

10,008/B

AA, Pieter van der

VIER BYSONDERE REYSEN

Na

OOST-INDIEN,

Zijnde de eerste deser,

De Negende van de *Engelse Oost-Indise* Maatschappy, met het Schip de *Jacobus*, door Kapiteyn EDMUND MARLOW, van *Bristol*.

Gedaan in het Jaar 1611. en vervolgens.

De Tweede is de Tiende van de *Engelse* Maatschappy, met de Scheepen, de *Draak* en *Hoflander*, door Mr. THOMAS BEST, Opper-hoofd.

Gedaan in het Jaar 1611. en vervolgens.

Hier is nog by-gevoegd een AANHANGSEL VAN EENIGE BYSONDERHEEDEN, door Mr. COPLAND, *Predikant*; ROBERT BOKNER, *Schipper*; en NICOLAAS WITHINGTON, *Koopman*.

Die op alles seer naauw-keurig hebben gelet, en 't geen in het voorgaande was voorby gegaan, opgeteekend.

De Derde behelst de Elfde Reys van de *Engelse* Maatschappy, met het Schip, de *Salomon*, beschreeven door RALPH WILSON.

Gedaan in het Jaar 1611. en vervolgens.

De Vierde is die met het Schip de *Paarl*, daar SAMUEL CASTELTON Kapiteyn op was, beschreeven door JOHANN TATTON, *Schipper*.

Gedaan in het Jaar 1612. en vervolgens.

Alles kan breeder op de volgende Blad-sijde gesien worden.

Nu alder-eerst uyt het Engels vertaald.

Met noodig Register, en *Konst-Printen* verrijkt.

TE LEYDEN,

By PIETER VANDER Aa, Boekverkooper, 1707.

Met Privilegie.

KORTE INHOUD DER AFDEELING
IN DESE VIER REYSEN BEGREEPE

Negende Reys na Oost-Indiën, van de Engelse, met het Schip
(*Jacobus*.) door *Edmund Marlow* van *Bristol*.

Tiende Reys na Oost-Indiën, van de Engelse, gedaan met de
pen, de *Draak* en *Hosiander*, vergefelschapt met de *Jacobus*
Salomon, door *Thomas Best*.

I. AFDEELING Van *Engeland* tot *Suratte* toe.

II. Onderhandeling met des *Mogols* Onderfaten. Gevegt met
tuyfen. Het opregten van een *Factory* aldaar, en 't ver
Achen.

III. Koophandel tot *Tecoo*, en *Passaman*. Hun gaan na *Banta*
van daar na *Huys*.

Aanhangsel van eenige bysonderheeden, aangeteekend op
Reys, door *Mr. Copland*, Predikant; *Robert Boner*, Schipper
Nicolaus Withington; Koopman.

I. AFDEFLING. Aanteekeningen uyt seker *Tractaat*, gesc
door *Mr. Patrick Copland*; Predicant; op de *Oost-Indische*
van Kapiteyn *Thomas Best*.

Uyt het *Dag-register* van *Nathanael Salmon*, Schipper op
de *Salomon*, is dese besonderheyd aangeteekend.

II. Aanteekeningen van *Robert Boner*, Schipper op de *Draak*

III. Uyttreksels uyt een breeder verhandeling van *Nicolaus*
ton, van Kapiteyn *Best* tot *Factoor* in het land van den groot
gol gesteld. Desselfs voorvallen en Reyzen in dat land.

Elfde Reys van de Engelse na Oost-Indiën, met het Schip *Salomon*
schreeven door *Ralph Wilson*.

Reys na Oost-Indiën, van *Samuel Castellan*, met het Schip *de*

NEGENDE REYS

N A

OOST-INDIEN,

Van de ENGELSE Maatschappy,

Door Kapiteyn

EDMUND MARLOW,

van *Bristol*.

Met het Schip de JAMES (JACOBUS)

Gedaan in het jaar 1611. en vervolgens.

Door den Schipper JOHAN DAVY beschreeven.

In 't jaar 1611. den 10. February gien 1611.
gen wy uyt Duyns op reys.

Den 13. 's avonds lieten wy ons ^{Marlow}
anker vallen onder het Eyland Wigt, ^{vaart uyt}
daar wy tot den 21. bleeven leggen. ^{Duyns.} ^{Wigt.}

Op die dag gingen wy t' seyl / en namen onse kours ^{Heleens-}
na St. Heleens punt. ^{punt.} Op den middag hadden
wy Dunhose 3 mijlen ten Noorden van ons / de
Draak voor ons uyt / en de Hofiander en Salomon
onder de naald.

Den 11. April bevonden wy ons onder de Linie, ^{Even-nagts-}
en op de lengte van de Middags-lijn van Lezard ^{linie.}
6 graden / 20 minuten Westelyk. Des avonds
was de verandering van het Noorden na het Oo-
sten 5 graden / 37 minuten.

Den 27. was de verandering van de naald 14 ^{Aanmer-}
graden / 7 minuten. Op den middag hadden wy ^{king van de}
de breedte van 19 graden / 40 minuten ; na de ^{lengte en}
Middags-lijn van Lezard gerekend / hadden wy de ^{verande-}
lengte van 11 graden / 24 minuten na het Westen. ^{ring.}

In dese laatste 24 uren seylde wy Zuyd-oost
aan. Hier sagen wy 14 mijlen van ons een Ey- ^{Een Ey-}
land in het Zuyd-oosten / zijnde het selve / dat ik / ^{land ;}
met d'Heer Edward Michelborn varende / ook ge- ^{Giffing daar}
sien ^{van.}

Marlow. A sien

2 NEGENDE REYS VAN DE ENGELSE

1611.

sien had / en dat van Corvo wel gelijkt. (Purchas segt / dat het schijnd het Eyland van Martin-Vaz geweest te zijn) De breedte was thans 20 graden / 30 minuten; de lengte van Lezard gerekend 11 graden / 30 minuten na het Westen / en de verandering van de naald 14 graden / 30 minuten. Dit Eyland vertoond sig on-effen en ruuw; aan desselfs Oost-sijde staat een redelijke hoogte / of piek / maar is voortz rond / gelijkt als Corvo. In het Oost-noord-oosten van dit Eyland sagen wy 7 / of 8 mijlen van ons nog een Eyland / of twee.

Nog een, of twee Eylanden gesien.

St. Laurentius Eyland.

Den 27. Juny, 's avonds ontrent 9 uuren sagen wy het Eyland van St. Laurentius op de breedte na gissing van 24 graden / 8 minuten / en de lengte van de Kaap van goede Hoop, 25 graden / geen minuten. De verandering was 15 graden / 10 minuten.

Den 28. was de verandering 15 graden / geen minuten. 4 Mijlen van het Land tussen het hooge Land van de Baay en de Eylanden voor de Baay heeft men op 70 / of 80 vadem geen grond. Tegen den avond quamen wy ten anker in de Baay van St. Augustijn aan de Zuid-sijde op 5 vadem water.

Baay van St. Augustijn.

Een goede Haven.

Den 29. haalden wy ons anker op / en voeren met ons schip binnen-waards na de Rivier. Hier lag ons eene anker op 35 / en het ander op 10 vadem water. Indien men wil / kan men aan d' een / of d' andere sijde op ondieper water gaan leggen / alsoo het kanaal van dat diepe water niet breed is; men heeft hier voor de Zee niet te breezen / alsoo de ondiepten en het land deselve breeken. Het mag wel een Haven genoemd worden / alsoo hier een heel goede plaats is. In dese Baay bleeven wy 20 dagen.

Wat kours sy na Bantam hielden.

Den 18. July, 's morgens gingen wy onder sepl na Bantam, en namen onse kours van de Rivier na het Westen ten Noorden / om ten Noorden van de Eylanden te koomen; hier hadden wy met ons loot geen grond / want het is tot aan het Land van de ober-sijde doorgaans stepl; selfs als

als men binnen de Eplanden 20 badem heeft / is 1611.
 men dicht by de klippen / maar na de Eplanden
 werd het allengskens ondieper / soo dat men heeft
 van 7 tot 30 badem / en dan weder geen grond ;
 als men nu de diepte tussen die klippen Oost ten
 Zuyden van sig heeft / gaat men regt door Oost-
 waards aan. Naauwekeurige aantekening van ondiepten en diepten.

Op de middag hadden wy de breedte van 23
 graden / 45 minuten / en de lengte van de Kaap
 de goede Hoop, 22 graden / 58 minuten ten Oo-
 sten / en waren 12 mijlen van het naaste Land /
 dat sig hier aan de sijde na het water geheel wit
 vertoonde. Als ook van de breedte, en lengte.

Den 19. in den morgen-stond was de verande-
 ring 15 graden / geen minuten. Het naaste Land
 was nu 12 mijlen van ons / en hadden by gissing
 de breedte van 23 graden / 55 minuten ; op de
 middag peylden wy de breedte / en bevonden 24
 graden / 31 minuten / en de lengte van gemelde
 Kaap te reekenen 22 graden / 22 minuten na het
 Oosten. Dese 24 uren hielden wy een regte streek
 20 mijlen Zuyd-west ten Zuyden aan. Tegen
 den avond bevonden wy de verandering 14 gra-
 den / 30 minuten.

Den 24. September, in den morgen-stond sagen
 wy de Eplanden van Bintam, leggende op de
 breedte van 1 graad / 30 minuten. De Straat
 tussen de 2 groote Eplanden is 18 mijlen van Pria-
 man, en 11 van de ondiepte voor Tecou: wagt
 u van by dese ondiepten te koomen in de nagt / en
 blijft liever 3 / of 4 mijlen daar af / tot dat het dag
 is ; en als gy dan 3 hoogtens / die sig als soo
 veele Eplanden vertoonen / siet / draagd dan by-
 sonder zorg / om yemand op het eynde van den
 boeg-spiet te hebben / die tijdelijk waarschowwe /
 of 'er ook swarigheyd te vreesen is / want daar
 omtrent zijn koraal-banken / die men gemakke-
 lijk kan gewaar worden. De kours ypt de Straat
 tussen die twee groote Eplanden van Bintam na
 Tecou / of Priaman moet Oost-noord-oost na de
 booz-gemelde droogte gehouden worden ; En ypt

Eylanden
 van Bintam.

Ondiepten
 daar, om-
 trent hoe te
 mijden.

Naauwekeu-
 rig aange-
 weesen.

4 NEGENDE REYS VAN DE ENGELSE

1611.

die Straat koomende / past wel op u loot / en komt het Zupderlijker groot Eyland niet nader / dan op 16 vadem water / want na de Oost-sijde zijn droogtens / als ook een breken der Zee op het Noorder-Eyland / gelijk gy aan uw bak-boord by het in-komen sien sult : maar om nader te weeten / wanneer gy de ondiepte voor Tecou naderd / hebt uw oog op de gemelde 3 hoogtens / die sig als Eylanden vertoonen / maar op het vaste land zijn / by welke het laag land is ; als gy de selve Noord-oost ten Oosten hebt / dan begint gy by de ondiepte te komen / en als gy het gemelde land Noord-noord-oost hebt / dan zijt gy se al voorby : maar past doorgaans wel op / want hier is al om een quade grond / tot dat men voorby het hooge land van Manancabo is / welk op de breedte legd van 4 graden / 30 minuten / of daar ontrent.

Priaman.

Den 26. quamen wy op de Reede van Priaman ten anker ; daar wy tot verquikking 14 dagen bleven leggen / (wy vonden 'er de scheepen Thomas en Hector) en maakten vervolgens seyl na Bantam. Priaman legd op de Zupder-breedte van 50 minuten ; de verandering is daar 4 graden / 10 minuten : dese Reede is agter het tweede Eyland op 6 vadem water / en men heeft 'er vers water en hout : de Baar van Priaman is 'er dicht by.

Des selfs
breedte en
Reede.

Bantam.

Den 8. October saken wy na het schip Hector toe / daar wy na het selve wagteden / om na Bantam te gaan / gelijk wy dan ook den 9. 's morgens seyl maakten.

Den 23. quamen wy met Hector en Jacobus op de Reede van Bantam.

Vertrekken
na Cormandel.

Den 4. November haalden wy ons anker op / om door de Straat van Sunda na Cormandel te gaan ; maar de wind en stroom waren ons soo tegen / dat wy genoodsaakt wierden in die Straat ons schip / dat door het slaan van het water by beschadigd was / te besorgen.

Den 11. December lieten wy ons anker vallen by Pulo Panian. ('t Eyland) Panian, en ruypte in ons schip

schip maaken / om ballast in te neemen.

1612.

1612. Den 10. January hadden wy onse ballast en water in / en ons schip besorgd / en gingen daar op onder seyl na de Straat van Malacca, maar door-dien de Monson verre verloopen was en wy de stroom en wind tegen hadden / quamen wy met groote moepte maar 70 mijlen van Bantam, en konden van den 10. January tot den 1. Maart niet verder koomen / soo dat wy geen moed hadden / om die weg door te koomen / en na genoomen raad / beslooten / water en hout in te neemen / weder na Bantam te keeren / en de weg buyten Sumatra om te neemen; en dus keerden wy / water en hout hebbende ingenoomen / den 11. vooz de tweede-maal na Bantam.

Varen na de Straat Malacca.

Maar moeten te rug keeren na Bantam.

Den 5. Juny op de middag hadden wy de breedte van 12 graden / geen minuten / en de lengte van de Soute Bergen 23 graden na het Westen / hier konden wy klaar sien / dat wy met de stroom 4 graden / 30 minuten / dat is / na onse rekening 90 mijlen verseyld waren : want al die van / of na Bantam seylde / sal sijn kours soo onseker bevinden / dat hy / ten 30 hy wel op de verandering van sijn naald past / ligt sijn verwagting / om dese / of geene Haven aan te doen / soude konnen misfen / en nog Engelsman / nog Hollander kan eenig ander middel / om op dese stroomen staat te maken / bedenken / als dat men op die verandering past / want als men daar naauwkeurig op let / kan het op 10 / of 15 mijlen na u vry helpen. Hier sagen wy land / maar dat was soo laag / dat men de Pagoden , of Heydense Kerken eer konde sien / als het land / daar men nochtans maar 4 mijlen af was. Men mag op die kust onbeschroomd zijn / als men by nacht nog 15 / en by dag 10 vadem water heeft; maar sie toe / dat gy een man aan het diep-loot hebt / daar gy u op verlaten kond / alsoo het daar schielijk met de diepte veranderd; want als men 30 vadem heeft / heeft men straks een ondiepte / en het is 'er gelijk een well / en de grond weck. Hier houd men sijn kours langs

Daar sy aankomen, om een andere weg te neemen.

Maar waren verseyld.

Reden daarvan.

En wat daar tegen te doen.

Wat kours in het varen na Cormandel te houden is.

6 NEGENDE REYS VAN DE ENGELSE

1612.

het land Noord en Oost aan na Paleacate, en soq verbolgens na Masulipatan. Dit land was by Negapatan. Wy stuurden thans de geheele nacht Noord-noord-oost aan op 23 en 17 badem / en hielden die kours op 3 / of 4 mijlen: de verandering was 13 graden / 10 minuten / en men siet op 12 graden breedte sekerlijk land.

Paleacate
hoe te ken-
nen en ge-
leegen.

Den 6. Juny, op de middag quamen wy ten anker op de Reede van Paleacate op 8 badem water sand-grond. Men kan dese Reede kennen aan een ronden berg / daar een tweede in het Westen ten Noorden by legd; op de Reede hadden wy het Hollands Fort in het Zuid-west ten Westen. De verandering was als vooren / en de breedte 13 graden / 30 minuten.

Den 8. op de middag hadden wy de breedte van Hun kours. 14 graden / 40 minuten. Na dat wy in de voorgaande nacht ons anker hadden op-gehaald / hadden wy 23 mijlen geboord / hebbende 25 en 23 badem water; wy hielden onse kours na het Noorden en Oosten / maar naast God was ons loot de weg-wijser.

Land ge-
sien.

Waarschou-
wing.

Den 9. op de middag waren wy op 15 en een tweede graad breedte. Hier kan men land sien / maar niet het hooge land van Petepoli. In dit etmaal hadden wy 17 mijlen Noord-waard aangesepld op 15 en 16 badem. (Het hooge land is een Pagode, of Heydense Kerk.) Indien men wil / mag men hier nader koomen / tot op 5 badem / als men die hoogte tot in het Noord-noord-westen heeft / maar dan moet men Oostelijk aan loopen / gelijk wy deden / maar als dan met eenen sig wagten voor een sandige ondiepte / en de selve niet nader koomen / als op 12 / of 13 badem / tot dat gy seker weet / daar voor by te zijn. Het gemelde hooge land is van dat van Petepoli 6 mijlen.

Petepoli.

Hoe sig de
Zee-kust
daar ont-
rent op-
doet.

Den 10. wierpen wy ons anker upt / op de Reede van Petepoli, op 5 badem sand grond. Dit nieuwe hooge Land / hadden wy Noord-noord-west van ons / de platteform van Palm-boomen / op het Eylant / in het Oost-noord-oost ten Oosten

sten / en de Baar Noord-west en Noordelyk van ons. De geheele Zee-kust is hier laag land. De breedte was 15 graden 52 minuten / en de verandering vol upt 13 graden 50 minuten.

Den 19. na de middag / gingen wy hier van daan onder seyl / hebbende alvoorens daar een Factory opgeregt ; wy lieten daar / om onse hups / en goed waar te neemen / voor koop-lieden Mr. Georg Chansey , en onsen boek-houder / neffens seben andere. Comptoir
daar opge-
regt.

Den 20. was het stil ; men gaat 9 mijlen Oost-zuyd-oost / op 7 / of 8 vadem water / en dan Noord-noord-west aan : als gy ontrent het punt zyt / hebje op 5 vadem / of minder niet te vreesen / alsoo daar laag Land is. Daar is een boom / die hooger dan alle de andere is / daar men de Reede aan kan kennen ; als gy die boom in het Westen ten Noorden van u hebt / hebt gy 3 vadem en 1 quart sagte klep-grond / en kond daar leggen 3 mijlen van het Land.

Den 29. quamen wy op de Reede van Masulipatan ten anker / daar wy een schip upt Holland bonden. Hier wierden wy wel ontfangen / en bleeven hier ontrent 6 maanden. Masulipatan.

1613. Den 16. January , haalden wy ons anker op / en keerden weder na Petepoli , daar wy den 19. aan-quamen / en om onse goederen / en koop-lieden in te neemen / bleeven tot den 7. February : op gemelden dag / gingen wy onder seyl na Bantam , en hielden deselve kours / als toen wy daar van daan quamen. Komen we-
der tot Pe-
tepoli.

Den 20. April, quamen wy tot Bantam, daar wy tot den 10. Juny bleeven. En van daar
tot Bantam.

Den 10 Juny , voeren wy op de middag van daar na Patane , en kreegen de Eplanden , 9 mijlen van Bantam in 't gesigt / en hadden 5 / 6 / 7 / 8 / 12 / 14 / en soo voort tot 24 vadem water. Bupten de Reede zynde / naamen wy onse kours Noord-noord-oost aan / met een Oost-zuyd-oosten wind. Wy hadden Zuyder-breedte 5 graden 44 minuten. En varen
na Patane.

Den 11. 's morgens ten 6 uren / waren wy

8 N E G E N D E R E Y S V A N D E E N G E L S E

1613.

De veyligste
kours hoe te
neemen.

by 2 Eylanden / leggende ten Noorden van Bantam, by Sumatta, op de breedte van 5 graden / daar wy 20 badem water hadden / en hier is de veyligste kours / 't zo men upt / of in vaart / maar men moet naauw toe-sien / en letten op 2 sand-plaaten / die gelijk met het water leggen. Van die morgen voeren wy als vooren Noord-noord-oost aan 7 mijlen / en hadden 16 / 14 / en 13 badem water / en waren / nu van Bantam 27 mijlen Noordelyk ten Oosten / en hadden de wind Oost / en Zuid-zuid-oost. In de volgende nacht seylde wy 11 mijlen Noordelyk aan op 10 en 11 badem klep-grond / maar als men het rif voor-by is / heeft men hard sand. De breedte was 4 graden / 12 minuten ten Zuiden. Sie hier by nacht wel toe / en ga niet verder af / als op 10 badem / nog nader aan het vaste land / als op 6 / of 7; en dan moogd gy op uw loot veylig zyn / want dat moet hier de beste stuur-man weesen.

Den 12. 's morgens seylde wy 7 mijlen Noord-noord-oost op 8 / 7 / 6 / en 5 badem water / en quamen by het tweede rif / maar de stroom settede ons soo sterk na binnen / dat wy ons anker moesten laten vallen op 4 badem min een vierendeel; wy sagen het land wel van het rif / maar Lucapara niet. Hier / te weeten / als men by het land van het rif komt / en also nog 12. mijlen is van Lucapara, en 48 van Bantam, moet men wel toesien / dat men niet minder / als op 6 badem komt / tot dat men Lucapara in 't oog krijg / also de grond hier niet eenparig / en vol putten is; en om dat voor te koomen / draagd zorg / dat het laatst-gemelde rif-land u niet in het Zuid-westen en ten Zuiden kooome / maar houd daar van af / tot dat gy Lucapara siet / en als dan behoefd gy niet te breefen / also het 2 mijlen van het Eyland veylig is / maar gy moet het sekerlyk aan de Oost-sijde van u laten leggen / en dan is 'er op 5 / of 4 badem niet te breefen: want op die diepte moogd gy by het land van Sumatra, veylig zyn; maar na de kant van het Eyland is het op sijn beste

Nader be-
rigt daar
ontrent.

Lucapara.

5 en een half en 6 badem. De stroom set Noord-noord-west / en Zuid-zuid-oost aan / en geeft 6 boeten water. Deloed komt van het Zuiden / en de eb uyt het Noorden.

Den 13. lagen wy nog stil / met ongestadig weder.

Den 14. quamen wy by dat Epland en het groote land / daar wy het tussen dooz setteden / op 5 en een halve badem. Op de middag hadden wy het Epland in het Oost-noord-oosten een miyl van ons af / want soo na-by is het diepste water. Dervolgens stuurde men hier Noordelyk aan / tot dat het punt Noord-west ten Westen legd / op 5 / of 6 badem water. De wydte tussen het Epland en het land van Sumatra is van 4 miylen / maar houd dan Zuid-zuid-oost van u / want ontrent het selve is geen eenparige grond. De streek / of passage / die 'er dan naast op volgd / legd Noord-noord-west / maar daar moet men de sijde van Sumatra, en niet van Banca, hoewel het daar dieper is / houden / want na de sijde van Banca is een rotsige grond / en een smalle diepte / maar na Sumatra is een sagte grond : hier moogt gy onbeschroomd zijn / want gy sult hier hebben 9 / 10 / 11 / 12 / 18 en 20 badem water / tot by het hooge land van Banca, welk van Lucapara, sig als veele Eplanden vertoond ; daar ontrent koomende / siet men ter sijden het groote Epland van Banca 3 miylen voor uyt / andere Eplanden / en de sijde van Sumatra wat binne-waards wijken / en doorgaang blakke grond / en daarom moet gy niet nader dan op 7 / en niet verder af / als op 9 badem koomen / maar lieber in-krinpen na de blakte van Sumatra op 6 / of 5 badem ; want daar is het kanaal en op het naauwst ; men heeft daar een sterk ty soo wel d'een / als d'ander weg.

Wat kours te houden.

't Groot Eyland Banca.

Soo sig vertoond.

Den 15. de volgende streek loopt 8 miylen Noord-west ten Noorden / en wy waren 'er met 6 strecken na het Oosten in.

Den 16. het naast daar aan volgende kanaal legd Noord-west ten Westen / en West-noord-west

1613.

*Palimbam.**De berg Mompijne.**Waarfchouwing.**Verandering van kours.**Et Eyland Pulo Tujo.**Pulo Sio heeft sig ver-
toond.*

beneden het punt van Palimbam, maar men mag hier op 6/ of 7 badem de sijde van Sumatra houden / also het na de kant van Banca niet goed is / doordien 'er na het eynde van het grootte Epland van Banca, veel klippen leggen. Dit kanaal is 17 mijlen lang / en strekt sig uyt / tot de Stad Palimbam toe / en men heeft daar den berg Mompijne, staande op het Noord-eynde van Banca, ten Noorden van sig / en de Reede Palimbam, in het Zuid-zuid-westen; de diepte is hier na de sijde van Sumatra, 10 badem water. Na mijn gissing / is 'er tussen het Epland en Sumatra, aan die kant een wijdte van 6 mijlen. Maar houd hier / 't zy by nacht / of by dag de sijde van Sumatra op 7 badem / tot dat gy het Noord-eynde van Banca, tot een rif / in het Oost-zuid-oosten hebt / welk 2 mijlen van het Noord-eynde legd / en dan suld gy u bevinden 1 graad / 21 minuten / op de Zuyder-breedte / en 4 mijlen van Banca, maar hier moet gy u kours veranderen / want als gy Banca Noord-oost ten Oosten hebt / moet gy Noord-noord-oost aan stuurén / na dat het loot / en wyshepd u sal leyden / dog by nacht / moet gy niet op minder / als 10 badem aan gaan.

Den 17. op de middag / hadden wy 1 graad / 10 minuten Zuyder-breedte. Hier seplde men Noordelyk aan / op 8 / of 9 badem sagte grond. Chang siet men hier bukten af / het Epland Pulo Tujo. Om de stilte / lieten wy hier ons anker vallen / op 9 badem water. De stroom gaat hier West-zuid-west / en Oost-noord-oost.

Den 18. hielden wy onse kours Noord-noord-oost / op 7 / 8 / 9 / en 10 badem; als men nu de 2 Noordelykste Eplanden / in het Zuid-oosten van sig heeft / dan legd Pulo Sio Noord-west en ten Noorden / en dat vertoond sig als dan met 2 bergen / en een valley tussen beyden / met 2 Eplanden daar by / maar als men het in het Zuid-westen heeft / vertoond het sig rond.

Den

Den 19. op 't gemelde Epland / vind men wa-
ter en hout / maar geen menschen ; het legd op
40 minuten Zuyder-breedte.

Den 20. moest men de diepte houden / van 15
tot 20 badem. Wy hielden onse kours Noorde-
lyk aan / na Linga, welk een fraay gesigt geeft /
maar gaat geensins ter sijden af / maar laat lie-
ver uw anker vallen : hier is een harde grond.
Om nu uw koers na Bintam voort te setten / moet
gy Noord-west ten Westen aan varen / maar op
niet meer dan 24 / en niet minder dan 20 badem
water ; dit sal u brengen / tot het gesigt van den
ronden berg van Bintam, leggende op 1 graad
10 minuten / daar men beplig na toe komt / die
berg-sstraat in 't midden van het Epland.

Den 21. is de kours na Pulo Timon, Noord-
noord-west en Noord ten Westen / daar men al-
tijd Land / ik meen Eplanden / siet / en de diepte
van 20 / 19 / en 18 badem sagte grond heeft. Dit
Pulo Timon legd op 2 graden / 47 minuten / Noord-
der-breedte / of nog wat Noordelyker.

Den 22. hadden wy van Pulo Timon tot Pulo
Capas, zijnde 36 mijlen Noord-west aan / 18 / 19 /
20 / en 22 badem water ; maar als men dese E-
planden in het Westen siet / heeft men dicht by het
Epland 36 badem. Als het te pas komt / kan
men tuffen de Eplanden / en het vaste Land sijn
weg nemen / alsoo daar een goed kanaal is. De-
se Eplanden leggen op 4 graden / 52 minuten /
Noorder-breedte.

Den 24. van Pulo Capas, na de andere Eplan-
den / die soo veel zijn / dat men deselve niet tellen
kan / is de kours 14 mijlen Noord-west ten
Noorden aan / en dan siet men het Noord-eynde /
van het Zuydelijk eynde / 9 mijlen van malkan-
der : de diepte is hier 22 en 24 badem.

Den 25. namen wy onse weg na Patane, 48
mijlen West-noord-west aan : maar men moet
niet verder als 20 / en niet nader by het Land
hoornen als 12 / of 13 mijlen / ten ware gy gele-
gentheyd hebt / om op anker te gaan leggen / het
Land

12 NEGENDE REYS VAN DE ENGELSE

1614.

Land is beplig en hoog. Dese kours 16 mijlen
gehouden hebbende / zhu'er geen Eylanden meer /
uvtgenoomen dat 'er een klip is / die 14 mijlen
van Patane is / tussen welke / en het vaste Land
men baren kan / indien men wil.

Patane.

Den 30. quamen wy op de Reede van Patane
ten Anker op 3 en een halve badem water. Hier
bleeven wy tot den 1. Augusti ; op die dag maakten
wy sepl / om na Sangora te baren / en daar ons
schip schoon te maaken. Sangora is een seer goe-
de plaats / agter 2 Eylanden (die dicht by het
vaste Land leggen) 14 / of 15 mijlen van Patane.

Gaan na
Sangora ,
om 't schip
schoon te
maaken.

Den 3. Augusti , quamen wy op de Reede
van Sangora ten anker / agter het Oostelykste der
2 Eylanden ; hier maakten wy ons schip na be-
hooren klaar.

Komen we-
der tot Pa-
tane.

Den 9. September , boeren wy van Sangora ,
en quamen op den 10. weder tot Patane ; hier blee-
ven wy tot den 8. October , om de goederen van
het schip de Wereld-kloot over te scheepen / en na
Bantam te brengen.

En van daar
na Bantam.

Den 9. October , gingen wy van Patane t'sepl /
om na Bantam te keeren ; wy hielden deselve kours /
die wy te vooren gehouden hadden.

Den 9. November , quamen wy behouden op
de Reede van Bantam , daar wy bleeven tot den
27. January , om onse laading in te neemen / en
alles tot de reys na Engeland klaar te maaken.

Kapiteyn
Marlow
sterft op
reys.
Saldania.

Den 29. January 1614 , gingen wy van daar
onder sepl. Geen 100 mijlen van Bantam zijnde /
stierf onse Kapiteyn Mr. Edmund Marlow , een
man / die in de Wis-konst / en Zee-vaart seer be-
dreeven was. De eerste plaats / daar wy anker-
den / was Saldania , om onse makker / de Wereld-
kloot in te wagten / die 'er den volgenden dag ook
aanquam.

St. Helena.

Den 29. April , quamen wy daar op de Reede
ten anker / en bleeven daar tot den 17. Mey. On-
se beyde scheepen wel voorzien hebbende / seplden
wy na St. Helena , daar wy den 3. Juny behouden
aan-quamen / en bleeven tot den 7. op welchen dag
wy

OOST-INDISE MAATSCHAPPY. 13
wy seyl maakten na Engeland, daar wy / God 1614.
zu geloofd / behouden quamen / op den 3. Augusti
des gemelden Jaars 1614. Engeland.

E Y N D E.

TIENDE REYS

Na

O O S T - I N D I E N ,

Van de

E N G E L S E

Gedaan met de Scheepen, de *Draak* en *Hosiander*,
(vergeselschapt met de *Jacobus* en *Salomon*,
die elders heenen wilden;) bemant met
ontrent 380 koppen,

Gedaan in 't Jaar 1611 en vervolgens.

Door

Mr. T H O M A S B E S T ,

Opper-hoofd van dese Reys Beschreeven.

I. A F D E E L I N G .

Van *Engeland* tot *Suratte* toe.

In 't Jaar onses Heeren 1611 op den 1. Februa- 1611.
ry, gingen wy van *Gravesand* t'seyl / en wierpen *Best gaat*
ons anker in *Tilbury Hoope*. *van 's Gra-*

Den 22. Maart, op den middag bebonden wy *vesand in*
de breedte van 15 graden / 20 minuten. Na de *Zee.*
middag sagen wy *Majo*, ter sijde van ons schip. *Majo Bon-*
vista.

Bonavista en *Majo* leggen van malkander / omtrent
12 mylen Zuid-west ten Zuiden. Men moet
weeten / dat aan de Noord-noord-westelyke / en
de Noorder-sijde van *Majo*, doorgaans vuple
grond is / en dat ten Noorden van de hooge ber-
gen een groote reeks klippen / 5 / of 6 mylen van
het

1611.

Hoe daar
op de Ree-
de te koo-
men.

Een onge-
noemd Ey-
land.

het Land legd; en dat men 1 myl buyten die klippen 20 badem water heeft; maar aan de West-sijde van het Epland / kan men op 12 / of 15 badem tot op de Reede koomen; hier quamen wy op 24 badem ten anker.

Den 28. in den morgen-stond / quamen wy dicht by een Epland / dat op de breedte van 20 graden / 30 minuten / en op de lengte van de Middag-lijn van Majo afgerekend van 1 graad / 50 minuten na het Oosten legd. Wy gingen 'er niet aan Land / maar quamen 'er op 2 / of 3 mijlen na ontrent: ik geloof / daar qualijk een goede anker-grond te vinden soude zyn / en dat 'er wel eenige verberffing zyn sal / immers daar is hout / en misschien ook water / want men sag 'er aan de Zuyd-sijde een schoon ontwerp van een hupg / maar reeds groen bewassen. Ontrent 2 / of 3 mijlen na by het Epland gekoomen zijnde / vonden wy geen grond. 7 / Of 8 mijlen in het Oost-noord-oosten van dit Epland / legd nog een tweede Epland / en ontrent 4 / of 5 mijlen van het eerste Epland in het Oosten ten Zuyden / of in het Oost-zuyd-oosten / leggen 2 / of 3 hooge witte Rotsen.

2 Of 3 witte
Rotsen.

Saldania.

Ossen en
schaapen
gekogt voor
stukjens ko-
per.

Den 28. Juny, gingen wy alle in Zee; wy bleeven 21 dagen op de Reede van Saldania, en kogten daar booz onse 3 schepen 39 ossen / 115 schapen booz wat koper / dat wy van 2 / of 3 oude keetels affneeden. De schapen kogten wy booz klepne stukjens dun koper / die 1 stupber / of ander-half waard waren / en de ossen booz stukjens koper / dat wy van de keetels afhakten / ter waarde van 12 stupbers booz een os. Men kan hier verberffing krijgen / soo veel men noodig heeft / want behalven het rund- en schape-bleeg heeft men hier overbloed van goede vis / veelerley soort van gebogelte / een meenigte van vette her-ten / (maar wy konden 'er niet een dooden) ongemeene schoone Rivieren met vars water / en een goede gefonde lugt. Ik bzagt hier 80 / of 90 sielen aan Land / en sloeg tenten booz deselve op; daar sa alle in 18 dagen weder gefond wierden / upt-

Overvloed
van vis en
vogels.

Een gefon-
de lugt,

Ge-

genoomen een / die 'er stierf. Van den 7. Juny, tot den 28. dito, dat wy vertrokken / hadden wy daar altijd schoon weder / by warme Son / en een seer aangename gesonde lugt. Wy waren nog 100 mijlen ten Oosten van de Kaap das An-
guillas, eer wy eenige stroom gewaar wierden /
Sterke
stroomt
maar toen kreegen wy deselve seer sterk.

Den 31. July, hadden wy de breedte van 17 graden / 8 minuten / en de lengte van 20 graden / 47 minuten / een Zuidelijke wind / en schoon weder. 's Namiddags ten 4 uuren sagen wy 4 mijlen van ons af / in het Oost-zuid-oosten het Eyland Juan de Nova, zijnde soo veel / als wy konden sien / (wy sagen het alle) 3 / of 4 mijlen lang / by laag / en doet sig klip-agtig op; 1 mijl / of 2 van het West-eynde / sagen wy een in-ham / maar niet onse Pinas, of sloep peplende / konden wy op 130 badem geen grond vinden; dit Eyland legd op 17 graden / geen minuten / en is dien-
't Eyland
Juan de Nova
va.
volgende in onse kaarten / op sijn juiste breedte en lengte geplaatst. Het is een seker teeken / dat men niet verre van dit Eyland is / als men veel gevogelte
Gevogelte
een teeken;
dat men by
dat Eyland
is.
siet bliegen / en dus sagen wy / van dat wy het selve in het Noord-oosten / tot dat wy in het Zuid-oosten hadden / een groote menigte vogels / sommige wit / en enkelijk geblakt booven op de vleugels / en sommige heel swart.

Den 1. Augusti, hadden wy 30 mijlen ver een Noord-noord-oosten wind / en waren op de
Hun verdes
kours.
breedte van 15 graden / 41 minuten / en op de lengte van 21 graden / 22 minuten.

Den 2. voeren wy 26 mijlen Noord-oost ten Noorden / en waren op de breedte van 14 graden / 35 minuten / en op de lengte van 21 graden / 58 minuten.

Den 3. voeren wy als vooren 22 mijlen / en bevonden de breedte 13 graden / 35 minuten / en de lengte van de Kaap af 22 graden / 30 minuten; de wind Zuid-zuid-oost / maar tusschen beyden stil. Het staat aan te merken / dat wy dese kours van het Eyland Juan de Nova koomende / geheel
geen

1611.

Aanmer-
king van de
stroom.

geen stroom vonden / waar uyt dan klaar blijkt / dat de stroom ontrent het vaste Land / by sterk na het Zuyd-westen van de breedte van 14 graden af / in de open Zee 20 mijlen van het Land geen plaats heeft.

's Namiddags ontrent 4 uren / sagen wy in het Oost-noord-oosten / en in het Noord-oosten Oosten ontrent 12 mijlen van ons Land / daar aan desselfs Oost-sijde een berg was / van fatsoen / als een suiker-brood. (Dit was het Eyland Mal-Ilha , een der Eylanden van Comoro.) En op die selve tijd / kreegen wy ook het Eyland Comoro , in het Noord-noord-westen en Noord-west van ons leggen / zijnde hoog Land.

't Eyland
Comoro.

Mal-Ilha.

Den 4. 's morgens ten 6 uren / waren wy dicht by het Zuyd-zuyd-oostelijke eynd van Mal-Ilha , en palmden met onse handen soo veel wy konden / om 'er een bequame anker-plaats te vinden. Als wy nog 8 / of 9 mijlen van het Land waren / konden wy onder het schip de grond / hoewel daar niet minder als 8 / of 10 badem water was / sien ; de Hosiander was geen 2 mijlen agter ons / en had maar 3 / of 4 badem water / en haar boot had 3 badem. Wy souden daar op onse Binassen / of sloepen uyt / die een bank op 8 / 10 / en 12 badem ontdekten / onder-tussen was een halve kabels lengte van die bank / geen grond op 100 badem. Aan de Noord-sijde van dit Mal-Ilha , legd een fraay Eyland / dat hoog Land heeft / en ontrent 5 / of 6 mijlen groot is ; tussen het selve / en het Land van Mal-Ilha is by gissing een rupinte van 8 / of 9 mijlen / die vol klippen is / waar van 'er 2 by hoog zijn / die ry / of bank van klippen strekt sig uyt / langs de West-sijde van Mal-Ilha , tot dat men het kleyne / effen gemelde hooge Eyland in het Zuyd-oosten / en verder niet.

Een onge-
noemd
Eyland.

Hooge klip-
pen.

Hier had ik 16 badem water / op schoon wit sand. Als men nu aan het Noord-eynde van die klippen is / en het kleyne Eyland in het Zuyd-oosten heeft / mag men na het Land aan setten /

mids

mids dat men 't gemelde Eyland op sij houd / en men siet binnen de klippen / of gebrooken grond en Mal-Ilha een Baap / daar goede anker-grond is ; 6 / of 8 Hollandse scheepen waren / ten tijde van hun aanval / op Mozambique te gelijk hier geweest / gelijk 2 maats op ons schip (doen by hen geweest) wisten te seggen. Men heeft ook / als men van die klip-banken in komt / ten Oosten een groote ondiepte / die met de bukten-kant van het klepne Eyland Noord-oost / of Noord-oost ten Oosten / en 5 / of 6 mijlen van het voornoemde Eyland legd / maar tuffen beyden is / soo veel wy binden konden / op 40 / of 50 vadem geen grond.

Sorgelijke vaart daar ontrent;

Somma aan de Noord-sijde van Mal-Ilha is het byp sorgelijk / maar in het reeds-gemelde kanaal / is geen perijkel / want wy quamen soo verre / dat wy voor-by het klepne Eyland waren / maar alsoo de wind byp Zuidelijk was / konden wy niet nader koomen / alsoo ik in de Baap had gemeend te ankeren / te meer / alsoo een mijl in het Westen van de Baap / een Stad / goed volk en veel verberffing te bekoomen is / want men heeft daar offen / gepten / hoenders / limoenen / Cocos-nooten / alles in overbloed / en goed water. De gemelde Hollandse Bloat / hier leggende / bragten 'er 400 / of 500 sieke aan Land / die in de tijd van 5 weken weeder gesond wierden. In dese gewesten / is op geen plaats / soo veel verberffing te bekoomen / als hier. De beste weg / om by die plaats te koomen / is van de Zuid-sijde van het Eyland.

Mal-Ilhas Baay, daar goede verberffing is.

Dit Mal-Ilha legt op de breedte van 12 graden / 30 minuten / en op de lengte van 23 graden / 2 minuten. De verandering is hier 15 graden / 20 minuten. Het mag met regt die naam hebben / alsoo ik noopt sulken gevaarlijken plaats meer gesien heb. Van Comoro legd het ontrent 12 / of 14 mijlen aan de Oost-sijde.

Sieken hier in kortentijd hersteld.

De standplaats en hoedanigheyd van het selve.

Den 1. September, met het aanbreeken van den dag / sagen wy 3 / of 4 mijlen in het Oosten van ons Land. Dit Land siende / ontschrooten wy 80 / of 90 mijlen / welk ik toe-schreef aan een stroom /

80, Of 90 mijlen door de str. om mis-gefeylt.

1611.

Daman.

die van de kust van Melinde, ons Oost-waard
aan geset had / en wy konden van de breedte van
Socotora tot Daman toe / geen Son sien / om dese
se verandering te kunnen peylen.

*Loorfeu na
Suratte.*

Den 3. 's morgens te 7 uuren / schooten wy 4
stukken af / waar op dan 2 booten van dat Land
by ons quamen / die ons seyden / dat de Kerk /
het Kasteel / en de Stad / die wy gesien hadden /
en nu Zuid-oost ten Oosten van ons lag / was de
Stad Daman. Ik nam 2 mannen uyt dese boote-
ten / die aannamen / ons schip de Draak op de Baar
van Suratte te brengen / en met eenen beloofden /
my / op niet minder / dan 7 badem daar te sullen
leeveren.

*Koomen op
anker voor
Suratte,*

Den 5. quam een boot van Suratte by ons aan
boord / met den makelaar Jaddow, die Kapiteyn
William Hawkins 3 Jaaren / en d'Heer Hendrik
Middelton, soo lang hy hier te Land geweest was /
gediend had / neffens des Tollenaars broeder / en
nog 3 / of 4 andere / die tot den 7. by ons bleeven /
en dus quamen wy op de laast-gemelden dag
's namiddags ten 4 uuren ten anker op de Baar van
Suratte, die op de breedte legd van 21 graden /
10 minuten / en daar de verandering is 16 graden /
20 / of 27 minuten. Ik liet hier mijn anker bal-
len op 8 badem en een quart by hoog water / en
had met laag water sevende-halve badem water /
maar met een spring-bloed bevond ik / dat het wa-
ter hier met de bloed 3 / of 3 en een halve badem
op liep.

*Goed be-
rigt van ons
goed ont-
haal aldaar
te wagten.*

Den 11. quam Thomas Kerridge aan boord /
en deed verslag van hun beleest onthaal / en hoe
wellekom wy by de Natie aldaar waren; hy bragt
ook van de Regeering en Gouverneur van Suratte
een verssegelden brief mede / tot verseekering van
onsen breedsaamen / en onbelemmerden omgang
en koophandel met hen / als ook een verhaal van
d'Heer Hendrik Middelton opgesteld / welk van
hem by den Mocadan tot Swally gelaten was.
Wy sonden hem op dien selven dag te rug met
Huyg Gittins.

*En van
Middeltons
verhaal.*

II. AFDEELING.

Ouderhandeling met des *Mogols* Onderfaten. Gevegt met de *Portugyfen*. Het opregten van een *Factory* aldaar, en 't vertrek na *Achen*.

DEN 14. September, quamen 16 Portugyfe *Portugyfe*
fregatten op de *Ribier* leggen. *fcheepen*
 aldaar.

Den 22. wierd na oberleg goed gebonden / te *Best send na*
 post na den *Koning* tot *Agra* te senden / om onse *den Mogol.*
 komste bekend te maaken / en sijn ronde antwoord
 te versoeken / of hy den *Koophandel* ons toelaa-
 ten / en vryheyd om 'er een *Factory* op te regten /
 vergunnen wilde / of dat wy upt sijn *Land* souden
 moeten vertrekken.

Den 30. hoorde ik / dat onse boek-houder *Can-*
ning en *William Chambers*, aan *Land* waren *Engelse aan*
 vast gehouden / waar op het *Gufuratse* schip digt *Land vast*
 by my deed ten *Anker* koomen / om daar te bly- *gehouden.*
 ven leggen / tot dat ik soude sien / en hooren / hoe

alles aan *Land* stond ; wy hielden ook een bark
 aan / geladen met *Rijs* / alsoo my gesegd wierd / *Represen-*
 dat deselve van *Bassar* gekoomen was / en de *Portugyfen* *lien daar te-*
 aldair toebehoorde / en haalden 12 / of 14 *gen ge-*
 quintalen *Rijs* daar upt / daar ik hen 13 *stuybers* *bruykt.*
 teegen 1 *quintaal* voor gaf.

Dit schip dus in
 mijn magt hebbende / schreef ik aan de voornaam-
 ste op het *Land* / dat sy my al mijn volk / en de
 waardy van alle de goederen / die ik had te
Land gebragt / souden laten toekoomen / en ik als-
 dan hun schip / met al hun volk / dat 'er op was
 wederom soude ontslaan ; waar op ik hen tot den
 5. *October* tijd gaf / om te antwoorden / en dan
 geen bescheyd krigende / met het schip en goed /
 wilde leven na mijn believen. Ik nam van het
 schip / daar 400 / of 450 man op was / 10 der
 voornaamste op mijn schip over.

Den 6. *October*, quam *Medi Jeffer* by my aan *Engelse om*
 boord / hebbende onder andere 4 voornaam man- *Koophan-*
 nen by hem / mede-bzengende een groot present *del versogt*
 voor my. Des selfs oogmerk was / om den
 B 2 koop-

1611.

koop-handel met hen / en het ontslaan van het schip / dat ik had aangehouden / te versoeken.

Swally 10, of 12 mijlen van Suratte. Best spreekt den Gouverneur van Amadavar.

Den 10. schepde ik van de Baar van Suratte af / en quam op de Rieede van Swally met hoog water / op 8 badem ten anker / die 10 / of 12 mijlen ten Noorden van Suratte legd.

Den 17. quam de Gouverneur van Amadavar, na de kant van 't water.

Den 19. ging ik aan Land / hebbende 4 mannen tot Bijelaars t'scheep.

Den 21. maakte ik / de Gouverneurs en Kooplieden / accoord / om daar te moogen handelen / en op d'eene / of d'ander plaats van hun Land / een Factory te maaken / waar van het afschryft luyd / als volgd.

Artijkelen met deselve over den Koophandel opgesteld en getekend.

Artijkelen geaccordeerd en besegeld van de Gouverneurs van Amadavar en Suratte, als ook van 4 voornamen Kooplieden, die met het Seegel van den Grooten Mogol, binnen 40 dagen bekrachtigd, en goed gekeurd sullen worden, of anders van geene waarde zijn: over het vaststellen van de Koophandel en Factoryen, in de Steeden van Suratte, Cambaya, Amadavar, Goga, en op alle andere plaatsen, onder het gebied van den Grooten Mogol. Geteekend met onse handen en Seegels, op den 21. October 1611.

1. **D**at al 't geen d'Heer *Hendrik Middeltor* raakt, sal worden vergeeven, quijt gescholden, en wy daar van onschuldig weesen; en dat sy nooyt, onse goederen, waaren en Koopmanschappen, tot vergoeding van dien, sullen moogen aantasten, weyren nog ophouden.

2. Dat sy op hun eygen kosten sullen besorgen, dat hun Koning de *Groote Mogol*, dese Artijkelen van accoord sal goed keuren, en bevestigen, onder het groot Seegel van sijn Land, en dat tot onse verseekeering, van een altijd-duurende vriendschap, Koophandel, en omgang met hen, het selve ons binnen 14 dagen na desen, in handen gesteld sal worden.

3. Dat

3. Dat het den Koning van *Engeland* fal vry staan, (foo lang als dese Vrede, en Koopmanschap duurd) sijn *Ambassadeur* te hebben, en te houden, aan het Hof van den Grooten *Mogol*, om aldaar alle de swaarigheeden, en gewigtige voorvallen, waar door de gemelde Vreede soude konnen gebrooken werden, te slossen, en te vereffenen.

4. Dat t'elkens, als onse scheepen op de Reede van *Swally* koomen, in de Stad van *Suratte*, 3 dagen na malkander fal uytgeroepen worden, dat elk een van de ingesetene deses Lands, wie het ook zy, fal vry staan op den Oever te koomen, om aldaar onbelemmerd met ons te moogen handelen, omgaan en Koopmanschap doen.

5. Dat alle *Engelse* waaren sullen Tol betaalen, in gevolg van de prijs, als deselve in het Tolhuys gebragt wierden, geschat op vierde half ten 100.

6. Dat alle kleynigheeden en krameryen sullen Tol-vry zijn, mids dat de selve niet booven de 10 *Reaalen* van agten waardig zijn.

7. Dat wy voor onse *Manuda*, van de waterkant van *Suratte* gebragt, sullen hebben 10 *Manus*, en van het derwaards brengen, even foo veel, en wat de karren aangaat, wy deselve by den *Mocadan* van *Swally* sullen moeten besorgen, om na *Suratte* te gaan, en tot *Suratte*, door den Makelaar, de karren weder te rug bestellen.

8. Dat als yemand van de onse in dese Gewesten sterft, de Koning, Gouverneur, of minder bedienende op 't geen van den selven nagelaaten word, geen aanspraak fal moogen doen, om het selve te naasten, nog daar van eenige schatting, of diergelijke vorderen.

9. Dat indien al ons volk, in dese Gewesten mogt koomen te sterven, eer onse scheepen mogten weeder hier koomen, alsdan door d'een, of d'ander daar toe gestelde Amptenaar, een opregte Lijst, en aantekening gemaakt fal worden van al het geld, goed, juweelen, voorraad, kleeding, en al 't geen onse Natie toebehoord; en dat desel-

1611.

ve ongeschonden fullen bewaard, en aan den Generaal, Kapiteyn, of Kooplieden, van het eerste aankoomende fchip overgeleeverd worden, en daar teegen van den Generaal, Kapiteyn, of Kooplieden, aan welke fy die goederen, en geld fullen overleeveren, een quitantie ontfangen.

10. Dat fy ons volk, en goed aan Land fullen verfeekeren, en al 't goed en volk, als van de *Portugyfen* op 't Land mogten genoomen worden, loffen, en ten eerften sonder eenige onkosten aan ons weder leeveren; of de waardy van ons goed en volk, opbrengen fullen.

11. Dat, alfoo 'er in alle Koningrijken wederfpannige, en ongehoorfaame Onderdaanen zijn, en het mogt gebeuren; dat eenige Schuymers, en Zee-Roovers van onse Natie, in dese Gewesten quamen, en daar ftaalen en roofden, wy in fulken geval, ten opfigt van onse Factory, en Koophandel, voor fulke geroofde goederen, niet fullen behoeven te verantwoorden, maar de benadeelde, na ons beste vermoogen fullen behulpig zijn, om by onsen Koning, door middel van Regt, Redres en vergoeding daar voor uyt te werken.

12. Dat alle onse Eet-waaren en voorraad, die wy, hier op de Reede van *Suratte* en *Swally* zijnde, fullen gebruyken, Tol-vry fullen zijn, mids dat defelve niet boven 1000 Daalders aan geld bedraagen.

13. Dat in alle moeyelijkheeden van ongemakken ons, of yemand van onse Natie aangedaan, ten eerften door de Regters, en die de magt hebben, na de gelegentheyd van onse klagten, en het ongelijk ons aangedaan, fpoedig Regt fal gedaan worden, sonder ons af te wijfen, uyt te fteilen, of kosten aan te doen.

Den 24. bragt ik het present voor den Grooten Mogol aan land in de tent van den Gouverneur van Amadavar, die alles naauw-keurig op-tekende / gelyk ook van den brief van onsen Koning / om hun Koning daar kennis van te geeven. Hier op bragt

't Present
voor den
Grooten
Mogol ver-
roond.

bragt ik met goed-binden van den Gouverneur het present weder aan boord / alsoo hem gesegd had / dat / in gebal hun Koning de beslootene pointen niet soude willen bekragtigen / en insgelijks een brief aan onsen Koning schryven / ik het present nog den brief van onsen Koning wilde overgeeven / want dat weygerende soude hy toonen geen vriend / maar een vyand te zijn / en ik had / seyde ik / voor een vyand van mijn Koning nog brief / nog present. Na dit alles gedaan was / gaf ik nog op dien selven dag ons present over aan den Gouverneur van Amadavar, en een tweede aan desselfs Soon.

1511.

Maar te rug gehouden, tot dat de ratificatie quam.

Presenten aan den Gouverneur van Amadavar.

Den 14. November, quam de Casila (vloot) van Fregatten / ontrent 240 seplen / in 't gesigt van ons. Ik maakte gedagten / dat sy quamen om met ons te vegten / maar 't was een vloot van koopvaardij-scheepen / die na Cambaya wilden / alsoo daar alle jaar eens soo een vloot van Portugysen, van de Zuid-kust komt / te weten / van Goa, Chaul en soo voortz om na Cambaya te gaan / die van daar te rug brengh / de voornaamste lading voor de kraaken en Galjoenen / die daar van daan na Portugaal gaan : hier upt kan men af-neemen / hoe grooten handel de Portugysen in dese Gewesten hebben.

240 Portugysche Koopvaarders na Cambaya.

Den 27. ontfing ik brieven van Mr. Canning, en Edward Christiaan, elk van hen maakte my bekend / dat 4 Galjoenen op ons afquamen / om met ons te vegten / en daar toe gereed waren ; hebbende reeds van den 14. November op de Baar van Goa geleegen.

4 Galjoenen gereed om met d'Engelse te vegten.

Den 29. quam Mr. Canning aan boord / en de Portugyse Vloot / gisteren in ons gesigt gekoomen / sakte nu met de vloed na ons toe. Ontrent 2 uuren na de middag maakte ik sepl / en quam te 4 uuren ontrent 2 kabels lengte van den Vice-Admiraal, en konde hem / om gebrek van diepte / niet nader koomen ; maar begon met hem / upt ons groot en kleyn geschut te speelen / en had binnen 1 uur / hem met 56 schooten wakker gehaabend : van hem in tegendeel wierden wy geraakt in on-

't Gevegt word beschreeven.

1611.

se groote mast / en met een tweede schoot / raakte onse lange boot lek / en vol water. Tegen den avond lieten wy ons anker vallen / en behielden onse boot / hoe wel 'er veel van 't geen daar in was / verlooren ging.

Den 30. met het opkoomen van den dag / maakte ik seyl / voer tusschen hen in / en soeg 3 van hunne 4 scheepen op de grond / tegen ober de Baar van Suratte. Op de middag liet ik mijn anker vallen. 't Schip de Hosiander deed my thans grooten dienst / quam insgelijks tusschen de scheepen in / en by my op anker leggen / om de 3 aan de grond sitende scheepen / met de bloed los raakende / aan te doen ; wy maakten daar op seyl / terwylse nog op anker lagen / en gaben hen 150 schooten uyt ons grof geschut / en des morgens nog 50. Tegen den nacht / gaben wy den Admiraal / tot goede nacht / 4 schooten uyt ons agter-steeben / en hy loste / 't zy een halbe / of heele kulbering uyt sijn boeg op ons / waar door het boovenste van ons voorste schip geraakt / een man gedood / en een ander sijn arm afgeschooten wierd.

En getoond
wat gevolg
het had.

Desen geheelen dag / was de Hosiander doende tegen een der scheepen / die op de grond saten / en kreeg veele scheuten vanden byand / door een van welke de boots-man Richard Barker gedood wierd. In den laten avond te 9 uuren sonden sy een Fregat na ons toe / welk nader koomende / regt op sijde van de Hosiander quam aandrijven ; maar het wierd / door dien 'er goede wagt was / gemerkt / en alles om daar op te schieten / gereed gemaakt / welk daar op seyl maakte / en de onse daar wakker door boorden / en sy vertrokken. (Dit schip raakte in de grond / en 80 man daar van verdronken.) Bupten twijffel was het op ons afgesonden / om ons schip / indien sy daar geen wagt gebonden hadden / in byand te steeken.

Den 1. December , gingen wy op de Aee leggen / maar sy quamen ons niet aandoen / hoewel sy bupten perijkel van de sanden wel konden / maar wy soo wel niet op hen konden afkoomen. Ik

hield

hield op dien dag scheeps-raad / en beslooten na een breeder kanaal / af te sakkten / hoopende / dat de Galjoenen souden volgen / gelijks wy dan den 2. 6 / of 7 mijlen affakten / maar sy volgden ons niet.

Den 3. quamen wy in 't gesigt van hen op anker.

Den 4. in den morgen-stond / haalden wy onse ankers op / en quamen regt voor hen leggen. De Portugysen wijken af. Op de namiddag verlieten sy ons / en liepen wederom na het Land. Tegen den avond namen wy onse hours na Diu.

Den 5. 's avonds / quamen wy 4 / of 5 mijlen ten Oosten van Diu ; hadden 14 badem water / Best vaart na Diu. en lagen dicht onder het Land.

Den 9. quamen wy tot Madafeldebar , daar wy ons anker op 8 badem lieten vallen ; het is van Diu ruim 10 / of 11 mijlen ; hier is een fraaye kust / en legd Oost en Noorden ; men heeft 'er geen perrijkel als van 't geen men siet. Na de sijde van Diu heeft men 15 / 16 / en half weg zijnde / 12 / 10 en 9 badem water / en niet minder / hier is een fraaye sandige Baap / en aan desselfs West-sijde een Rivier / die van verre binnen uyt het Land komt. Beschrijving van die kust en plaats. Dese plaats is nog 5 / of 6 mijlen West-waard van de Eplanden Mortie.

Den 15. in den Morgen-stond vertrokken wy van Madafeldebar , om na Mohar (Moha, Mera, of Mea) te gaan / enkelijk om de gelegentheyd van de Baap aldaar te besien / alsoo sommige / die op het schip Ascension geweest waren / ons de selve / als een goede plaats om te overwinteren / beschreeven hadden ; daar wy 's namiddags te 4 uuren ten anker quamen / leggende van Madafeldebar 9 / of 10 mijlen Oost-noord-oost aan. En van daar na Moha. Wy vonden de kust en het kanaal seer goed / de diepte 10 badem water / en dat 'er niets te bresen was / als 't geen men konde sien. Ik sond onse Pinas aan land / daar ons volk ten eersten 20 goede schapen / beter als wy op onse geheele reys hadden gehad / 't stuk voor 3 schellingen kogten. De Reeden daar van.

1611.

Ruinen van
een groote
Stad.
Best spreekt
met den
Generaal
aldaar.

Den 16. vond onse Pinas weynig menschen /
maar wel de ruinen van een groote Stad.

Den 17. sond de Generaal van dat quartier 4
mannen by my / en versogt / dat ik een van ons
volk wilde aan land senden / om met hem te spreek-
ken.

Den 21. ging ik aan land / en sprak met dien
Generaal wijs en breed ; hy versogt my / dat ik 2
stukken geschut wilde aan land brengen / en deed
my veele groote beloften van sijn gunst aan onse
natie ; maar ik sloeg hem dat af. Hy vereerde
my een Paard met sijn toe-behooren / en 2 Agra-
se gordels / en ik daar tegen aan hem een schar-
lakens vest / 2 stukjens / 2 blesfen met Aqua Vitæ
en een mes.

Wederzijdse
vereerin-
gen.

Den 22. sagen wy de 4 Galjoenen na ons toekoo-
men / die 's avonds te 9 uuren binnen scheuts van
ons op anker quamen.

Een tweede
gevegt met
de 4 Galjoe-
nen.

Den 23. haalden wy met het opgaan van de
Son ons anker op / en begon den met hen te beg-
ten / welk tot 10 / of 11 uuren duurde / wanneer sy
alle 4 hunne ankers ophaalden / en vooz de wind
van ons afboeren / en rupmer vooz-upt seplden /
als wy hen konden volgen / soo dat wy haar 2 /
of 3 uuren gevolgd hebbende / ons anker vallen
lieten ; sy gingen insgelijks op anker leggen / zyn-
de rupm 2 mijlen van ons af. Op die dag schoot
ik met grof geschut 133 schooten op hen / en rupm
700 met musquetten : in ditgevegt bleef eenen John
Hackwel van een kanon-schoot dood.

Naauwkeu-
rig be-
schreeven.

Vervolgd
op den
tweeden
dag.

Den 24. haalde ik met het op-gaan van de Son
wederom ons anker op / voer op de Galjoenen aan /
raakte te 8 uuren met hen in 't gevegt / welk tot
12 uuren duurde / waar in ik 250 schooten met
kanon en rupm 1000 met musquetten op hen loste.
Ondertussen was men van weder-sijden vermoepd /
en setteden het alle verder Zee-waard in / en na-
men onse weg Zuid-oost aan. De 4 scheepen
volgden ons / en quamen 's namiddags ontrent
ons op anker leggen. Ondertussen begon ik ons
kruip en loot na te sien / en bevond / dat meer / dan
de

de helft van onse koegels verschooten waren / en dat de Hosiander reeds op die scheepen 600 schooten met grof geschut / en 3000 met kleynder schietgeweer gedaan hadde.

Dier of 5 mijlen van het land zijnde / ontmoeden wy een sand / dat maar met 2 / of derde-halvadem water bedekt was / te weten aan desselfs eynde / en legd Zuid-zuid-oost / of daar ontrent van Moso ; op dit sand was de Ascension aan stukken gestooten / alsoo het een redelijk vaste grond is ; ik raakte egter daar ober op een plaats / daar ik 9 vadem water had / en had toen de 2 bergen / agter Goga leggende in het Noorden niet verre van ons. Tussen het land en dese sand-plaat heeft men 9 en 10 vadem water. Wy hielden met het vallend water onse kours Zuidelyk aan ; met het laage water lieten wy ons anker vallen op 8 vadem / alsoo het ty na ons kompas Oost-noord-oost en West-zuid-west aankiep. Te 12 uren in de nacht haalde ik mijn anker op ; de wind was Noord-noord-west / wy stuurden Zuid-zuid-oost aan / en hadden 12 en 14 vadem water. Ontrent 4 uren stuurden wy Oost-zuid-oost aan / ten 6 uren Oost / en hadden doorgaans 12 vadem water / een halve minder / of meerder. Ten 9 uren hadden wy een sand-bank / daar wy by 5 / of 6 inaal opwerpen 7 vadem / maar straks daar na 10 / 12 en 14 vadem water hadden. Ondertussen kromp de wind in / en wy stuurden Zuid-oost aan. Ontrent 12 uren sagen wy in het Oost-zuid-oosten het land van Daman , en het hooge land ten Zuiden van Daman in het Zuid-oosten Oosten. Over het gemelde sand zijnde / hadden wy ten eersten 14 / 15 / 17 en 20 vadem water. Ten 2 uren hadden wy hoog water / en ankerden op 17 vadem / in het gesigt van het land / en hadden in Daman in 't Oost-zuid-oosten / en het Zuidelykste hooge land Zuid-oost-ten Zuiden. 's Avonds ten 8 uren gingen wy met een halve bloed / dog stil / onder seyl / hadden 15 en 16 vadem water / en lieten met laag water wederom ons anker vallen.

Een Sand-bank.

Daar sy gelukkig overkoomen.

Hun kours om na Surat te keeren.

Daman.

Den

1612.

Sy koomen
voor Surat-
te, en
voorts tot
Swally.

Den 26. gingen wy 's morgens ten 9 uuren t' seyl / en quamen na de middag op de Baar van Suratte ten anker.

Den 27. 's morgens waren wy nog 3 / of 4 mijlen van Swally, en quam rupin 12 uuren aldaar op de Keede. Op dien selven dag quamen Thomas Karridge en Edward Christiaan (die hier gelaten waren) aan boord.

Ratificatie
der boven-
gemelde
Artijkelen.
Hoe ont-
fangen.

1612. Den 6. January, quam de goed-keuring van ons verdrag tot Swally, maar niet anders als een gemeenen bries / en daarom wilde ik deselve niet ontfangen / dooz-dien ik breesde / dat het een valschen bries was / en versogt daarom / dat de hoofden van Suratte my de selve souden koomen overleveren / met sulken regt / als daar toe vereyst wierd.

Den 11. quam de Sabander met des selfs stiefvader Medigoffer, en verschedene andere my den bries tot Swally overleveren / met betuyging van hunne Konings genegentheyd tot onse natie.

Waar op
hun Koop-
manschap
aan Land
gebragt
wierd.

Den 14. bragten wy aan land alle onse lakens / 310 Olyfants tanden en al ons quik-silver. De Galjoenen quamen ontrent 3 / of 4 mijlen na by ons.

Starckey na
Engeland
gelonden,
en ver-
moord.

Den 16. bragt ik Antony Starckey aan land / om ober land na Engeland te gaan / met brieven en verslag van onse gelukkige handel; maar wierd onderweegen van 2 Nonnikken vergeeben.

Den 17. kreeg ik al mijn goed van Suratte. Tegen den avond ging ik onder seyl / en nam mijn afscheyd van dese Gewesten / maar alsoo het stil wierd / liet ik mijn anker vallen: Men moet weeten / dat in het land van Cambaya de bloed Zuid-west en Noord-oost gaat.

Best ver-
trekt van
dese kust.

Den 18. ging ik wederom t' seyl / en quam niet verre van de Galjoenen / sy haalden hun anker op / en volgden my 2 / of 3 uuren / en daar op vertrokken sy / sonder dat 'er van weder-sijden een schoot gedaan wierd.

Malabaaren
ontrent Ba-
saim genoo-
men.

Den 19. namen wy tegen ober Basaim 3 Malabaaren, dog die hadden niets in; van een der selven

ben namen wy een boot mede.

Den 20. waren wy geduurig op 5 mijlen na by het land / en hadden 14 / 18 / en 20 vadem water. Tegen den avond waren wy tegen over Chaul, *Chaul.* en konden de Stad en het Kasteel sien.

Den 21. na de middag waren wy niet verre van Dabul, en kreegen aan boord 3 jonken van Calicut, geladen met Cocos-nooten. *Dabul. Jonken met Cocos-nooten.*

Den 22. sond de Hofiander sijn boot uyt na 2 jonken. Op de middag waren wy by de klippen / die 10 / of 12 mijlen ten Noorden van Goa, en 6 / of 8 mijlen van het land af leggen. Twee of 3 deser klippen waren hooger / als de mast van eenig schip. Ten 6 uren waren wy tegen over Goa, welk kenbaar is door het Eyland op de mond van des selfs Rivier / op welk een Kasteel is. Van Daman tot Goa is 'er geen gebaar ontrent het land / dat doorgaans hoog is; men heeft hier goede anker-grond / en doorgaans niet boven 16 / of 17 / en niet minder dan 10 vadem water. Dese geheele kust / van Daman tot aan Goa toe / legd byna Zuyden en Noorden. *Seer hooge klippen 10, of 12 mijlen van Goa. Waar Goa aan te kennen is. En hoe de kust legd.*

Den 24. sagen wy 60 / of 80 Fregatten / die Zuydelijk aan boeren. Wy waren thans op ruim 13 graden Noorder-breedte. Hier begaf ons het hoogste land / en wierd vervolgens by laag / en hadden 3 / of 4 mijlen van het land doorgaans 16 / of 17 vadem water: na de middag quamen wy in een Baay / daar alle de Fregatten en 3 / of 4 Galepen waren. Wy haalden 'er een schip uyt gelaaden met rijst; alle de Portugysen vlugteden in 2 van hunne booten; aan des selfs boord lagen 2 Fregatten / die 'er reeds het beste goed hadden uytge-
Portugysen Koopvaarders. Een hunner scheepen uyt een Baay ge- noomen.

Den 25. maakten wy onse prijs klaar / daar wy niet / als rijst en groobe supher in bonden / daar wy ons selven mede voorsagen / haalden 'er de 2 masten af en al wat tot brand-hout diende / als ook de menschen / die 'er op waren / zijnde 20 / of 25 Mooren, en boorden het tegen den avond in de grond. *Met Rijst en Suyker geladen. Dat geligt en in de grond ge- boord word.*

Den

1612.

Een boot
met Cocos-
nooten ge-
noomen.

Cananor.

Calicut.
Pannaire.

Cochin.
Hoe te ken-
nen.

Naauwkeu-
rige aantee-
kening van
de kust en
diepte.

Beringar.

Der selver
beleefd-
heyd.

Den 26. kreegen wy een klepne boot van Mal-
dina gelaaden met Cocos-nooten / willende na
Cananor; hier op scheepte ik het volk van de prijs
over / uytgenoomen 8 / die ik tot het scheeps-werk
behield / onder welke een was / die ons voor loots
op dese kust soude dienen. Op de middag waren
wy tegen over Cananor, op de breedte van 11 gra-
den.

Den 27. quamen wy voor-by Calicut en tegen
over Pannaire. Op de middag hadden wy de
breedte van 10 graden / 30 minuten.

Den 28. in den morgen-stond sagen wy Cochin,
dat aan de toorens en kasteel kenbaar is / en wa-
ren op de breedte van 9 graden / 40 minuten / of
daar ontrent. Het staat te merken / dat men van
Goa tot Cochin, 4 / of 5 mijlen van land zijnde /
nooyt meer / dan 20 / en $\frac{3}{4}$ / of 6 van 't selve zyn-
de / 10 / of 12 vadem water had. Van 11 graden /
30 minuten / tot Cochin toe / is by de water-kant
seer laag land / maar land-waard in is doorgaans
hoog land. - Vier / of 5 mijlen eer men tot Cochin
komt / siet men een hoog land land-waard in /
welk by-na een tafel gelijk / maar hoe hooger /
hoe ronder sig vertoond; en ten Noorden van dese
ronde hoogte / heeft men hooge en spits op-gaan-
de bergen. Die geheele dag waren wy geen 6 / of
8 mijlen van 't land / en hadden 9 / 10 en 12 va-
dem water.

Den 29. was 'er geen wind: wy hadden 8 gra-
den breedte / en ontrent 6 mijlen van land op 40 /
of 50 vadem geen grond.

Den 30 lieten wy ons anker vallen op 15 va-
dem / (zijnde nog wel 26 mijlen van Comorin) te-
gen over een kleyn plaatsjen / Beringar genaamd /
hebbende eenen Travancar tot Koning (Opper-
hoofd:) hier quamen aanstonds 6 / of 8 Canoes by
ons aan boord / mede-brengende allerley verbers-
sing / als water / hoenders / Cocos-nooten en dier-
gelijke.

Den 31. quamen dien geheelen dag die van het
land ons hoenders en andere eet-waaren aanbren-
gen. Den

Den 1. February, quamen de menschen nog al met allerley verberffing; de Koning sond my ook een boode / om te verneemen / of ik met hem wilde handelen; en indien / ja / bood hy aan mijn schip met peper en kaneel te bebragten.

En aanbieding van hun Koning.

Den 4. quamen de inboozlingen nog als vooren. Ten 2 uuren na de middag gingen wy van Beringar onder sepl: 's nagts daar aan lagen wy op anker.

Sy varen voort.

Den 5. 's morgens gingen wy t' sepl / en waren niet verre van de Kaap Comorin. Hier kregen wy steebige wind upt het Oost-noord-oosten. Waar door ons top-sepl scheurde / egter quam nog een Canoe by my aan boord / 3 / of 4 mijlen in Zee / en na de middag nog een tweede. Hier op kregen wy een groote silte en ongemeene hitte / waar door veel van ons volk / en ik insgelijks siek wierd.

Hebben een ramp.

Den 8. quamen wy wederom op de Reede van Beringar.

En koomen weder op de Reede van Beringar.

Den 13. gingen wy van daar onder sepl. Dese plaats geeft veel verberffing en ruynte van water; de inwoonders zijn niet quaad-aardig / en geen vrienden der Portugysen. Van dese plaats tot de Kaap (Comorin,) is al het volk / dat aan de Zee-kant woond Christens, en hebben een Portugysen Monnik / of Pziester. In de volgende nacht lagen wy op anker / hebbende 18 vadem water / 4 / of 5 mijlen van de 2 klippen / die 5 / of 6 mijlen in Zee van gemelde Kaap afleggen.

Dese kust bewoont van Christenen.

Den 14. in den morgen-stond ging ik met een Ooste wind sepl / en hield tegen de wind in / hebbende een stroom / hoewel niet sterk / na het Zuiden. Men kan verseekerd zijn / dat op de Mala-barse kust van Daman, tot aan de Kaap Comorin toe geen gebaar is / en op de geheele kust van Cochin, tot aan de Kaap reedelyk water is / soo dat men niet verre van het land 16 / 18 en 20 vadem water / maar 5 / of 6 mijlen in Zee geen grond heeft / bysonder als men ontrent 25 / of 30 mijlen van de Kaap is.

En veylig te bevaaren.

Tot

1612.

Tot Damán was de verandering 16 graden / 30 minuten; half weg de Kaap 15 / of daar ontrent / en hier 14 graden. Comorin legd op 7 graden / 30 minuten Noorder-breedte. Op de namiddag setteden wy het regt na de Kaap toe / en hadden veel wind uyt het Oost-zuyd-oosten / welk ons wy wat hoop gaf / om met die Monson, die na het seggen der Indianen tot den 5 April, of daar ontrent duurd / Oost-waard aan te raaken; immers ik quam dus qualijk 4 / of 5 mijlen van de Kaap op 20 badem / niet verre van de 2 klippen ten anker; regt bukten op die klippen / ontrent 2 mijlen daar van daan / legd een blinde klip / die wy gevaarlijk is / want als men daar minder / als 20 badem heeft / is het niet beplig / maar daar is niet te vreesen / als men niet binnen de 24 / of 25 badem komt. Hier bleeven wy 9 dagen leggen.

Best ankerd
ontrent Co-
morin.

Gevaarlijke
klippen
daar ont-
rent.

Ceylon.

Den 28. 's morgens te 6 uren sagen wy het Eyland Ceylon in het Oost-zuyd-oost 8 / of 9 mijlen van ons af; wy hadden weynig wind uyt den Zuyden / en bevonden 7 graden Noorder-breedte: 's Namiddags te 4 uren / waren wy niet verre van het Land / en hadden 13 / 15 / en 18 badem water. Tegen 8 uren weeken wy wat van het Land af / tot dat het dag wierd / en dus 5 / of 6 mijlen van het Land af zijnde / hadden wy op 60 / of 70 badem geen grond. De wind was als voren.

Columbo.

Den 1. Maart, was het de geheele morgen stil / en na de middag een sterke wind uyt het Noord-west en Westen. 's Avonds te 6 uren / waren wy niet verre van Columbo: dit legd op 6 graden / 30 minuten / of daar ontrent / 3 mijlen van Land heeft men 24 en 25 badem water.

Punta de
Galle.

Den 12. setteden wy wat nader onder het Land / en hadden een Zuyd-oost ten Oosten wind; hier ankerden wy op 24 badem. Ik sond 4 mijlen ten Noorden van Punta de Galle mijn boot na 't Land. Na wat wagtens quam een Vrouw / om met een Indiaan, die uyt onse boot aan Land trad /

trad / te koomen spreken ; dese seyde hem / dat wy daar geen eet-waaren souden bekoomen / maar wilde haar volk daar ober gaan spreken / waar toe sy dan van onse sijde versogt wierd : hier op quamen 'er 2 ons bescheyd seggen / dat wy daar niet het minste hebben souden / alsoo die van onse Natie te booren hen een boot afgenoomen hadden : ondertussen was dat van de Hollanders , en niet van onse Natie gedaan.

Daar hen Eet-waaren geweygerd worden.

Den 14. 's morgens ten 6 uuren / lag het Zuidelijkt punt van Ceylon , Tenadare genaamd / zijnde op 5 graden / 30 minuten / en 10 / of 12 mijlen Oost-zuid-oost van Punta de Galle , 5 mijlen Oost-noord-oost van ons.

Tenadare.

Den 17. waren wy niet verre van het sand / daar Linschooten van schryft / welke 2 mijlen van het Land legt. Hier hadden wy 25 vadem water. Op het Land / regt tegen ober dit sand legd een hooge klip / gelijk / of het een hooge tooren was. Het Land legd hier Oost-noord-oost.

Een hooge klip.

Den 12. April, op de middag quamen wy ten anker / op de Keede van Achen , op 12 vadem water / maar men kan 'er op 10 / of 8 vadem leggen. De beste leg-plaats / is hier aan de Oost-sijde van het Kasteel / en mond van de Rivier.

Achen.

Den 13. gingen onse Kooptleden aan Land / maar de Koning was niet in de Stad.

Den 15. sond de Koning verseekering van mijn beplig landen / welk hy my door een Kamerling / den Sabander en nog 6 / of 8 andere liet doen ; wy vereerden aan die mannen 120 Mam. Ik ging daar op dien eygen dag met hen na Land ; geen 2 uuren aan Land geweest zijnde / sond my de Koning een present van eet-waaren / alsoo ik met het aan Land koomen / den Koning / (volgens gewoonte) een vereering / hoewel van geen groot belang / had toegesonden / welk hy / met verscheyden schootelen eetens my te senden / beantwoorde.

Daar de Koning hen het veylig landen laat verseekeren.

Wederzijdse vereering.

Den 17. sond de Koning een Olyfant met een

Marlow.

C

gou-

1612.

Engelse met
veel statie
ingehaald
in de tegen-
woordig-
heyd van de
Koning.

En wel ont-
haald met
vertoonin-
gen,

En een kof-
zelijk ban-
ket.

Een Gefant
van Siam
berigt van
hun Koning
en Havens.

gouden bekken / om den brief van onse Koning
daar in af te haalen; hier op reed ik / met 40 man
van ons volk bergeselschapt / na het Hof / en wier-
den alle toegelaaten in tegenwoordighepd van den
Koning te koomen. Na veele Complimenten /
gaf de Koning den brief wederom te leesen / en
desselfs inhoud hem in sijn taal te seggen / ge-
lyk geschiede : de inhoud behaagde hem seer wel /
en na een goed onthaal / seyde hy my nu 't een /
en 't ander / van sijne vermaakelijkheden te sullen
laaten sien / gelijk men dan voor ons / 6 sijner
Olyfanten begten liet ; en daar na 4 Buffels /
(wilde Stieren) die soo binning teegen malkander
begten / dat 60 / of 80 mannen werk hadden /
om toudwen aan derselver agter-beenen vast te maa-
ken / en soo van malkanderen te scheidten ; na dese
hadden wy een gevegt van 10 / of 12 Kam-
men / die insgelijks binning op malkander aan lie-
pen / welk duurde / tot dat wy weegen de donker-
hepd niet meer konden sien : hier op onthaalde
my de Koning met een banket / van ten minsten
400 schootels / met soo veel heete dranken / dat
men 'er een geheel Leeger mede soude hebben kon-
nen dzenken. Tussen 9 en 10 uuren in den avond /
gaf hy my verlof / om te vertrekken / en sond my /
om t'hups te brengen / 2 Olyfanten : maar ik
reed 'er niet op / alsoo 'er geen kussen op lag.

Den 18. ging ik wederom na het Hof / op be-
geeren van den Koning / en begon met hem te
handelen over 't geen tussen sijn Groot-vader / en
Mr. James Lancaster beraamd was / maar als ik
sprak / van alle onse goederen Tol-vry / in en wyt
te brengen / wierd onse onderhandeling afgebroo-
ken / sonder dat 'er iets beslooten wierd.

Den 19. quam de Gefant van Siam my besoe-
ken / die my verhaalde / dat 'er 3 Engelse by den
Koning van Siam geweest waren / nu voor 30
maanden / of daar ontrent / die 'er wel onthaald
waren / en een brief van den Koning van Engeland
hadden gebracht / die met veel genegenthepd / van
hun Koning ontfangen was. Sp seyden verder /

Das

dat het koomen onser scheepen / op huijme kusten /
 hun Koning seer aangenaam soude zyn / en dat
 men Portugysche Laakens / (soo noemden sy de En-
 gelse,) in hunne Landen seer wel vertieren soude /
 met aanwysing / wat couleuren daar meest gesogt
 wierden. Verder verhaalde hy / dat hun Koning
 het geheele Land van Pegu gewonnen had / en
 nu de grootste Koning / uptgenoomen die van Chi-
 na, van het Oosten was / en 26 mindere Konin-
 gen onder hem had ; dat hy in den Oorlog 6000
 Olyfanten konde in 't veld brengen ; dat hun geld
 van silver is / dat hun goud minder geagt word /
 als het waard is / en dat in hun Land seer veel
 Peper en ruuwe Sijde is / dat de Hollanders, die
 sy Engelse noemden / huijme Factorpen hadden tot
 Patane, welk hy beschreef als een treffelijke Ha-
 ven / daar men op 12 en 14 baden water inkomt /
 dat 'er ook een goede Haven tot Siam, nader by
 het Hof / dan die van Patane, is / waar van daan
 men met 20 dagen reysens / overland aan het
 Hof kan koomen. Ik versogt hem / aan den Ko-
 ning vooz ons te willen schryben / welk hy beloof-
 de / als ook aan de Gouverneurs van huijme Ha-
 vens / om op die kusten koomende / wel onthaald
 te werden. Ik wisselde ons Engels geld met hem /
 vooz 't geen in Siam gangbaar is. Na die tyd /
 sprak ik nog verscheyde maal met den selven over
 't een / en 't ander.

En magt
 huijnes Ko-
 nings.

Den 20. ging ik na het Hof / maar sprak den
 Koning niet ; waar op ik aan een Bediende des
 Konings sond / en klaagde over die kleyn-agting /
 en quade bejegening / my van den Sabander ge-
 toond. Hy beloofde / ten eersten order te sullen
 doen stellen / en den Koning daar kennis van te
 geeven / welk hy nog op dien selven dag te werk
 stelde.

Des Saban-
 ders on-
 beleefd-
 heyd.

Order des
 Konings
 daar tegen.

Den 21. sond de Koning my 2 sijner Officiers /
 om my te seggen / dat ik ten allen tijden moogt aan
 sijn Hof koomen / en sonder eenige belemmering /
 door alle de poorten / een bypen toegang soude
 hebben ; hy deed ook den Sabander vertrekken / en

En teeken
 van agting,
 met het by-
 voegen van
 een Edel-
 man.

1612.

gaf order / dat den Edelman die de Koning als Gesant na Holland gesonden had / op myn passen / en ten allen tijden na het Hof / of elders na mijn believen myn vergeselschappen soude.

Onderhandeling met den Koning, en het senden van een Olyfant.

Den 24. schreef ik na het Hof / en had toegang by den Koning / die my in alles voldeed / en alle de Artijkelen / tusschen sijn voorzaet / en Mr. James Lancaster opgesteld / beloofde te sullen bevestigen. Na veel beleefdheyt / nam hy sijn afscheyd / en sond daar op ten eersten / een Olyfant tot mijn dienst / om my te brengen / waar ik wilde. Dit is nu een teeken van agting / als yemand een Olyfant toegesonden word / alsoo niemand een Olyfant hebben / of daar op ryden mag / als die de Koning eer wil aandoen.

Best, versogt om met den Koning te baaden.

Den 2. Mey, versogt my de Koning / om met hem in sijn Fonteyn te koomen swemmen / of baaden: de selve was 5 / of 6 mijlen van de Stad / hy sond my 2 Olyfanten / om met het geen ik mogt by my hebben / derwaards te brengen. Na dat wy ons selven gewassen hadden; presenteerde my de Koning / een ongemeen kostelyk banket / met de rupinte van Irak / om het selve / in het water sittende te eeten / en te drinken / welk geschiede in tegenwoordigheyt van al sijn Adel / en groote Officieren. Ons banket geduurd hebbende van 1 / tot ontrent 5 uren / liet my de Koning vertrekken; een half uur daar na / vertrokken alle de vreemdelingen / en hy koert daar na.

Daar hy kostelyk in 't water onthaald word.

Den 14. quamen eenige Portugysen tot Achen, als Gesanten / van den Gouverneur van Malacca, aan den Koning: alsoo de wind haar ontvallen was / waren sy 3 mijlen ten Oosten / van de See de van Achen, aan Land gegaan. Hier op sond ik aanstonds de Hofiander upt / daar ik Edward Christiaan, tot Kapiteyn op stelde / om de Barken / van Malacca gekoomen / te gaan opsoeken.

Neemt een Portugyse Bark.

Die de Koning wil ontslaagen hebben.

Den 17. in de morgen sond / wierd de Portugyse Bark / by my aan boord van de Draak gebragt. Ondertussen sond de Koning 2 mannen aan my / om deselve / met al 't geen daar in was / te ontslaan /

slaan / welk ik affloeg / en seyde alhoorens de Bark / en 't geen daar in was / te willen doorzien / maar versogt met een / den Koning te seggen / dat ik ter eere van hem / alles wat hy van my mogt begeeren / geern wilde doen. Edward Christiaan berigtete my / dat 'er een pak 4 / of 5 in was / maar dat sy aan het een / of het ander / dat 'er in was / geen hand geslaagen hadden. Hier van verseekerd zijnde / ging ik weder na Land / en bevond dat mijne Kooptlieden waren ten Hoof gegaan / die egter ten eersten t'huys quamen / en verslag deden van het groote misnoegen des Konings / over het neemen van het Portugysche schip / in sijn Haven / en desselfs dreygement van ons alle / ten zy de Bark ontslaagen wierd / gebangen te neemen.

Welk ten eersten niet gedaan wierd.

En groot misnoegen aan den Koning gaf.

De Koning had soo draa niet gehoord / dat ik aan Land gekoomen was / of ontbood my: en terwijl ik op weg na het Hof was / quam een Edelman van des Konings weegen / my het ontslaan van de Bark versoeken / dien ik tot antwoord gaf / den Koning eerst te willen spreken. Ik ging dan voort na het Hof / daar ik ten eersten by den Koning gebragt wierd. Na veele woorden-wisselingen / gaf ik den Koning op sijn versoek de Bark / met al 't geen daar in was. Dit behaagde den Koning soo wel / dat hy my een Eertijtel gaf / en ordoneerde / dat al sijn Adel my met de benaaming van Aramcaja Puto , dat is / de Agtbaare witte Man , voortaan benoemen soude: daar en hooven / verkogt hy my sijn Benjoin , soo als ik se selfs waardeerde / te weeten / voor 20 Tays de baar / die anders 34 en 35 waard is / en betupgde met veele ruymne woorden / sijn geneegentheyd en agting voor my / daar hy by voegde / ik soude van hem eysen al / wat ik wilde. Hier op versogt ik van hem niet anders / als een brief van voorschrybing na Priaman , welk hy aanstonds met een groote veerdigheyd beloofde. Hy gaf my te eeten van sijne Mangoes , daar hy selfs van at / en liet my na mijn Lo-

Best spreekt daar over met den Koning , en geeft de Bark over.

Word met een eertijtel vereerd.

Koopt Benjoin van den Koning.

Geniet verdere beleeftheden.

1612.

gement brengen : dus nam ik mijn afscheid en vertrok.

Brieven met
het afschrift
van des Mo-
gols ratifica-
tie.

Den 27. quamen Malim Gavy tot Achen , die my brieven bracht van onse Kooplieden tot Surat- te , neffens een afschrift van des Konings brief / hen van Agra toegesonden / en geteekend op den 25. January, in het 7 Jaar van des Grooten Mogols Regeering / waar in hy bevestigde / en goed-keurde al 't geen tussen den Gouverneur van Amadavar , en my verhandeld was.

Dood van
Kapiteyn
Hippon en
Mr. Brow-
ne.

Den 17. Juny, quam een Hollands Kooop-vaar- dy schip tot Achen van Masulipatan , zijnde 8 maanden onder weegen geweest. Dese verhaalde ons / dat Kapiteyn Antony Hippon op Patane, en Mr. Browne Schipper van de Globe (Wereld- klood) tot Masulipatan gestorven waren / en dat men tot Masulipatan hen niet wel gehandeld had.

Presenten
van den
Koning van
Achen , aan
den Koning
van Enge-
land.

Den 24. kreeg ik des Konings present / voor on- sen Koning van Engeland , bestaande in sijn brief / een Kritz , of deegen / een Hasega , 4 stukjens Calicuts sijn Lijn-waat / en 8 Camfere schoo- tels. (Siet dese brief in het volgende Dag-re- gister , van Mr. Copland , Predicant op dese Reys.)

Hollandse
Factory op
Johor ver-
nietigd.

Den 3. July, quam des Konings Armee aan / zijnde 20 dagen Reysens / van Achen tot Johor ge- weest. Op Johor, hadden sy de Hollandse Factory geruineerd / en al hun goed tot buyt gemaakt / mede brengende 20 / of 24 Hollandse gevan- gene.

Des Ko-
nings brief
van Pria-
man.

Den 7. kreeg ik des Konings brief / na Pria- man.

Den 12. nam ik tot Achen mijn afscheid / en quam aan boord.

Vertrek van
Achen.

Den 13. 's morgens maakte ik zepl / en qua- men by het groot Westelijk Eyland / dat tegen het Noorden open legd. Hier ontrent vonden wy 20 badem water / met een klaare / sandige grond / selfs een goede rupinte van het Land af ; dese diep-

diepte met kilaare grond duurd by-na tot aan het eynde van het Epland / soo dat aan de Oost-sijde van dit Epland seer goede anker-grond / en op het Epland selfs rupinte van hout is : maar by het groote Epland aan de Oost-sijde van dit Epland / hadden wy geen grond. Tussen die beyde Eplanden is de beste en bepligste passagie / 't zy men na / of van de Reede van Achen wil / gelijk ook aan de Oost-sijde van het Oostelykste Epland / maar dat is te verre om. Van den 12. April, tot het midden van Junius, hadden wy veel ree-geu en wind / soo dat het 'er selden 2 dagen son-der reegen was. Van den 15. Juny, (tot nu toe /) hadden wy veel wind / en sterke bupen / uyt het Zuid-westen / West-zuid-westen / en uyt het Westen.

Hoe en waar de beste passagien tussen de Eylanden zijn,

Reegen en winden.

III. AFDEELING.

Koophandel tot Tecoo, en Passaman. Hun gaan na Bantam, en van daar na Huys.

DEn 3. Augusti, waren wy in 't gesigt van Priaman, dat 9 / of 10 mijlen / in het Noord-oosten ten Oosten van ons lag / welk sig met 2 groote hooge bergen op-doet / tussen welke een groot moeras legd. Wy sagen ook Tecoo, met het hooge Land daar op / maar het is maar half soo hoog / als het Land van Priaman, en doet sig wat vlakker op. Wy sagen insgelijks het hooge Land van Passaman, 7 / of 8 mijlen ten Noord-ten van Tecoo, regt in 't midden tussen Passaman en Priaman: dit gebergte is seer hoog / en vertoond sig gelijk / als Monte Gibello in Siciliën.

Priaman hoe 't sig opdoet.

Tecoo.

Passaman.

Den 7. 's namiddags quamen wy tot Tecoo, en wierpen ons anker / aan de Oost-sijde van de 3 Eplanden / op 7 vadem water : het Zuidelykste Epland lag West-zuid-west ; het middelste Noord-west / en het Noordelykste Noord-oost / 1 myl van de andere Eplanden af.

3 Eylanden voor Tecoo.

Den 9. liet ik mijne krooplieden aan Land gaan /

1612.

en na de middag ging ik ook met den brief des Konings van Achen te Land.

Best gaat
daar aan
Land.

Send de
Hosiander
eerst na
Priaman en
daar na, na
Bantam.

Den 11. hield ik Scheeps-raad / om de Hosiander, met des Konings brief na Priaman te senden: die dan den 12. derwaards vertrok / en den 18. te rug quam / en van daar na Bantam gesonden wierd.

't Schip
Trades-In-
crease ver-
gaan.

Den 25. quam 'er een Jonk van Bantam, welk de Chineesen toe-behoorde: dese bragt ons seker berigt van de dood / van d'Heer Hendrik Middleton, en 't meeste volk van de Trades-Increase, alsoo de groote mast breekende / en tot den hooftem toe / met geweld doorvallende / het schip vergaan was; het was nu op weg tusschen Pulo Panian en Bantam, en op het selve waren / na hun seggen / 300 Chineesen vergaan.

Koophandel
met die van
Passaman.

Den 28. quam mijn boot met het volk te rug van Passaman, daar sy wel besegend waren / mede brengende den Secretaris van die plaats / om met my te handelen / welk geschiedde / en accoord gemaakt wierd.

Den 14. September, wierd ik van den Gouverneur / met de voornaamste van de plaats vergaaderd / ontboden. Daar koomende / accordeerden wy na veel woorden-wisseling / over de prijs van peper / om voor de baal te geeven 18 daalders / 8 stupbers last-geld voor elke baar. Canikins de baal 30 / en Sellars 35 daalders; voor 16 van hunne voornaamste bozderden sy een vereering.

't Volk van
daar afge-
haald.

Den 30. quam Hendrik Long van Passaman my berigten / dat Mr. Olivier siek / en verschepte andere gestorven waren; weshalven ik mijn sloep af-sond / om hem / en die 'er nog van ons waren / te haalen / en alsoo mijn Factory aldaar op te breeken.

Tijding dat
de Peper
tot Bantam
voor hem
gereed was.

Den 21. October, quam de Hosiander, van Bantam te rug / met brieven van onse Kooplieden aldaar / dat sy 17000 sakkhen peper gereed hadden / die ik alle / indien ik wilde / of immers soo veel daar van / als my goed dagt / konde hebben voor

13 daal-

13 daalders de Timbane (baal.) Dit / en andere be-
denkingen / bewoog my aanstonds / onse Scheeps-
raad te versamenen ; daar dan beslooten wierd /
dat ik met de Draak na Bantam gaan / en de Ho-
siander op de Reede van Tecoo blijven soude / om
de Suratse Koopmanschappen te verpassen / die
daar op aanstonds deselve aan sijn boord haal-
den.

Den 30. October, vertrok ik van de Reede van Vertrek van
Tecoo, daar ik 11 weken geleege had / hebben- Tecoo daar
de daar gekogt 115 / of 120 tonnen peper / en be- ly 25 doo-
graaven 25 van ons volk / die alle tot Passaman, den be-
niet tot Tecoo gestorven / of hun siekte gehaald groeven.
hadden / en sekerlyk alle / of wel de meeste souden
nog leeben / indien wy tot Passaman niet gesogt Waarschou-
hadden te handelen / en daarom wenste ik wel / wing van de
dat onse Patie noopt niemand van ons volk / oopt ongefond-
na Passaman sond / alsoo de lugt daar soo besmet- heyd tot
telijk / en het water soo quaad is / dat het boor ons Passaman.
volk onmoogelijk is / daar te konnen leeben.

Wy gingen dan op den 30. 's namiddags onder
zepl / en quamen 's avonds dwars over het buy-
tenste der 3 Eplanden / die geheele nacht / stuurden
wy Zupd-zupd-west aan.

Den 11. November, quamen wy op de Reede Koop van
van Bantam / op 3 badem en 3 quart. peper.

Den 12. liet ik de Kooplieden by my koomen / Bantam.
met welke ik koop van de peper maakte / boor 13
daalders de baal / zijnde 600 pond van ons ge-
wigt. (Hun verder verrigting, en vertrek van
Bantam, is niet uytgedrukt.)

Den 4. Maart 1613, boeren wy van Saldania ; Saldania.
hier hadden wy boor wepnig kooper / op 10 stup- Schape,
bers het pond gereekend / t'saamen 3 pond / 10 ossen en kalf
schellingen waardig / 494 schapen / 4 ossen en 9 veren daar
kalveren. Op den dag van ons vertrek / bragten voor koo-
de Inwoonders ons meer / als wy konden koo- per geruyld
pen / of wisten te bergen / wy namen egter mede
t'scheep 80 schaapen / 2 ossen / of koepen en een
kalf.

Den 24. tot 9 uren toe / boeren wy 10 mijlen

1613.

*St. Helena.*Daar sy op
de Reede
koomen.Om limoe-
nen, gey-
ten en ver-
kens te
krijgen.Soeken en
vinden een
andere be-
quame
leg-plaats.
Die 'er
overvloe-
dig zijn.

en een halve Noord-noord-west / half West aan;
en vervolgens 12 mijlen Westelyk aan / tot 's
morgens ten 6 uuren / op die tijd kreegen wy St.
Helena in het West-noord-westen 8 / of 9 mijlen
van ons in 't gesigt. Ik vond het op 16 gra-
den Zuyder-breedte / en op de lengte van de Mid-
dag-lijn, van de Caap van goede Hoop af / geree-
kend op 22 graden. Op de namiddag / quamen
wy hier ten anker op de Reede / regt tegen over de
Kapel.

Terwijl ik hier lag / sond ik mijne booten na de
West-sijde / om een korten weg na de limoen-boo-
men / en een gemakkelijker weg / om gepten en ver-
kens te kunnen haalen / op te zoeken / alsoo van de
Kapel na de limoen-boomen / een seer quaden weg / en
een dag Reysens / heen en weder is. Sy vonden
dan 3 / of 4 mijlen na het Zuyd-westen / een fraaye
valey / die regt op de limoen-boomen aan loopt.
Dit is de grootste / en fraayste valey van de Ka-
pel, die aan de Zuyd-westelyke punt / de naaste /
of op een na de naaste aan de Kapel is : in die
valey is beeter en klaarder water / als by de Ka-
pel, en beeter bequaamheyd / om alle voorraad /
en water in te neemen / hoewel de Reede aldaar
van grond en diepte / de andere gelijk is. Het is
3 / of 4 mijlen van de Kapel. Hier is beter leg-
plaats / als aan het geheele Epland : men kan in
de tijd van 3 uuren / hier van daan / tot by de li-
moen-boomen heen en weeder gaan ; wy kreegen
hier 30 verkens en poggen / en 12 / of 1400 limoe-
nen. Een man kan hier in 8 / of 10 dagen 200
verkens en veele gepten / als hy om die te dooden
aan Land gaat oppassen / krijgen. De veran-
dering bevond ik hier 7 graden / 30 minuten.

Den 4. Juny, sagen wy de Lezard in het Noord-
den 4 / of 5 mijlen van ons af : wy hadden thans
van de Caap de goede Hoop 27 graden / 20 mi-
nuten lengte / en waren door de stroom 2 graden
opgehouden / soo dat de lengte tusschen de Caap van
goede Hoop, en de Lezard, 29 graden / 20 minu-
ten / of daar ontrent is.

Lezard.

Het

Het was nu 3 maanden / dat ik van Saldania t'zepl ging / egter hoewel wy soo korten Reys hadden / en van St. Helena maar 2 maanden / en 9 dagen waren onder weegen geweest / lag de helft / of meer van ons volk siek aan de blaauw-schuyt / daar reeds 2 van gestorven waren ; ondertussen hadden wy de rupinte van leebens-middelen / te weten ossen-blees / brood / wijn / rijst / oly / azijn en supker / soo veel pemand van nooden had.

1613.

Veel siekte.

Waren egter van ver-
versing
voorsien.

Ons volk was siek geworden / na dat wy by Flores en Corvo gekoomen waren / want na die tijd / wierd het by houd / bysonder door 2 groote storm-winden / de eene uyt het Noorden / en Noord-noord-oosten / en de tweede met een Zuid-veste wind / (want te booren had ik niet eenen sieken van de Caap van goede Hoop af gehad.) De verandering 4 / of 5 mijlen van de staart / of uiterste punt van Lezard is 9 graden / 30 minuten / of wat minder / of meerder.

Waar door
en wanneer
de siekte
ontstond.

Den 15. Juny , quamen wy op de Gibier de Theems , effen 6 maanden na ons vertrek van Bantam op Java.

Koomen in
6 Maanden
van Bantam
op de
Theems.

Geloofd zy God.

E Y N D E.

AAN-

A A N H A N G S E L

Van

Eenige bysonderheeden , aangeteekend
op defelve Reys, doorMr. C O P L A N D, *Predikant*;
ROBERT BONER, *Schipper*; en
NICOLAUS WITHINGTON;
Koopman.

I. A F D E E L I N G.

Aanteekeningen uyt secker Tractaat, geschreeven door *Mr.*
Patrick Copland, Predicant; op de *Oost-Indische Reys*
van Kapiteyn *Thomas Best*.*In 't Jaar 1611. en vervolgens.*

1611.
Onder de
Tropici een
effen Zee,
en vliegen-
de vissen.
Reuk-ver-
wekkende
winden.

Veel sieken.

Saldania
heeft een
gesonde
lugt.

Beschrijving
van het
Land al-
daar.

Onder de *Tropici* (Sons-keer-kringen,) heeft
men wepnig / of geene stormen / maar een
effen Zee met sagte winden; men heeft 'er vlie-
gende vissen van groote / als klepne wijtingen /
die met menigte ontrent het schip vliegen.

De *Turnadas* (Draay-winden) 2 graden van de
Linie veroorzaaken een reuk aan alle dingen / by-
sonder aan het *Linnen* / en de *Laakens*. *Cerw*
tot *Saldania* quamen / hadden wy 90 / of 100 sie-
ke / en de overige swak.

De *Baay* van *Saldania*, en de geheele kust on-
trent de *Kaap*, is soo gesond en vrugtbaar / dat
men 'er wel een aard's *Paradijs* van maaken sou-
de; het komt met de hoedanighepd van *Engelse*
lighaamen wel ober-een / want in 20 dagen
wierden de sieken / na dat sy aan *Land* geset wa-
ren / alle weder gesond / uytgenoomen een. *Men*
had hier in *Junius* op de bergen sneeuw / en 't was
'er reedelijk warm; het *Land* is van veelerley
soort / want daar zijn gebergten / blakten / wep-
landen / rivieren en bossen / in sulken order / of se
na de konst geplant waren: daar is hard-steen om
te bouwen / overbloed van vis en vogelen / wilde
gan-

gansen / patrijfen / end-vogels / herten / en soo
 voort. Men koft 'er 39 beesten / en 115 schapen
 voor een weynig koopert / upt 2 / of 3 oude kee-
 tels gesneeden. De menschen zijn 'er geneegen om
 by menschen te koomen / maar waren / als wy daar
 quamen / vry schroom-agtig / alsoo de Hollanders
 daar zijnde / om oly te maaken / hun vee gestoo-
 len / en gedood hadden / dog by ons te rug koo-
 men / waren sy vriendelyker ; wat hun postuur
 aangaat / sy zijn van een middelmatige lengte /
 van goede lendenen / lustig en leebendig. Sy
 danssen op een gepaste maat / en zijn geheel naakt /
 uptgenoomen dat sy een kort rokjen van een scha-
 pen-bagt / of diergelyke / om hun midden / de ru-
 we sijde na binnen / een muts van deselve soort op
 het hoofd / en een soort van rotte-vel / voor hun
 schamelhepd hadden ; sommige hadden soolen om
 de voeten gebonden / en om den hals waren sy
 opgeschikt met varisse darmen van beesten / daar
 sy voor en na soo rauw van aaten ; als wy het
 ingewand van hunne beesten / weg wierpen / aa-
 ten sy het selve half rauw op / en lekten het bloed
 op een walgelyke wyse op. Om de armen
 hebben sy koopere / of pvoore vraselotten / en daar
 by veele vogel-strups beederen en schilpen. De
 Vrouwen sijn opgeschikt als de Mannen ; sy wa-
 ren in 't eerst wat beschaamd / maar als wy op
 onse te rug kops weder quamen / soudent sy wel
 haare vagten opgeligt / en ons haare schaamelhepd
 getoond hebben : sy hebben haare borsten tot op
 het midden van haar lijf hangen / en gekruld
 hant. Kooper is by hen goud / en het yser silver /
 hunne hupsen zijn onnossele hutjens in het veld /
 met huyden opgemaakt / die sy dan / als het hen
 lust / konnen verplaatsen ; sy spreken met een dub-
 belde tong / en haalen de woorden upt de keel op.
 Hier is een hooge berg / de Tafel genaamd / die
 sig 100 mijlen verre uptstreckt / en gesien word.
 Sommige hebben hier verscheyden Baapen en
 Rivieren ontdekt. De Negers droegen sig stil en
 breedzaam tot Sinon, maar schynen weynig / of
 geen

De goede
koop.En der
menschen
aart.

Kleeding:

En walge-
lijk ver-
cierfel.Als ook hun
walgelyk
eeten.De opschik-
king en on-
beschaamd-
hepd der
Vrouwen.Kooper en
yfer by hen
hoog geagt.

Tafel-berg.

1611.

Hun Gods-
dienst.

geen Gods-dienst te hebben / edog snijden / gelijk de Baais priesteren / en kerben hun eygen huyt. Onder hen scheen 'er een het hoofd te zyn / die over den prijs der beesten quam accordeeren.

Guzuratters.

De Guzuratters neemen Zee-Coales op / om die als wat seldsaams / by den Mogol te brengen.

Portugyse
Vloot na
Cambaya.

De Portugyse Vloot was sterk 240 Fregatten / de wil hebbende na Cambaya; dese voorziet de kraaken / 4 Galjoenen met 25 / of 26 Fregatten. De Admiraal was Nuno d'Acunha. (Sie op 1611. den 14. November, in de Reys van Thomas Best.)

Trotsheyd
van hun
Admiraal.

Als de Sabander (tot Suratte) hem voorsloeg / tuffen ons en het Land te gaan leggen / gaf hy trotslyk tot antwoord / dat hy om ons te weeren / niet de pijn-waard agtede / sijn volk een week daar aan te besteeden / maar ons wel in de tijd van een uur konde doen vertrekken.

Gevegt met
de Engelse.

Na dat wy tot 3 reysen toe / met hen gebogten hadden / bemanden sy een Fregat met 120 / of 140 van hun beste volk / om ons in brand te steeken / maar sy verdronken selfs alle.

Madafelde-
bar een
vervallen
Stad.

Medaphrahad, (te vooren Madafeldebar genoemd /) is thans door des Mogols oorloogen geruineerd / maar schijnd eertyds en fraape bemuurde Stad geweest te zyn. Hier was een Kasteel beset van de Ratspuchen; en een groot wederspanning van den Mogol; hier lag tegenwoordig de Nabob voor / met een Leeger van 50 / of 60000 man; hy had voor hem een groote en kostelyke Tent / die booven met goud Laaken bedekt / en beneeden met Turkse Capyten bebloerd was. Die Generaal wilde niet optrekken / voor dat hy meester van het Kasteel soude zyn. Hy sond aan onsen Generaal 1 paard / en 2 met sijde en goud bezogte Vesten, en voor 4 andere / nog 4 rokken (Vesten.) Men heeft 'er de rupinte van druppen / en egter niet als Rosijne-wijn.

Desselfs
kasteel van
den Nabob
beleegerd.

Die een
kostelyke
Tent had.
En aan Best
een veree-
ring send.

Rosijne-
wijn.
Seeker ge-
vegt der
Engelse,

Den 23. en 24. December, hadden wy wederom in 't gesigt van het heele Leeger / een wakker gevegt met de Portugysen, waar in wy hen nood-
saak-

saakten hunne kabels te kappen / en de blugt te neemen / alsoo sp starker konden seplen / als wy.

Tot Suratte reed ik in een waagen / van offen getrokken / welk daar doorgaans geschied / hoe- wel sp 'er veel goede paarden hebben ; buntten rij- dende / was 'er de schoonste Lente en Oogst te gelijk / die ik oopt gesien heb ; de velden / naast malkander leggende / waren de eené soo groen als een wepde / en de andere soo geel als goud / be- quaaam om gemaayd te worden. Hun koojn is

Terw en Rijs / daar van sp schoon brood hebben : men heeft 'er veel schoone Dorpen / vol boomen / die Taddy , (Palm-wijn) uyt-leveren / zijnde ge- lijk als nieuwe soete wijn / die seer versterkend en bet is. Tot Suratte zijn de huysen met groote vierkante steenen opgebouwd / met platte dakken / en voorszien met schoone tynnen / en daar in gra- naat-en citroen-appelen / linoenen / meloenen en bijgen / die men 'er het heele jaar door heeft / met curieuse fonteynen van vers water ; de menschen zijn hier stadig / schrande / net / van een fraaye lengte / en met lange witte Calicutse , of Sijde rokken bekleed.

De Sabander verseekerde ons / dat 'er van de Portugysen ruim 350 in het gevegt gebleeven wa- ren ; maar naderhand wierd ons berigt / dat 'er meer / dan 500 soo verminkt / als dood gebleeven waren. De Generaal sond pemand met een brief over Land na Engeland , maar die wierd met den Indiaan , die by hem was / op de Reys van 2 Monnikken vergeeven ; een tweede brief wierd een bootsgesel / om over te brengen / toevertrouwd / die behouden is overgekoomen.

1612. Den 12. April , quamen wy op de Reede van Achen ten anker / daar ons volk van den Kro- ning verwelkomt wierd. De Arancaya (Orang- cay , quam in een Tent op een Olyfant rijden / met 2 / of 3 lakkepen van den Koning / (want binnens huys word hy van vrouws-persoonen / en buntten van mans-lupden bediend) hebbende by sig een gouden bekken / om den brief van on-

met de Por- tugysen.

Waagens met offen getrokken, Oogst en Lente te gelijk.

Terw en Rijs. Boom-rijke dorpen.

Beschrijving van de huysen, tynnen en menschen tot Suratte.

Verlies der Portugysen in het ge- vegt.

Monnikken vergeeven een Engels- man op sijn Reys na Engeland.

Achen.

Hun ont- haal aldaar met veel staatie.

sen

1612.

Vertooning
van 't ge-
vegt van
verscheyde
beesten.

'Tabak uyt
een silvere
pijp.
Van des
Konings
wijven
gevuld en
aangelangd.
Kostelijke
avond-
maaltijd.
Eer aan den
Generaal
gedaan.

En verdere
beleefdhee-
den.

Een koste-
lijk banket
op een
vreemde
wijze in het
water.

sen Koning te koomen afhaalen. Onse Generaal volgde hem met 40 / of 50 man; als de byef / en het present overgeleeverd was / seyde ons de Koning / dat hy ons sijn tyd-verdrijf wilde laten sien / en liet 'er sijne haanen brengen / die een reys / of twee gebogten hebbende; opgenoomen / gesup-berd / de beederen wederom in order gebracht / en haare quetsuuren toegenaapt wierden. Dit ge-vegt ontrent een uur geduurd hebbende / sagen wy sijne Kammen seer vinnig t'samen vegten; daar na sijn tamme Olyfanten / welk nog vinniger toe-ging / en na die sijne buffels / die seer boos-aardig bogten / en eyndelyk onse Antilopes, die onse Ge-neraal hem vereerd had / welker gevegt hem best van allen behaagde. Ondertussen deed hy die ge-heele tyd niet anders / als Tabak uyt een silvere pijp drinken / die hem van sijne wijven / die in een gemak agter hem saten / gegeven wierd.

Strak hier op wierd het avond-eeten van 14 / of 15 jaartige jongens opgedragen / in Swasse, (een metaal / dat half koper / en half goud is.) Wy hadden hier 400 schootelen eetens / en heete dranken / en duurde dit eeten van 7 / tot by 12 uuren. Op den volgenden dag / soud de Koning den Generaal een Olyfant / om op te rijden / en or-donneerde een sijner vooz-naamste Arancajas, om hem alom op te passen. Men had altyd een vryen toegang / sonder des Konings Creese (welk in plaats van een Scepter gebruykt wierd) ons toe-gestaan / en kreeg belofte / dat hy de Artijkelen tussen sijne Vooz-saaten / en d'Heer James Lan-caster beraamd / soude bevestigen / en goed keu-ren.

Den 2. Mey, wierden alle de vzeemdelingen genoodigt tot een banket / 6 mijlen buyten de Stad / waar toe onsen Generaal 2 Olyfanten gesonden wierden. Al het eeten wierd hier in schootelen op het water gebracht / die van de Jongens met de eene hand vast gehouden wierden / terwyl sy de andere gebruykten / om te swimmen: op die sel-be wijs / wierd ook de heete drank aangebragt /
waar

waar van elk moest dzyngen / en het geen 'er in bleef / in de Rivier uytgegooten wierd. Hier waren 500 wel toegemaakte schootelen; en bleef men dus in het water / van 1 tot 5 uren. Onse Generaal / het dus lang met den Koning in 't water te sitten / moede zynde / kreeg een uur voor de andere byzheyd / om te vertrekken. De Kapiteyn van het Hollands huyg / 't zy dat hy van die heete dranken te veel gedronken had / of dat hy te lang in het koude water geseeten had / stierf 'er schielijk op.

1612:

Van 500 schootelen.

Welk een Hollands Kapiteyn qualijk bequam.

Den 2. Juny, was 'er een gevegt van 4 Olyfanten / met een wilde Tijger / die aan een paal vast-gebonden was / die egter deselve soo wist hy de beenen en snuyp te vatten / dat sy sterk bloedden en byesten.

Gevegt van Olyfanten met een Tijger.

Op die selven dag / wierd een Edelman sijn een oog uytgestookken / om dat hy na een van des Konings wyben / die sig in een Rivier wies / gesien had. Een ander Edelman / wierd sijn hoofd rondom / daar het te groot was / als men seyde / afgesneeden / om dat hy een Shafh (een verbooden geweer) gedraagen had: men seyde / dat hy wel menschen in heeten oly had laten kookken / andere doen aan stukken zagen / en andere de voeten afhakken / of leevendig op paalen geset.

Strenghe straf-oeffeningen.

Den 25. was 'er voor den Koning een gevegt van wilde Olyfanten / die inalkander haast sounden gedood hebben / ten ware dat eenige aan hen waren vast gemaakt / die dan met hulp van 80 / of 100 menschen / deselve te rug haalden. Om die wilde te temmen / sielden sy 1 wilden tussen 2 tamme.

Gevegt van Olyfanten.

De Koning sond een brief aan onsen Koning / die destig beschildder en geschreeven was / neffens een Creefe (veegen) e. s. v. tot een vereering aan den selven; die nu luydde overgeset aldus.

Brief van den Koning van Achen aan die van Engeland.

PEDUKKA SIRIE, Sultan Koning der Koningen, vermaard door sijne Oorlogen, en alleen Koning van Sumatra, en een Koning, die grooter naam heeft, dan sijne voorsaten, gevreesd in sijn Ko-

Die met een grooten tijtel bezind.

1612.

ningrijk , en geeert van alle nabuurige volkeren ; in wien het opregte beeld van een Koning is , by wien de regte wijse van regeeren heerst , die gelijk als van het suyverste metaal gemaakt , en met de fraayste coleuren verciert is ; wiens stoel hoog en volmaakt is , gelijk als een Cristallijne Rivier , en soo suyver en klaar is , als een Cristallijne glas ; van welken de suyvere stroom van mild-dadigheyd , en Regtveerdigheyd afstroomd , en wiens tegenwoordigheyd is gelijk als het fijnste goud ; Koning van *Priaman* , en van het goud-gebergte , te weeten , *Solida* , en Heer van neegenderley gesteentens ; Koning van 2 *Sombrieros* van geslaagen goud , hebbende voor sijne stoelen , matten van goud , en het opschikken van sijne paarden , en sijn eygen waapentuyg , insgelijks van suyver goud ; sijn Olyfant voorsien met tanden van goud , gelijk ook alles , wat daar toe behoord ; sijne Lancien half goud , half silver , en soo ook al sijn kleyn schiet-geweer , gelijk ook een zaadel , van een tweede Olyfant van het selve metaal , een Tent van silver , en alle sijne teegels half goud en half silver ; sijne was-vaaten van suyver goud ; sijn graf insgelijks van goud , daar nogtans sijne Voor-saaten , dat alles van half goud en silver hadden : sijn tafel-gereedschap alles van goud en silver ; een Koning , onder wien veele Koningen staan , die den Koning van *Arrow* gevangen , en het geheele Land van *Priaman* , *Tecoo* , en *Barouse* overwonnen , en nu onder sijn gebied heeft , hebbende 70 Olyfanten , en veel voorraad over Zee gebragt , om sijn oorlog tegen *Arrow* voort te setten , daar God my grooter overwinning gaf , als aan yemand mijner voorfaaten .

En vol is van vreemde uytdrukkingen van sijn genegentheyd ontrent den Koning van *Engeland* .

Dese groote Koning send sijn brief van groetenis aan *Jacobus* , Koning van *Groot Britannien* , te weeten , *Engeland* , *Schotland* , *Vrankrijk* en *Yrland* , om uyt te drukken , het groot genoegen , dat hy heeft in het ontfangen van uwe Hoogheyds brief , hem overgeleeverd , met de hand van *Arancaja Pulo* , *Thomas Best* , van sijn Majesteyt hierwaards afgesonden ; by het ontfangen van deselve wierden sijne

zijne oogen door een hemelschen glans bestraald, en zijne geesten met een goddelijke blijdschap ver-rukt; het openen deffelfs gaf een aangenaamer reuk, als de wel-riekenste bloemen, of soetste reuk-werk van de wereld van sig: hierom betuyg ik de groote Koning van *Sumatra*, my selven van een hert, een gemoed en een vlees te zijn, met den seer magtigen Vorst *Jacobus*, Koning van *Engeland*, en ver-soeke met allen ernst, dat het begonnen verbond tot alle nakomelingen toe mooge duuren; hier in stel ik mijn grootste geluk, alsoo 'er in de wereld my niets aangenaamer, en vermakelijker is. Tot een bewijs nu van mijn wenschen, dat het verbond, en begonnen vriendschap tussen ons bestendig blijven mag, sende ik desen brief aan uwe Majesteit, en bidde met eenen den grooten *God*, om de continuatie van de selve; en het sal mijn grootste eer zijn, dat ik van soo grooten Potentaat, en van soo ver afgeleegen Natie een gedagtenis weder ontfangen mag: en sende tot een ver-seekering van mijne liefde, agting en continuatie van ons verbond aan uwe Majesteit, een met goud vercierden deegen, waar van het geveft van geslagen goud is, 1 *Affagaya* van *Swasse*, zijnde half koper, half goud; 8 porceleyne schootels, soo groot als kleyn; 1 ring met steenen; 3 stukken *Calico's* fijn linnen. Indien uw Majesteit, dit als van een broeder aanneemd, sal ik ten vollen voldaan, en my groote eer agten aangedaan te zijn: en dus met mijne gebeden, tot den grooten *God*, Schepper van Hemel en Aarde, voor uw Maje-steits lang leeven, overwinning over uwe vyanden, en voorspoed in uw Land aanhouden.

Gegeeven uyt ons Paleys tot Achen, in
 het 1022. Jaar van Mahometh, vol-
 gens de Moorfe Reekening.

Dese Koning van Achen is een wakker krijgs-
 man / oud 32 jaaren; van een middelbaare leng-
 te / vol van drift / magtig te Zee en te Land / en
 hebbende een Land vol menschen; hy heeft veele

Nader be-
 schrijving
 van den
 Koning van
 Achen.

1612.

En zijn
magt.

Olpfanten / daar van wy 'er eens 160 / of 180
te gelijk sagen ; sijne Galeyen / en Fregatten /
voeren veele schoone metaale stukken / als halve
kartouwen / kulberijns en diergelijke ; sijne gebou-
wen zijn wel groot en kostelyk / maar niet sterk ;
sijn Hof tot Achen legd vermaakelyk / in 't mid-
den van een groote afleyding der voozname Kij-
vier / waar van hy / terwijl wy daar waren / een
tak / 6 / of 8 mijlen ver / in de tyd van 20 dagen
daar na toe bragt.

Sumatra be-
schreeven.

Sumatra is een seer berg-agtig Land / en vol bos-
sen ; de menschen zijn 'er vziendelyk / en weenden als
wy vertrokken ; vzeindeligen moogen (sonder
verlof) by den Koning koomen / of vertrekken.
Hy versogt onsen Generaal / hem by den Koning
van Engeland te recommendeeren / en het oversen-
den van 2 witte (blanke) vrouwen te versochen /
want, sepde hy / indien ik een derselver beswan-
gere, en die een Soon baard, sal ik hem Koning
van *Priaman*, *Passaman*, en van de kust, daar gy
uw peper van daan haald, maaken : soo dat gy om
die waaren, niet meer by my suld behoeven te
koomen, maar by u eygen *Engelsen* Koning.

De Koning
van *Achen*
versogt het
senden van
2 *Engelse*
Vrouwen.
Daar hy
groote sa-
ken aan be-
loofde.

Den 12. July, naamen wy ons afscheyd van
Achen.

Tecoo.

25 dooden.

Den 9. Augusti, quamen wy tot Tecoo aan
Land / daar wy 11 weeken bleeven / 120 tonnen
peper kogten / en 25 man begroeben / die hun
dood tot *Passaman* hadden gehaald / want tot
Tecoo is een gesonde lugt. In het Land van
Passaman, en daar ontrent / wast veel peper / en
soo voort.

Uyt het Dag-regifter van NATHANAEL SALMON, Schipper op 't Schip de *Salomon*, is dese befonderheyd aangeteekend.

DE Sabander floeg den Admiraal Nuna del Cuna vooz / dat hy met sijne Fregatten tusfen ons en het Land soude gaan leggen / om ons het water haalen te beletten / welk hy affloeg / ja Mr. Canning, die sy in handen hadden gekreegen / wierd ten schimp aan ons hups overgeleberd / en men gaf vooz / dat hun eenige vrees en soz was / dat wy souden weg loopen.

Trotsheyd
der Portu-
gysen.

De 3 scheepen / die van hen op de grond saten / souden daar vergaan zyn / ten ware sy van hunne Fregatten te hulp gekoomen waren. Van het Fregat / dat ons meende in brand te steeken / visten wy 84 man op / die verdronken waren. Geduurende het gebegt met de Portugysen, schoot het schip de Draak op hen / 639 scheuten met kanon / en wy 387.

Een bran-
der van hem
verbrand,
daar 84
man van
verdron-
ken.

II. AFDEELING.

Aanteekeningen van Robert Boner, Schipper op de *Draak*.

DEN 1. February, des jaars 1611. gingen wy (hebbende al 't geen tot soo langen Reys van nooden is / binnen scheeps-voord ontfangen) van Gravesand onder sepl / en quamen op dien selven dag ten anker in de Hoop.

1611.
De Reys
begonnen
met het
uytloopen
van Grave-
sand.

Den 13. April, hadden wy de generaale wind / (koomende by-na uyt het Zuid oosten / die men selden krijgd / ten 30 men 2 / of 3 graden ten Zuiden de Linie komt. Wanneer men de Turnados krijgd / (gelijk sekerlyk op 2 / of 3 / en somtyds wel op 4 graden ten Noorden van de Linie gebeurd) moet men wel toefien / om Zuidelyk aan

Wat ont-
rent de Li-
nie waar te
neemen is.

1611.

Tot voor-
kooming
van siekte.

En om niet
na de kust
van *Brasilien*
te verval-
len.

En wat
kours te
houden.

En hoe.

Waar, en
hoe *Saldania*
legd.

Met een
naauwkeu-
rige aan-
wijzing,
wat kours
daar on-
trent te
houden.

te vaaren / alsoo daar de goede / of quade Reys
van afhangd / gelijk ook de gesondhepd van uw
volk / welk hier anders heel siek word; en om de
Linie te passeeren / legd uw kours van Majo soo
aan / dat gy deselve passeerd / tussen 7 en 10 gra-
den lengte / gerekent van de Lezard, maar soek
hoopt binnen de 6 graden te koomen / uyt breefe
van stilte / die men op de kust van Guinea heeft /
nog ook / indien het moogelyk is / buyten de 10
graden van gemelde lengte / om niet te verballen /
in de West-noord-westelyke stroom / die u na de
kust van Brasilien, en soo na de West-Indiën aan-
set : en dus de Linie op 7 / 8 / of 9 graden ten
Westen der Middag-lijn van Lezard passeerende /
hebt gy vooz de Brasilise winden niet te breefen /
alsoo de generaale wind Oost-zuyd-oost / en Zuyd-
oost aan loopt / daar gy dan uw kours gemeen-
lyk Zuyd-zuyd-west aan kund neemen / en met
volle seplen / al was het met deselve een vadem te
vergrooten / meugd en moet door-setten / alsoo by
het labeeren van het schip na de wind tijd verlooz-
ren soude worden.

Die uyt de ruyne Zee komt / en na de Baay
van Saldania wil / moet blijven op de breedte tus-
sen 33 graden / 50 minuten / en 34 graden / 20
minuten / en sal dus sekerlyk niet verre van de
Baay koomen / indien gy Land siende vind / dat
het hoog is / dan bent gy aan de Zuyd-west sijde
van de Baay / maar als gy sand-bergen siet / weet
dan / dat gy ten Noorden van de Baay Saldania
bent / maar als men by het hooge Land ten Zuy-
den van de Baay komt / welk tussen de Kaap /
en de Baay is / dan legd het Land Noord-noord-
west / en Zuyd-zuyd-oost van de Kaap 7 mijlen /
en vervolgens wijkt het ontrent 4 mijlen Noord-
oost / en Zuyd-west aan / na het punt van het
Suyker-brood : buyten op het gemelde punt legd het
Penguin-eyland / maar daar ontrent moet men
naauw toefien / alsoo 2 mijlen van het selve een
bank is ; het Eyland legd van het punt 7 / of 8
mij-

mijlen na het Noorden en Zuiden / houd uw
 kours na het gemelde punt / op 8 / of 9 vadem
 Zuid-oost / en Oost-zuid-oost aan / tot dat gy den
 Tafel-berg in het Zuid-zuid-westen / en het Suy-
 ker-brood in het Zuid-west ten Westen hebt / en
 dan meugt gy uw anker laten vallen / indien gy
 wild / op 6 en een half / of 6 vadem water / en als
 dan sal het punt van het Land by het Suyker-brood
 2 mijlen West-noord-west / en het Penguin-En-
 land Noord-noord-west / 3 mijlen van u af leggen.
 Het punt van de Kaap van Saldania is / daar men
 in komt / op de breedte van 34 graden / 5 minu-
 ten / de verandering van de naald is 40 minuten
 na het Oosten ; al komt men hier ontrent dicht on-
 der het Land / heeft men niet te vreesen / want
 op een kabels lengte na by het Land is het vey-
 lig.

Ik ben van gevoelen / dat de stroom / die by
 de Kaap das Aguillas na het Zuiden gaat / niet
 booven 50 / of 60 mijlen van het Land af blijft /
 soo dat die Oostelyk aan wil / ten Oosten van ge-
 melde Kaap zijnde / 60 mijlen van het Land moet
 af blijven / daar men dan die stroom niet heeft.
 Het Land van de Kaap das Aguillas af / legt 90 /
 of 100 mijlen Oost ten Noorden / en niet / gelijk
 in de kaarten staat / Oost-noord-oost.

Aanmer-
 king van de
 stroom by
 de Kaap
 das Aguillas.

En het
 Land daar
 ontrent.

Ino de Nova, is een laag en ruuw Eyland / on-
 trent 4 mijlen lang / en legt Zuid-zuid-oost en
 Noord-noord-west / op de breedte van 17 graden /
 30 minuten / en op de lengte van de Kaap de goe-
 de Hoop gerekend op 19 graden / 40 minuten /
 wy hadden op 100 vadem geen grond. Ontrent
 dit Eyland is geen perijkel / (uytgenoomen aan
 het Zuid-zuid-oostelyk eynd / daar een myl
 van daan een klepne bank legd /) soo dat gy / die
 weg upt willende / in 't gesigt van het Eyland niet
 te vreesen hebt / maar na de sijde van het va-
 ste Land ober houdende / heeft men een sterke
 stroom / die Zuid-waard aan loopt / en veel ge-
 vaarlijke banken / waar op veel Portugysen hui-
 ne scheepen verloren hebben ; om dan veylig te
 gaan /

Ino de Nova

Wat kours
 daar on-
 trent te
 houden.

1611.

gaan / moet gy niet te veel na het Westen / van dit Eyland Ino de Nova af houden / alsoo het selve in het oog houdende / niet te vreesen is / en men die stroom niet heeft. (Van het een / en ander maakt Boners geen gewag / als tot in November.)

Portugysse
scheepen
om de En-
gelse voor
Suratte te
bevegten.

Den 28. November, kreegen wy van Mr. Canning, en onsen Boekhouder een brief / waar in wy gewaarschouwd wierden / dat 'er 4 Galjoenen en 30 Fregatten op ons af quamen / om met ons te vegten. Op dien selven dag sagen wy de selve ruim 2 mijlen ten Zuiden van de Baar van Suratte, en de Sabander van die plaats / een vriend na onse gissing van de Portugysen, quam by ons aan boord / en besag alles / maar hoe hy het meer besag / te slegter stond het hem aan / alsoo wy alles tot het gevegt klaar hadden.

Valsheyd
van den Sa-
bander.

Gevegt met
de Portugy-
sen.

Den 29. na de middag / maakten wy seyl / en voeren na de Galjoenen / die op 2 mijlen na by ons gekoomen waren. De eerste / daar wy by quamen / was hun Vice-Admiraal / die wy soo verwelkomden / dat hy blijde was / ten eersten na de andere te wijken. Ondertussen raakte onse lange boot agter ons schip / door een ongelukkige scheut / in de grond ; en alsoo het avond wierd / lieten wy ons anker vallen.

En deffelfs
uytflag.

Den 30. vzoeg in den morgen-stond / maakten wy wederom seyl / en gingen op den vband aan. Na eenige uren vegtens / raakten 3 van hunne Galjoenen aan de grond / op het buptenste sand / en wy gingen in dieper water op anker leggen ; hunne Fregatten quamen by de vast-sittende scheepen / die sy met hunne masten na sig toe haalden / die 'er anders moogelyk noopt souden afgekoomen zijn. Wy haalden met het wassend water ons anker op / maar sy waren al blot / eer wy konden by hen koomen ; wy bogten egter met deselve / tot dat het donker wierd / en hadden 1 doode / en 1 gequetste.

Den 1. December, gingen wy ontreut een uur van malkander af leggen / en verwagteden / of sy
op

op ons souden afkoomen / nadien wy nu meer als eens / hen eerst hadden aangedaan / maar daar waren sy niet haastig mede / en geloof / dat sy meer lust hadden / om na Goa te keeren.

1612.

1612. Den 19. January, quam 'er voor de tweede-maal iemand van een groot Heer van des grootten Mogols Onderstaaten / afgesonden van een plaats / het Kastelet genoemd / waar tegen deselve met sijn Leeger in 't veld lag; die onsen Generaal liet versoeken / om met sijne scheepen / tegen over die plaats te koomen leggen / met belofte / dat hy al sijn leeven een geswooren vriend der Engelse wilde zijn. De Generaal berigt / dat hy een gunsteling by den Koning was / resolbeerde / om 1 dag / of 2 by den selven te gaan besteeden / om te verneemen / wat desselfs begeerte was.

Verfoek van den Nabob aan den Generaal Best.

Waar op hy tegen over het Leger komt leggen.

Den 20. ankerden wy tegen over het Leeger / dat dicht op de Zee-kant lag / om het Kasteel / dat aan de Zee lag / te beleegeren; in dat Kasteel waren een deel weder-spannige en Zee-roovers geblugt.

Den 21. ging onse Generaal / hebbende alvorens goede borzen voor de veplichheid van sijn persoon ontfangen / aan Land / en quam ten 3 uuren weder aan boord.

En aan Land met Nabob gaat spreken.

Den 22. kreegen wy de 4 Galjoenen en Fregatten wederom in 't gesigt. De selve waren na Diu geweest / om varsse Soldaaten in te neemen / en nog een kans met ons te wagen. Tegen den avond quamen sy / nog geen myl van ons / op anker.

Den 23. met den dag gingen wy onder seyl / en raakten met den Admiraal in 't gevegt / welk tot 2 uuren na de middag duurde / wanneer de selve sijn anker kapte / en af week / alsoo hy een schoot onder 't water gekreegen had / welk sy door hulp der Fregatten / die hem op d'eene sijde haalden / ten eersten stopten; immers voor die tijd namen sy de vlugt / welk het geheele Leeger aan de Zee-kant / niet heel verre van hen konden sien / gelijk sy dan ook niet vermaak dedden.

Tweede gevegt met de Portuyzen.

Die op de vlugt gejaagd wierden.

In 't gesigt van her Leger.

1612.

Vervolg van
het gevegt.

Den 24. dedden wy hen wederom aan / en bogten tot 2 / of 3 uren na de middag. Sy namen de vlugt / en hebbende scheepen / die ligt en klaar waren / gingen se door. Wy hadden / (God zy booz syne genade gedankt /) maar eenen dooden / en geen gequetste. In dit vegten / hadden wy 680 schooten met kanon / en 3000 met musquetten gedaan / en rupm 60 baatjens krypd verschooten : hun Admiraal had 38 en de andere 30 stukken op / die seer goed waren. Tegen den avond stuurden wy na Suratte Zuyd-oost / om buyten de sanden om te haalen. 6 Mylen ten Zuyden van Mea legd de eerste plaat / daar het schip de Ascension op verging.

Vertrek van
Suratte.

Den 4. February, gingen wy van Suratte t'seyl met een Noord-noord-westen wind / en boeren Zuyd-waards aan.

Monson nyt
het Oosten.

Den 5. zijnde nog 8 mylen van de Kaap Comorin, kreegen wy de winden by sterk wyt het Oosten / soo dat wy booz oogen sagen / niet te konnen Oostelyk koomen / soo lang die Oostelyke Monson duurde. Hier lieten wy ons anker vallen / by een punt van het Land / waar van daar het Land Oost-zuyd-oost in wijkt / na de Kaap Comorin, die 'er nog 8 mylen af is ; maar om by dit punt te koomen / moet men boozsigtig zijn / alsoo 4 mylen buyten op het selve / 2 blinde klippen maar effen onder water leggen in de passagie / daar men 20 / of 22 badem water heeft ; soo dat men op 28 / of 30 badem moet blyven / (en dan heeft men booz de selve niet te vreesen /) en toetsien / dat men niet op de diepte van 35 / of 40 badem komt / want de stroom set hier sterk Zuyd-waards aan na de Maldines (Maldives,) en by stil weeder zijn 'er wel Portugysen na toe gedreeven / en daar in groot perijkel geweest. Het gemelde punt kan men aan die 2 gesonken klippen / en verder aldus kennen : dwars van het punt leggen 2 groote klippen / maar by hoog boven het water / en een myl van de selve na het Oosten leggen de 2 blinde klippen ; daar wy laagen / had-

Een punt
8 mylen
van Comorin:

Blinde klippen
daar ontrent.

Sorgelijke
vaart daar ontrent.

Waar 't gemelde
punt aan te kennen.

den

den wy de 2 hooge klippen in het Zuid-oosten ten Oosten 4 mijlen van ons. Hier quam het volk van het Land / alle daag met hoenders / verkens en lijnwaat / in hunne klepne Kanoes by ons aan boord.

1612.

Ververffing
van het
Land.

Den 25. 's namiddags ten 4 uren / hadden wy de Kaap van Comorin 4 mijlen Noord-noord-west van ons. De Kaap selfs is seer laag Land / daar 2 ruuwe klippen een weynig van af leggen / maar Land-waard in / is hoog en oneffen Land ; deselve legd op 7 graden / 50 minuten breedte / en op de lengte van de Kaap van goede Hoop gerekend / 57 graden / 20 minuten na het Oosten ; de verandering is 14 graden / 30 minuten na het Westen ; wy hadden 4 mijlen van de selve / 24 badem op sand-grond ; het Land draayd sig van de Kaap na het Oost-noord-oosten.

Kaap Comorin hoe sig
vertoond,
enz.

Ik geloof sekerlyk / dat de Golf van Cambaya de argste is van geheel Indiën, wat het ongedierte aangaat / en daarom moeten de schepen / die na Suratte gaan / goede verschooning by sig hebben. De Baar van Suratte is op 21 graden / 10 minuten / en op de lengte van de Kaap de goede Hoop 53 graden / 30 minuten na het oosten ; de verandering is 'er 16 graden / 50 minuten na het Westen. Swally legd op 21 graden / 20 minuten / en de verandering is 17 graden.

In de Golf
van Cambaya
noodige
ververffing
van Linnen.

Waar Su-
ratte en
Swally
legd.

De Reede van Achen is op 5 graden / 40 minuten / en op de lengte (van de Kaap de goede Hoop) van 73 graden / 34 minuten na het Oosten ; en van de Kaap van Comorin, ontrent 16 graden / 20 minuten na het Oosten ; de verandering is 'er 6 graden / 30 minuten na het Westen.

Achen.

Als men op de Reede legd / heeft men ruim 6 mijlen na het Noorden / van daar een groot hoog Eyland leggen / en men siet nog 2 andere Eylanden / die sig strekken van het West-zuid-west / na het Noord-west ten Westen. Het anker hield hier wel grond ; ten tijde van de Westelijke Monson, heeft men boor en na veel wind met reegen-buysen / maar men legd op dese Reede seer wel : men heeft

Eylanden
daar on-
trent.

Westelijke
Monson.

'er

1612.

'er een klepne stroom / die na het Oosten en Westen loopt / gelijk als een Ty / maar se houd geen seeke-
re tyd / met de selve wast / en vald het water 5 /
of 6 voet.

De Gene-
raal be-
mind van
den Ko-
ning.

De Koning van Achen houd ongemeen veel van onsen Generaal / soo dat hy geen vermakelij-
heeden aanstelde / of liet door pemand van sijne Edelen / den Arankaja Putee haalen. (Want dus had hy hem genoemd / soo dat hy de geheele Stad door / niet anders genoemd wierd.) Al ons volk wierd ook van de Ingesetene seer beleefd onthaald / meer dan oopt aan eenige vzeemdelin-
gen voor desen geschied was.

En het Volk
van de In-
gesetene.

Een bank
ontdekt.

Als wy van het klepne Epland / welk Zuid-
west ten Westen 7 mijlen van het Epland Pria-
man legd / Noord-noord-west aan stuurden / sagen wy 5 mijlen van het Eplandjen in het Zuid-oost ten Zuiden een ondiepte ; wy sonden 'er onse boot na toe / en vonden 'er maar 3 badem op een rot-
sige grond. Van die ondiepten / leggen de hoog-
tens van Tecu (Teco) in het Noorden ten Westen / soo dat men na Tecu willende / daar moet van af houden / tot dat men die hoogtens in het Noorden / of Noord-oosten sien kan / en dan heeft men niet te vzeesen : dese hoogtens zijn 2
ronde bergen / staande op het lage Land / dicht by de Zee ; ontrent 2 uren / sagen wy de 3 klepne
ronde Eplanden van Tecu, onder / of agter welke men moet gaan leggen / 4 mijlen in het Noord-
oosten van ons / en hadden de bergen in het Noor-
den ten Oosten ; wy stuurden daar op Noordelijk aan / en hielden de Eplanden vlak voor ons / aan de sijde van het stuur-boord. Wel toesiende / sal men hier ontrent wat perijkel konnen te gemoed sien / maar het openbaard hem selven met witte
vlakken / alsoo buyten die de Zee sijn eygen koleur / gelijk in den grooten Oceaan / heeft. Tegen den
avond quamen wy op anker / ontrent 2 mijlen van de 2 buytenste Eplanden van Tecu op 30 badem
water / hebbende de Eplanden Noord-oost / en de bergen in het Noorden ten Oosten van ons.

Hoe de
kours te
houden na
Teco.

En hoe men
daar moet
aankoo-
men.

Naauwkeu-
rige be-
schrijving
van 't geen
sig daar on-
trent ver-
toond.

Deet

Weet ook / dat 'er 3 sulke hoogtens zijn; maar de Noordelijkste der selve niet soo klaar / als de 3 andere gesien worden; sy leggen 3 mylen / of wat meer ten Noorden van de Tecuse Eylanden. 1612

Den 7. Augusti, 's morgens haalden wy ons anker op / en krompen na binnen; in het Noord-noord-oosten van het Land / sagen wy een ondiepte / leggende 4 / of 5 mylen / in het Zuid-west ten Zuiden / van de 2 buytenste Eylanden van Tecu, en alsoo regt in onse weg. Wy sonden daar op onse boot uyt / en bonden daar maar 2 en een halve vadem water / zijnde een klip onder water van 2 kabels lengte. Dit is die ongelukkige klip / op welke / gelijk ons van de Inboozlingen aldaar verhaald wierd / het treffelyk schip de Trades-Increase ongelukkig verging.

Nader ontdekking van eenige ondiepte en een klip.

Daar de Trades-Increase op vergaart was.

Ontrent 11 uren / ankerden wy aan de Oostsijde van het eerste / of laatste Eyland / (God zy geloofd /) op 9 vadem / sagte klep-grond. Onder dit eerste der 3 Eylanden leggende / sagen wy een bank / leggende in het Zuiden / half ten Oosten / en een tweede / regt in het Zuid-oosten 3 / of 4 mylen van ons / die men hier na toe koomende / tusschen u en het Land moet laten leggen / en tot dien eynde houd dit Eyland in het Noorden / of Noord-oosten / en dan hebt gy niet te vreesen. Maar op 2 uren na by dit Eyland koomende / siet wel toe; want 2 uren daar van daan / legd in het Zuid-westen ten Zuiden de blinde klip / waar op de ongelukkige Trades op de grond raakte; en daarom seg ik / moet gy dit Eyland in het Noorden ten Oosten houden / en dan is 'er niets te vreesen. Nader by het Eyland koomende / heeft men de diepte van 30 / tot 10 / 9 / en 8 vadem sagte klep-grond / en dan 't zy aan de een / of de ander sijde van het Eyland / binnen een scheeps lengte 9 vadem.

Nette aantekening van de Eylanden, banken en diepten.

Den 9. quamen eenige Ingeseetene aan ons boord; wy bonden de selve by vuyt / en loos te zijn.

Den 11. vertroft 't schip de Hofiander na Priaman.

1612.

De Hofian-
der gefon-
den na Pri-
aman.

man, om daar insgelijks bekend te maken / dat wy een brief van den Koning van Achen by ons hadden / alsoo men bukten dat daar niet kan handelen. Hier leggende / sagen wy agter uyt 7 mijlen van ons af / de 4 Eyclanden van Priaman, in het Zuid-oosten ten Zuiden.

De Reede
van Tecoo.

Op desen dag 's morgens ten 9 uuren zeilden wy na de binnenste Reede / die tussen het groote land en het binnenste Eycland is / zijnde een halve mijl van het land / en een kabels lengte van het Eycland / daar men 4 badem water op sagte klepgrond heeft ; na binnen kommende hadden wy 22 voet water met half tijde ; het water wast en valt hier ruim 5 / of 6 voet ; het ty loopt na ik merken konde / 12 uren Noord-noord-west / en wederom soo lang contrarie. Aan de Noord-sijde van alle de Eyclanden heeft men 4 badem en een half / maar dan moet gy u digter by het binnenste Eycland houden / alsoo daar na de sijde van het groote land een ondiepte legd. Alle de gemelde Eyclanden zijn van eene groote / elk in sijn omtrek van een halve mijl ; men heeftse leggen van het Zuid-west ten Zuiden na het Noord-westen ; op het Eycland heeft men het beste water / daar men een kuyl grabende / ten eersten water heeft / &c. Dus ver- re uyt schipper Boner, het verdere van die Reis is beschreeven door Kapiteyn Best.

De diepte,
vloed enz.

III. A F D E E L I N G.

Uyttreksels uyt een breeder verhandeling van *Nicolaus Withington*, van Kapiteyn Best tot Factoor in het land van den grooten *Mogol* gesteld. Desselfs voorvallen en Reyzen in dat land.

1611.

Saldania.

DEN 11. April, passeerden wy de Eben-nagts-
linie / en hadden 8 dagen na malkander uyt
weder / van wind en reegen.

Tot Saldania hebben de schaapen hayz in plaats van wol ; de beesten zijn 'er groot / maar meest mager ; de inwoonders zijn Negers, met wolle sokken / plat geneusd / en regt van lighaam ; de
man-

mannen hebben maar eene klood / de andere is hen in hun jonghepd upt-gesneeden; (Purchas segt, dat dit alleen in de geringste, die slaven zijn, plaats heeft) hun kleet is een beeste-bel / dat om hunne schouder hangd / vooz hun schamelhepd hebben sy een ratte-bel / en zijn voozts naakt; ober hunne sokken / of klompen hebben sy een lederen o-vertreksel / en onder de voeten schoen-soolen / die veel breezer en langer / als hunne voeten zijn; hun geweer is wepnig / de spieffen zijn aan hunne eynden aardig op-gemaakt; hunne boogen en pijlen zijn van wepnig / of geen kragt; sy zijn vyz be-dreeben in het werpen van hunne werp-pijlen / daar dooz sy veel vissen in de Zee weeten te doo-den; om hun hals hebben sy stinkende offe- en schape-darmen / die sy hunger hebbende eeten / en zijn happig op de ingewanden der beesten / die wy weg werpen / daar sy gelijk als honden op aasen / en soo vuyl en raauw op-eeten.

Den 26. July, kreeg men 't Eyland St. Laurentius in 't gesigt.

1611.

De Inwoon-
ders aldaar
nauwkeu-
rig be-
schreeven.

St. Lauren-
tius Eyland.

Den 13. Augusty, passerden wy wederom de linie / met gematigd weeder.

Den 30. waren wy op de breedte van 18 gra- den en een half / of 31 minuten / en sagen slangen in Zee / die hier wit en 19 vadem diep was.

Zee-slan-
gen.

Den 1. September, sagen wy land / en quamen op den 2 tegen ober Daman van Portugysen, die het hadden in-genomen / bewoond / ten anker.

Daman.

Alle / die tot Suratte aan land bleeben / kreegen de loop. Mr. Aldworth was 40 dagen siek. Als vreemdelingen hier pemand van fatsoen besøeken / brengen sy een present mede / welk met een tegen-present beantwoord word. Hoewel nu d' Heer Middelton in de Roode-Zee hunne scheepen genoo-

Tot Suratte
moet men
met veree-
ringen
yemand be-
soeken.

men had / beloofden sy egter ons wel te bejegenen / alsoo sy bupten dat hunne scheepen (sepd Mil- jeffed een der vooznaamste Kooplieden tot Suratte) wel mogten verbranden / en hun Zee-handel op- geeven. Tot Suratte was het onmoogelyk eenigen Kooophandel te kommen drijven / doozdien de Por-

Goede be-
jegening
van de
Kooplieden
aldaar.

tugysse

1611.

Swally.

tugyffe Fregatten in de mond van de Sibier lagen / en daarom week de Generaal met sijne ſcheepen na Swally, waar van daan hy / on-belemmerd te land binnen Suratte, konde af en aan koomen.

Onderhandeling met die van Amadavar.

Den 3. October, quam Sheke Shuffe, de Gouverneur van Amadavar, de Hoofd-stad van Guzeratte, eerst tot Suratte, en van daar tot Swally, daar een verdrag op ſeekere artikelen gemaakt

Mr. Canning van de Portugyſen gevangen.

wierd. Mr. Canning was van de Portugyſen ge- noomen en verboerd / maar de Viceroy gaf laſt / hem tot Suratte aan land te ſetten: Laat hem, ſep- de hy / ſijne landslieden gaan helpen vegten: wy ſullen daar na hunne ſcheepen en de reſt van hen al te ſamen wel koomen weg nemen. In gevolge van die order wierd Mr. Canning aan land geſet / en quam ſo aan boord.

Word op een trotſe wijs ontſlagen.

Den 29. November, quamen 4 Portugyſſe Galjoenen met een geheele vloot Fregatten in ons ge-

Gevegt met de Portugyſen.

ſigt. De Generaal hebbende ſijn volk aangemoedigd / boer na hen toe / maar deed niet eene ſchoot / vooz dat hy tuſſen den Admiraal en Vice-Admi- raal gekoomen was / maar toen gaf hy elk op ſijn ſijde een volle laag met het geſchut / als ook met onſe muſquetten / waar dooz sy op dien dag ons niet nader quamen. Onſe 2 andere ſcheepen wa-

Hoe begon- nen.

ren ondertuſſen nog niet by ons / en de Hoſiander konde niet klaar raken met ſijne ankers / en ſchoot dien dag niet eene ſcheut. Tegen den avond qua- men wy alle in 't geſigt van malinander ten an- ker; in den volgenden morgen wierd het gebegt herbat; de Hoſiander verbeterde nu dapper 't geen / daar hy daags te vooren in verſumnd had. Ons ſchip de Draak jaagde 3 van de vbandlyke ſchee- pen aan de grond / daar de Hoſiander hen ſoo be- ſchoot / dat niet een man van hen ſig boven derf- de laten ſien. Na de middag raakten de ſcheepen met de bloed weder loz / en duurde het gebegt tot den avond toe / wanneer wy van weder-ſyden op anker gingen leggen.

En ver- volgd.

Daags daar na ging de Draak, hebbende veel water in gekreegen / en alſoo de Baap ondiep was /

was / na de andere sijde van de Baap / op de Reede van Mendafrobay , daar op die tijd Sarder Cham , een groot Edelman van den Mogol , met 2000 paarden een Kasteel van de Razbootches beleegerde / alsoo die te vooren onder den Mogol stonden / en de voornaamste van dat land nu op den roof leefden. Die Cham vereerde onsen Generaal een paard met sijn toe-behooren / welk deselve weder aan den Gouverneur van Goga , een Haven-stad ten Westen van Suratte , vereerde.

Vereering
aan Best van
Sarder
Cham.

Na dat wy hier 10 dagen geleege hadden / quamen de Portugysen , haer selven verbarst hebben- de / derwaards op onse scheepen aan. Sarder Cham raadde onsen Generaal te blugten / maar hy tastede de Portugysen soo aan / dat hy se op de blugt joeg / soo dat hy na 4 uren begtens upt het gesigt wecken / welk van dupsenden op het Land gesien wierd. Dese Sarder Cham verhaalde dit nader-hand / als hy dit Kasteel ingenoomen en geslegt had / aan den Koning / die 'er niet wep- nig ober verwonderd was / alsoo hy meende / dat op Zee niemand tegen de Portugysen op mogt.

Verder ge-
vegt in 't
geligt van
het Land.

Dat de Mo-
gol met ver-
wondering
hoorde.

Den 27. December , quamen wy weder tot Swa- ly , hebbende verlooren 3 man / en eenen sijn arm ; de Portugysen in teegendeel bekennen selfs 160 man verlooren te hebben / maar andere seggen 300 en meer.

Verlies van
wederzijden
gemeld.

Den 13. January 1612. wierd ik tot Factoor aldaar aan-gesteld / ten dienste van de Maatschap- py voor 400 pond.

Withington
tot Factoor
tot Suratte
gesteld.

Den 18. vertrokken onse scheepen / maar de Galjoenen deden 'er niet eene scheut op. Ant- ony Starkey wierd na Engeland gesonden / en Mr. Canning na Agra , en was tussen Suratte 70 da- gen op reys tot Agra , onderweegen had hy veel ongemak / en wierd van byanden overvallen / die hem met een pyl in sijn buyk / en een ander En- gelsman door sijn arm schooten / en verscheidene van sijne gelepde dooden / of quetsen. 2 Van sijn Engels geselschap verlieten hem / en keerden weder

Canning ge-
sonden na
Agra.

Sijn ramp
onderwee-
gen.

1612.

te rug / soo dat hy maar 2 musikanten / die op hem pasten / by sig hield.

Komste tot
Agra, en
by den Mo-
gols

Hy quam dan den 9. April tot Agra; den 10. presenteerde hy den Koning den brief van onsen Koning / met een present / dat van geen belang was / waar op die Koning hem vraagde / of onse Koning dit present aan hem sond / en Canning antwoorde / dat het gesonden wierd van de Kooplieden. De Koning hier op deed hem de gunste / van met sijn eygen handen hem een beeker met wijn te geven / en wees hem voort na Moracke Cham. Een van sijne musikanten stierf / en wierd begraven op het kerkhof der Portugysen, maar dese groeben hem op / en begroeben hem op de gemeene weg; hier over wierd aan den Koning geklaagd / die order gaf / dat sy hem weder op het kerkhof brengen en begraaven souden / of hen alle uyt sijne Landen weg drijven / en hunne dooden uyt hunne graben op-graben soude.

Portugysse
wreedheyd
ontrent een
begraven
Engelsman.
Mogols
scharpe or-
der daar te-
gen.

Witington
verfugt, om
na Agra te
koomen.

Naderhand schreef Mr. Canning, dat hy vreesde van de Jesuiten vergeeven te worden / en daarom mijn overkomst / om hem tot hulp te zijn / verzoekt. Wy namen tot Suratte voor / om sijn verzoek toe te staan. Ondertussen stierf hy den 29. Mey; en den 22. Juny ging Mr. Kerridge derwaards. Ik soude selfs gesonden zijn over Mecha na Engeland, maar de schipper derwaards varende / seyde dat het my / ten ware ik besneeden was / soude onmogelyk zijn / ontrent Mecha te moogen koomen.

Soude over
Mecha na
Engelana
gaan.

Portugysen
nemen een
schip, dat
van hen een
pas had.

Den 13. October, quam dat schip met onsen afgesondenen te rug / en waren gendoomen met hun lading / 100000 pond waard / en met 700 reysigers / die na Goa wilden / en egter hadden sy een nieuwe Pas van de Portugysse Fregatten tot Suratte. Dit sal waarschyjnlyk hen hier in de oogen druppen / want daar wierd een order gegeven / dat geen Portugys sonder borg mogt in / of uyt gaan; hier door zijn de Kooplieden van Suratte berarind / en dus hadden wy geen vertiering van ons goed / en daarom gingen wy daar mede na Amadavar.

Johan Alkin; die van de H^o. Hendrik Middleton na de Portugyfen was over-geloopt / quam thans by ons / die ons wist te verhaalen / dat verscheyden humer steeden van de Decaners, en andere naast-geleegene Mooren belegerd waren / soo dat sy upt gebreke van levens-middelen veele honderden Banjans, en veele andere onder hen woonende / hadden moeten doen vertrekken / die met 3 barken tot Suratte, en verscheyden andere tot Cambaya quamen; hier van was wel de voornaamste oorzak hun onnosel gebragt tegen ons.

Robert Claxon van de Draak, upt vrees voer straf / na de Portugyfen gebloeden / quam met een Almayne, die een slaaf in Turkyen geweest was / by ons. Robert Johnson was by de Portugyfen gekomen / en meende by ons te komen / maar dooz het land van Decan passeerende / wierd van een ander Engelsman, die Moors geworden was / bewoogen daar te blijven; hy liet hem selven besnyden / en kreeg van den Koning een onderhoud van 7 schellingen en 6 stupers daags / en de kost aan des Konings tafel / maar stierf 8 dagen na dat hy besneeden was. Robert Trully, de musikant / konde met Mr. Kerridge tot Agra niet over een komen / en liep over na den Koning van Decan, en bood sig neffens een Duytser, die hy voer tolk had mede genomen / daar aan / om Moors te worden. Trully kreeg by sijn besnydenis een andere naam / tot groot genoegen van den Koning / by wien hy nog is / maar de Duytser te voore reeds in Persien besneeden / meende de Decaners te bedriegen / maar wierd afgeweesen / en keerde weder na Agra, daar hy in dienst van een Fransman is / en wederom / gelijk te vooren / in de mis gaat. Boven-gemelde Claxon, was ook Moors geworden / en aan het Hof van Decan wel onthaald / maar daar sijn genoegen niet vindende / quam tot Suratte, en beynsende berouwt te hebben / bedwoog ons tot mede-dogendheyt / maar als hy ruym 40 pond van ons / onder voorgeeven van 't een en 't ander te koopen / gekreegen had /

1612.

Berigt van den slegten toestand der Portugyfen aldaar.

Overloopers en re-negaden.

1612.

keerde hy weder / daar hy van daan gekoomen was.

Den 27. October, kreegen wy brieven uyt Masilupatan van Mr. Gurney, geschreeven van Marlo, Kapiteyn op het schip James, verslag doende van hun komst en koophandel aldaar.

Ik ging van Suratte op reys / en quam tot Periano, 3 koursen daar van daan (elke cours is anderhalve Engelse mijl;) van daar 10 koursen tot Cofumbay een kleyn dorpien. Voorts 10 tot Barocho een tamelyk groote stad op een hoo-gen berg / omringd met een muur; aan de voet van den berg is een groote Rivier / ruym soo breed als de Teems, daar verschepte scheepen van 200 ton / of daar ontrent lagen; hier is het beste Calicutse linnen van het geheele Koninkryk / en veel voorraat van katoen. Van daar 10 koursen tot Saringa, 10 verder tot Carron, en van daar na Boldia, een kleyn der stad als Barocho, maar wel gebouwd / met een sterke muur / en een besetting van 3000 paarden onder Mussuf Chan, 10 koursen verder tot Wassach een Rivier / daar Mussuf gereed stond om met de Razbootchen, of Radgepoots, aan de andere sijde der Rivier leggende / te vegten. (De voornaamste onder hen zijn van den stam der oude Koningen van Suratte) 14 koursen verder tot Niriand een groote plaats / daar Indigo gemaakt word. Van daar nog 10 koursen tot Amadabar de Hoofd-stad van Guzeratte, byna soo groot als Londen, omringd met een sterke muur / en gelegen in een vlakke aan de sijde van de Rivier; hier zijn veel kooplieden / soo Mooren, als Christenen en Heydenen, en allerley koopmanschappen; Abdalachon is 'er Gouverneur / een man die 5000 Ruyters onder hem heeft en betaald. Van daar reysde ik na Cambaya, en quam eerst tot Barengéo, daar alle Dingsdag de Casily van Cambaya vergaderen / en uyt breez voors roovers een geselschap maken. Van Barengéo 16 koursen tot Sequatera, een fraape stad / die een besetting van soldaaten heeft. In de midder-nacht

Withington
gaat op
reys.
Komt tot
Periano.
Cofumbay.
Barocho.

Saringa.
Carron.
Boldia.

Wassach.

Niriand.

Amadabar.
Dat be-
schreeven
word.

Barengéo.
Sequatera.

ver-

vertrok ik van daar / en quam 's morgens ontrent 8 uren tot Cambaya, zijnde 10 koursen. 1612.

In November reeden wy na Serkeff, 3 koursen van Amadabar, daar de begraaffnissen der Koningen van Guzeratte zijn / een nette Merk en schoone Graf-teekens / die seer wel onderhouden worden / die veel menschen upt alle deelen van het rijk komen besien; 1. kours daar van daan / legd een vermaakelyk Hups op de kant van de Rivier / met een tuyn en boom-gaard / van een myl (Engelse) in sijn omtrek; dit hups is hier gebouwd van Chan Chin Naw, een van den grootsten Adel van den Mogol, ter gedagtenis van de groote overwinning / die hy bevochten had tegen den laatsen Koning van Guzeratte, dien hy gevangen kreeg / en sijn rijk onderdanig maakte; die slag nu was op dese plaats geschied. In dit hups woonden niemand / als eenige arme luyden / die op den tuyn en boomgaard pasten: wy namen 'er eene nacht ons verblijf in / daar wy 6 vissers ontbooden / die in een half uur meer vis vongen en ons bragten / als wy met al ons geselschap eeten konden.

Den 28. November, kreegen wy tot Amadabar tijding / dat 3 Engelse scheepen tot Lowribander, de Hoofd-stad van Sinda, en Haben-stad van Gutta Negar Tutta, gekoomen waren. (Een Frans Jesuit tot Amadabar, door de Portugysen in armoede gebragt / quam by onsen Agent beedelen / die hem 10 Rupies gaf.) Ik wierd daar op derwaards gesonden; quam den 13. December tot Cassumparo, daar ik een Caphila (een Geselschap) vond / willende na Radempore, zijnde 6 dagen reysens in mijn weg.

Den 14. tot Callitalowny, een fraay Kasteel.

Den 15. 7 koursen tot Calwalla, een kleyn dorp / welk Echar aan een deel vrouwen gegeven heeft / vooz haar en haare nakomelingen vooz altoos / om haare kinderen in het danssen / &c. op te boeden; dit quamen sy ook in onse Caravaan doen / daar elk haar wat voozgaf / en daar na vraagden sy opentlijk upt / of permand een bed-by-slaap van nooden had.

1612.

Den 16. 8 koursen tot Carrya, daar een wel-be-
mande fortreffe is.

*Carrya.**Decanaura.*

Den 18. (Alsoo wy vooz roovers vreesende een
tweede Caravaan hadden af-gewagt) tot Decanau-
ra, egter wierd ons een kameel ontfroolen / en een
man van ons dood geslaagen.

Bolloda.

Hoofden
van roo-
vers.

Den 19. 10 koursen tot Bolloda, een Fort upt
den naam van den Mogol beset / dooz Newlok A-
braham Cabrate, die 'er op dien dag 169 hoofden
van de Cooliers (een volk dat op den roof leeft)
in-bragt.

*Sariandgo.**Radempore.*

Den 20. 13 koursen tot Sariandgo, een Fort.

Den 21. 10 koursen tot Radempore, een groo-
te stad met een Fort; hier voorszagen wy ons van
water en andere voorzraad tegen onse reys dooz
woeste plaatsen.

Onveylige
reys.

Den 23. reysden wy 7 koursen, en bleeben in
het open veld / daar een Caravaan van Tutta quam/
die in handen van de roovers was vervallen ge-
weest.

Den 24. 12 koursen, thans sond ik een van
onse weg-wysers met een brief na Lawribander,
daar hy in 10 dagen beloofde te koomen / maar
ik geloof / dat hy onderweeg vermoord is.

Den 25. reysden wy 14 koursen, en sloegen ons
neder by een fonteyn / maar die soo sout was / dat
ons vee het water niet konde drinken.

En woeste
passagie.

Den 26. quamen wy weder na 10 koursen by
een andere fonteyn / daar wy onse kameelen / in 3
dagen niet gedronken hebbende / dronkten.

Den 27. 14 koursen, en leegerden in het open
veld.

Negar Parkar.

Den 28. 10 koursen tot by een dorp / genaamd
Negar Parkar. In dese woeste plaatsen sagen wy
seer veel wilde ezels / roode herten / hossen en an-
dere wilde beesten.

Den 29. bleeben wy daar / en vonden weder
een tweede Caravaan, die geen 2 dagen reysens
van Tutta heroofd waren.

Den 30. vertrokken wy van Parkar, welk een
jaarlijks tribuut aan den Mogol geeft. Van hier
tot

tot Inno, 1 halve dag reysens van Tutta, erkend men geen Koning / maar men roofd en verschoond 'er soo als het hen goed dunkt; als 'er een leeger van den Mogol op hen afkomt / steeken sy hunne hupfen in brand / en vlugten na het gebergte / hunne hupfen zijn van stroo en leem / van fatsoen als bye-korven / die haast wederom konnen opgemaakt worden; sy neemen tol soo veel hen goed dunkt / en beschermen selfs wel de reysigers / alsoo sy niet willen lijden / dat pemand buyten hen deselve soude berooven. Wy reysden nog 6 koursen voort / en leegerden ons by een vijver van vars water.

Inno.

Aard van de roovers daar ontrent.

Den 31. reysden wy 8 koursen, en leegerden in het veld by een brakke fonteyn.

Den 1. January 1613. quamen wy met 10 koursen tot Burdiano, daar veele van het water siek wierden / egter voorszagen wy ons daar van vooz 4 dagen.

Burdiano.

Ongesond water.

Den 2. deeden wy een grooter togt van 18 koursen de geheele nacht ober.

Den 3. van 's middags tot midder-nacht 10.

Den 4. 12 koursen: hier wierd ik siek / en moest bzaaken van het water.

Den 5. 7 koursen, en quamen by 3 fonteynen / daar van 2 brak / en een soet was.

Den 6. 10 koursen tot Nuraquimire, een tamelijke stad. Hier begaf ons het Radingpoors geselschap / soo dat ons geheele geselschap bestond wyt wy / 2 kooplieden / 5 dienaars van hen / en 4 van wy / met 10 kameelen / en 5 drijvers van de selve. Dese stad is geen 3 dagen van Tutta, en quam ons na de voozgaande wildernis als een paradys vooz. Wy maakten accoord met een van de Ragies, of vrienden van den Gouverneur vooz 20 Laries (20 schellingen) om onse leyds-man te zijn.

Nuraquimire.

Den 8. ging die met ons op reys / en quamen na 10 koursen tot Gundaiaw, daar wy sonder hem sekerlijk souden zijn geplonderd geweest.

Gundaiaw.

Den 9. wierden wy 2 maal ober-ballen / en

1613.

*Sarruna.*Bysonder-
heeden.Een beleef-
de leyds-
man.Bysonder-
heeden.

Maar vals.

Die hem
beroofdEn weg-ge-
voerd.

moesten t'elkens 5 Laries geven; wy quamen dien dag tot Sarruna, een groote stad der Razbootchen met een Kasteel / zijnde nog 14 koursen van Tutta; wy gingen den Gouverneur Ragee Bouma bezoeken; dese was de oudste soon van Sultan Bulbub (die onlangs by den Mogol gebangen / en sijne oogen upt-gestooken waren / en nu booz 2 maanden upt de gebankenis ontkoomen was) thans op het gebergte leevende / van waar hy al sijn ahang gebzupht om sig te wreken. Dese Ragee, onse leydsman / was my seer vriendelyk / vzaagde my veele dingen van ons land / liet my met hem eeten / en beschonk my met wijn / tot dat hy selfe star-oogde. Hy wierd ook van een Banjan verhaald / dat d' Heer Robert Sherley van de Portugysen, en Gouverneur van Lawribander niet wel gehandeld / sijn huys in brand gestooken / en by nacht van sijn volk gequest was / en dat hy tot Tutta, 13 dagen reysens daar van daan / by Merfa Rusto niet beter gebaaren was. Hy raade my desen Ragee tot onsen leyds-man te houden tot Tutta toe / daar hy seyde / dat meer koophandel had sien om-gaan / als oopt elders / en dat een schip van 300 ton tot Lawribander konde koomen.

Hier op huurden wy dese Ragee met 50 ruyters / booz 40 Laries, om ons booz de poort van Tutta te geleden.

Den II. reysden wy van Sarruna 5 koursen en bleeben 's nagts aan den oever van een rivier; vzoeg in den volgenden morgen-stand gingen wy wederom op reys / maar hy leydde ons op een verkeerden weg / so dat wy tegen het aanbreeken van den dag in een dicht bos quamen / daar hy ons deed af-treedden / ons liet binden / en geweer afnam. De kooplieden met hunne 5 dienaars wierden aansonds aan een tak van een boom / (de touwen hunner kameelen dienden hem booz stroppen) opgehangen / naakt ontkleed / en boozts in een gat / dat sy gemaakt hadden / gesmeeten: hy nam my mijn paard / en 80 Rupies af / en sond my met mijn volk 20 koursen daar van daan na het gebergte by sijne makkers.

Den

Den 14. quam ik daar / en bleef 'er 22. daagen opgeslooten. 1613.

Den 7. February quam 'er order om my na Parkar by den Gouverneur van hun volk / en van daar na Radingporre te senden; die my derwaards bragten / beroofden my van alle mijne kleederen / en al wat ik nog had. Na Parkar, daar hem alles af-ge-noomen wierd.

Den 28. moesten wy om een stuk eetens gedeelen / en vonden veel mede-doogentheid by de menschen van Parkar; vooz mijn paard (dat niet weerd te nemen so my gelaten hadden) konde ik niet meer / dan 4 Mamodies (of schellingen) krijgen: maar ten allen gelukke vond ik een Banjan van Amadabar, welken ik gekend had / die my en mijn volk mildelyk te hulp quam. Wy waren 5 dagen onder weegen / tussen Parkar en Radingporre, daar wy den 19. Maart aan-quamen.

Den 2. April quam ik wederom tot Amadabar, na dat III. dagen was daar van daan geweest. Hier van daan quam ik tot Brodia, Barengio, Soquite-ra, en voortz tot Cambaya; van daar over de rivier / 7 koursen breed / die alle jaren veele honderden tot Saurau vernield. Aan de ober-sijde der rivier is een stad en kasteel van de Razbootchen. Komt weder tot Amadabar.

Den 16. reysde ik 25 koursen, en quam tot Barocho. Cambaya.

Den 17. ober de rivier en 10 koursen tot Cassimba (te voren genoemd Cofumbay.) Barocho.

Den 18. reysde nog 13. koursen, en quam tot Suratte. Cassimba.

Mangaande Sinda; na het gemeene seggen is 'er in Indiën geen stad / daar grooter koophandel gedreeven word / als Tutta; haar vooznaamste haven is Lawribander, 3 dagen reysens daar van daan / alwaar een fraape reede buyten de mond van de rivier is. De havens en reede van Sinda zijn byp. Van daar kan men in 2 maanden te water tot Lahor, en van daar in eene maand weder te rug komen; men kan van Agra sijne goederen met kameelen in 20 dagen tot Bucker op de rivier van Sinda, en van daar met scheepen in 15 / of 16. Tutta. Lawribander.

Hoe ver van Lahor, &c.

1613.

dagen over brengen. Men kan soo ras van Agra na Sinda, als na Suratte gaan / maar 't is daar vooz de roovers soo beplig niet / welk egter de Mogol soekt vooz te koomen.

Beschrijving
van die van
Sinda.

De inwoonders van Sinda zijn meest Razbootchen, Banjanen, en Bolochers; in de steeden en groote plaatsen zijn de Gouverneurs Mogols gesind. Het volk van het land is dom / naakt van de lendenen na boven / en hebben tulbanden om hun hoofd / welk egter geen Mogolse draagt is. Hun geweer bestaat npt swarden / lancien en schilden; dese zijn van fatsoen / als een byen-korf / en soo groot / dat sy daar in de kameelen drincken / en de paarden voeder geeven kunnen; hunne paarden zijn goed / snel / sterk / onbestaagen / en kunnen egter groote togten doen / een jaar oud zijnde / worden al bereeden. De Mogol seyde / dat de Razbootchen, soo wel weeten te berwen / als pemand in de wereld. Sy eten geen ossen / nog buffels / maar bidden deselve aan.

Banjanen.

De Banjanen dooden geen leebendig schepsel; daar zijn meer / als 30 secten onder hen / die in religie hier / of daar verscheelen / en met malkander niet mogen eeten / maar d'een soo wel / als de ander verbrand sijne dooden. Als de man sterft / scheert de weduwe haar hoofd / en draagd / soo lang sy leeft / geen juweelen meer; maar als een Razbootch sterft / vergeselschapt de vrouw het doode lighaam ter plaatse / daar het verbrand sal worden / zijnde op haar cterlykist op-geschikt; haar vrienden en maagen gaan mede al geduurig singende. Als nu het vuur ter bestemder plaats gereed is / omhelsd sy hare vrienden 2 / of 3 maal / belveend eerst haar mans dood / en daar na verblijd sy haar / dat nu weder met haar man leven sal / en deselve nogmaals omhelsd hebbende / gaat eyndelyk op een drooge hout-stapel sitten / en legd het hoofd van haar man in haar schoot; daar op roept sy / dat men het vuur aansteeken sal; dat gedaan zijnde / werpen de vrienden oly en andere soete parfumen op haar / terwijl sy met een verwonderlyke lighaam-

Vrouwen by
het lijk van
haar man
verbrand.

faamheid / los en ongebonden sittende / het vuur
 verdraagd. Ik heb dit meermaals gezien / en by-
 sonder / dat een jonge vrouw tot Suratte van 10
 jaaren / haar man in den oorlog verlooren hebben-
 de / wiens kleed en tulband haar t' huys gebragt
 was / met sijne kleederen wilde verbrand worden ;
 welk van den Gouverneur verbooden zijnde / sep-
 de / men soude haar maar ten eersten na het vper
 brengen / alsoo haar man reeds een groot stuk wegs
 vooz uyt was / maar men durfde dat niet doen /
 vooz dat die van haar maagschap / met een veree-
 ring / verlof van den Gouverneur bekoomen had-
 den ; waar ober sy seer verblijd was. Dit word
 noopt van de mans vrienden versogt / maar dooz
 die van de vrouw / die het anders vooz een schan-
 de van hun geslagt houden ; de vrouwen hebben
 daar in haar keur (welk egter selden van haar ge-
 weygerd word) maar dan moet sy haar hays af-
 scheeren / hare juweelen verbzeeken / en mag na
 die tijd / tot haar dood toe / met geen mans-persoon
 eeten / drinken / nog met pemand om-gaan / of daar
 by slapen. Indien sy / haar willende laten verbzan-
 den / weder uyt het vper springd / dan wordse van
 haar vader en moeder gebonden / in het vper ge-
 worpen / en tegen haar wil en dank verbrand ;
 maar sulken swakhedyd vald selden vooz.

1613.
 Seldsame
 Historie
 daar van.

Die sig niet
 willen laten
 verbranden
 ongeagt.

De Bolochers zijn van Mahometaanse religie :
 dese handelen veel met kameelen ; de meeste van hen
 zijn roovers te land en in de rivieren / en vermoor-
 den alle / die sy soo berooben. Als ik tot Sinda was /
 namen sy een boot met 7 Italiaanen , en een Por-
 tugyse monnik / de oberige bleeben in het vegten
 dood / die sy ontkleeden / om goud by hen te vin-
 den : maar in Guzeratte en ontrent Agra zijn on-
 der hen veele seer eerlijcke lieden.

Bolochers
 die op roo-
 ven en
 moorden
 leeven.

Der Banjaanen huuwelijken worden gemaakt /
 als sy drie jaren oud / en wel eerder / ja somtijds
 word by hand-tasting wel een huuwelyk beloofd /
 als twee vrouwen swanger zijnde / staat maken / dat
 de eene een Soon / en de andere een dogter baren
 sal / maar altijd onder die van eene secte / religie en
 hand-

Seer vroe-
 ge huuwe-
 lijken der
 Banjaanen
 op hun 3
 of 4 jaar.

1613.

met veel
ceremo-
nien.

hand-werk zijn: als deselve dan 3 / of 4 jaren oud worden / maken sy een groot feest / setten die twee dus verloofde te paard (wel-verstaande elk agter hem hebbende een man / die hen vast houdt) met de beste kleederen / die sy hebben / op-geschikt / en vergeselschapt van de Braminen, of Priesters en verscheyde andere / dog na elks staat; dus leyden sy deselve de geheele stad op en neder / en dan na de Pagode, of Kerk /) als hunne plegtigheden daar verrigt zijn / werden sy weder t'huyz gebracht / en indien 't hun vermogen is / maken sy nog eenige dagen goed cier. Tien jaren oud zijnde / slapen sy voortz by malkanderen / sy geeven van die schielijkhepd reden / om de kinderen niet wijveloos te laten / indien hunne ouders mogten koomen te sterben / en hen ouderloos te laten.

En op hun
10. tot haar
voltrokken.

Bramines
hun leyen.

Hunne Bramines hebben opsig op de Pagoden, ontfangen aalmoessen / of tienden / worden voort wonder-heplig gehouden / trouwen / doen 't een / of 't ander werk / en zijn goede arbeys-luyden / en geneegen om pets daar in van andere te leeren; sy eeten maar eens daags / en wassen hun geheele lijf voort en na den eeten / insgelijks ook na dat sy water gemaakt / of afgang gehad hebben.

Mildenhal
had andere
vergeeven.
Hy word
sels ver-
geeven.

Johan Mildenhal een Engelsman, had sig aangelepd met 3 Engelse jongmans / die hy in Persien, om sig meester van hun goed te maken / vergaf; maar hy wierd sels ook vergeeven / egter leefde hy / door 't gebuyk van tegen-middelen en andersins / nog veele maanden daar na / maar swool ongemeen op / en quam dus tot Agra met de waard van 20000 daalders. Dit bewoog my om derwaards te reysen.

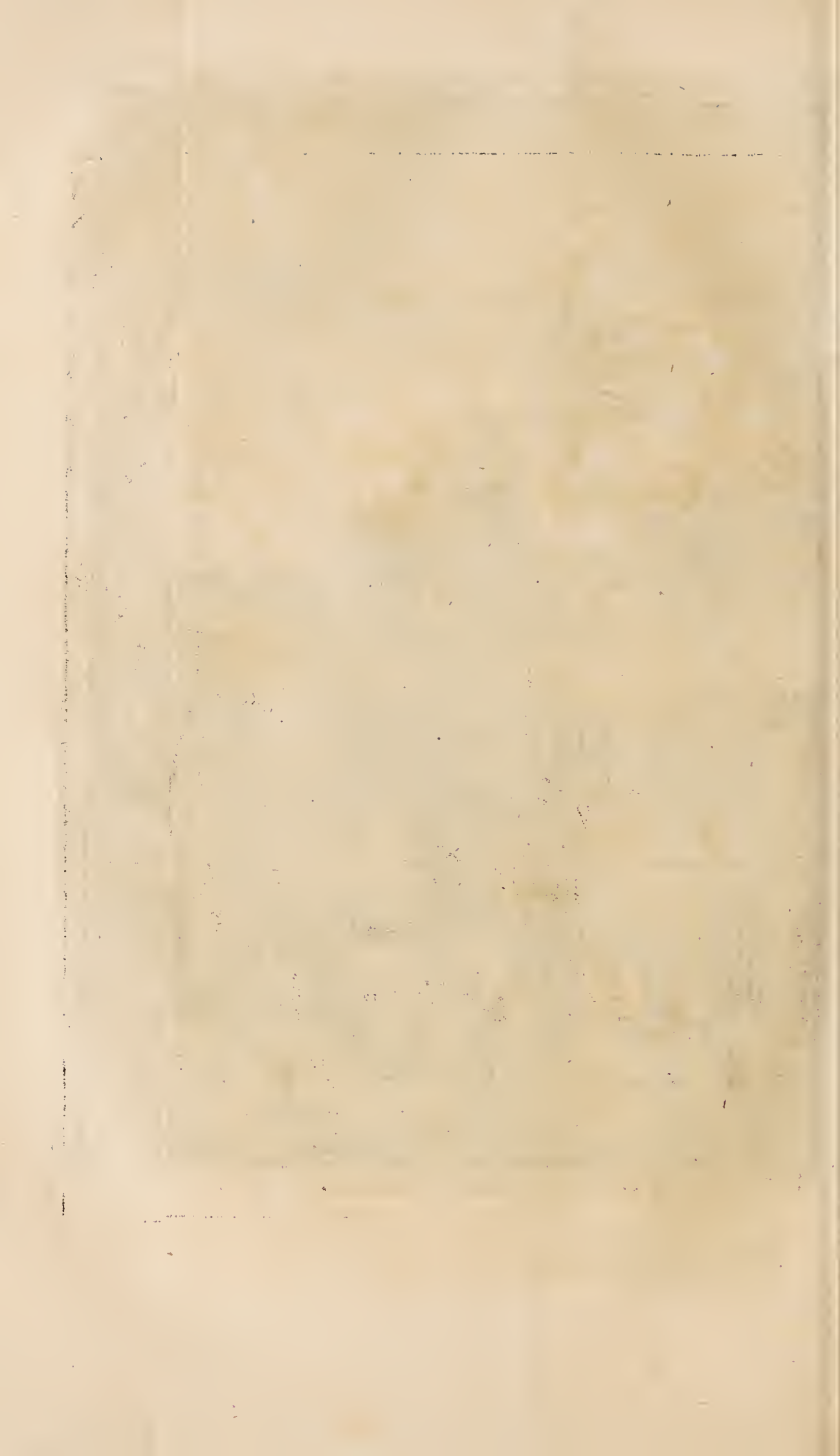
Sijn nalaa-
renschap
welk Wi-
thington be-
weegd na
Agra te
reysen.
Over Bram-
port.

Ick ging dienvolgende den 14. Mey 1613. van Suratte op reys; quam tot Bramport (daar eenen Sultan Perret op een groot kasteel legd) dat in een vlakke gelegen is aan de rivier van Suratte, die daar voort by loopende / seer breed is. Van Bramport quam ick in 26. dagen. Agra is van Suratte 700 kursen, of 1010. Engelse mijlen / welk ick overreysde in 37 dagen in de winter / wanneer het by na

na altijd regend. Van Suratte tot Bramport is een effen en vermakielijke land-streek / vol fonteynen / beeken en rivieren: maar tusschen Bramport en Agra is het seer berg-agtig / soo dat men daar geen wagens / en ter naauwer nood kameelen gebruiken kan. Onder-weegen zijn hooge bergen en sterke kasteelen met meenigte: by elke dag-reys vind men vlekken en steeden / die wel bewoond zijn; het volk is 'er vreedzaam en supber van roovers. De naaste weg daar na toe is over Mando.

De weg en land-streek beschreeven.

Daar komende / had Mildenhals al sijn goed gegeven aan een Fransman, om sijn bastart-dogter in Persien te trouwen / en daar een egte dogter by te teelen.

Maar deed een verlooren reys.

De Jesuiten hebben een seer schoone Kerk en Klooster / gebouwd van den Koning / die ook de hoofden van het selve 7 Rupies, en de andere 3 daags toe-ley / met de vryheid om soo veel als sy konden te bekeeren / welk sy ook deden / maar helaas! om geld: want soo dra als op sekeren tijd / om eenig mis-bedrijf dooz de Portugysen, hun betaaling geschorst wierd / bragten de nieuw-bekeerde hunne bid-koralen by de Jesuiten, en seyden / dat sy nu een tijd lang geen geld ontfangen hadden / en daarom niet langer wilden Christenen zijn. De Portugysen hadden 't geen sy tot Suratte genoomen hadden / niet over-gegeeven; hierom liet de Koning de kerk-deuren sluyten / gelijk die ook sedert geslooten gebleeben zijn; de Paters maakten daar op een hunner kameren tot een Kerk; daar sy twee-maal daags mis doen / en alle Sondag prediken / eerst in de Persiaanse vooz de Armeniers en Mooren, en daar na in de Portugyse vooz hen selven / de Italiaanen en Grieken. Van dese hoorde ik nader van Mildenhals goed / welk hy alles over-gegeeven had aan een Frans Protestant, daar hy selfs Paaps was / welk loochenende daar over hy gevangen genoomen / maar 4 maanden daar na ontslaagen was.

Jesuiten Kerk en Klooster tot Agra. Hun vryheid aldaar.

Hun Kerk geslooten. Sy prediken in hun Klooster.

Tusschen Aggimeere en Agra is ten eynde van alle 10 koursen (een gewoonlyke dag-reys) een Se-rail, of verblyf-plaats vooz menschen en paarden /

Gemak tusschen Aggimeere en Agra.

in

1613.

Konings
huysen on-
derweegen.

in welke vrouwen zijn / om u eeten / indien gy 't
begeerd / klaar te maken / daar men vooz sijn
paard en het toemaken van sijn eeten met 3 sup-
vers betaald. Tussen de gemelde plaatsen van Agra
en Aggimeere; rekend men 120 koursen; ten eynde
de van elke kours een schoon huys / gebouwd van
den Koning Echar, ten tijde / of ter gedagtenis van
sijn pelgrimage / (bedevaart) die hy van Agra
tot Aggimeere te voet deed / en ten eynde van
elke kours sijne gebeden sprak. Dese huysen zijn
ten dienst van den Koning en sijne vrouwen / en
voortz vooz niemand anders. Dese Koning legd
in Aggimeere by geleegentheyd van sijn Oorloogen
tegen Rabna, een Razbootch, die thans sig onder-woz-
pen heeft / ende vrede tussen hen beyden getroffen is.

De rivieren
Ganges.

Ik reed hier van na de Ganges, zijnde 2 dagen
reysens van Agra; De Banjaanen haalden het wa-
ter uyt die rivier veele honderd mijlen ver / welk /
na hun seggen / nooyt stinkt / al word het nog soo
lang bewaard. By Agra loopt een breede rivier

En Geminie.
Agra be-
schreeven.

Geminie genaamd: het is een groote stad / met
een wal van 2 koursen in den omtrek / de hoogste
en schoonste / die ik oopt gesien heb / en al-om wel
met geschut voorszien / maar de stad selfs (uyt-ge-
nomen der Edellieden huysen / die seer fraay aan
de kant van de rivier staan) is by vervallen. De

Tatipore ver-
vallen.

oude Koninklijke setel is te vooren tot Tatipore (12
koursen van Agra) geweest / maar die plaats is
thans geheel vervallen. Tussen die 2 gemelde plaat-
sen is de graf-steede van des Konings vader / daar
by ik van al wat ik oopt gesien heb / niets weet
te vergelijken; egter komt 'er de Kerk van Tatipore,
die / gelijk de andere na de maat en konst / en also
regulier gebouwd is / by na-by.

Pragtige
Graf-ste-
den en
Kerk.

Saldania.

1615. Den 14. Mey quamen wy na ons Vader-
land reysende in de Baay van Saldania, daar wy ver-
scheiden Engelse scheepen / (als de Charles, Een-
hoorn, James, de Wereld-kloot en de Swaan, daar
Benjamin Joseph Generaal van was) vonden leggen.

Douvres.

Den 15. September, quamen wy tot Douvres.

E Y N D E.

ELF.

E L F D E R E Y S

Van de ENGELSE na

O O S T - I N D I E N ,

Met het Schip SALOMON,

Gedaan in het jaar 1611.

Beschreeven door

R A L P H W I L S O N ,

Een der maats op het gemelde Schip.

In 't jaar 1611. den 1. February, gingen wy met 4 scheepen t' seyl van Gravesand, te weeten / de James, de Draak en Hosiander, neevens 't schip Salomon, zijnde als 3 onderschepden 4 Scheepen vaaren van Gravesande.

Den 9. settede de James de reys voort;

Den 10. de Draak en Hosiander, en wy met de Salomon den 11. dito; De reeden van die bysondere afscheeping was / om dat wy elk na een bysondere plaats in Oost-Indiën wilden. Elk willen de na een bysondere kust in Indiën.

In onse kours tussen de Canarise Eylanden / en die van Capo Verde: moesten wy Westelyker aan stuuren / als ons de kaarten weesen / uytgenoomen de Portugysen, welke de kours maar het vierten-deel van een streek anders / als se is / vertoond. Fout van kaarten aangewesen.

Den 27. April, ontdekten wy een Eyland op de Zuyder-breedte van 19 graden / 34 minuten / leggende 15 mylen (Engelse) in het Zuyd-oosten / een derde part in het Zuyden van ons af. Dit

Eyland is een plaats / daar men na mijn gissing water / en overbloed van vis heeft; De Zeevogels waren hier soo veel en soo mak / dat wy op de galery van ons schip deselve konden vangen. Daar veel ververssing is.

Ten Oosten van dit Eyland leggen nog 2 andere Eylanden / het eene van die groote / als het geen wy eerst sagen / en het ander een groot Eyland. By dese Eylanden hadden wy een stroom / die Noord-waard aan liep. Nog 2 Eylanden.

Den 28. Juny, betrokken wy van Saldania.

1611.

Wat in 't
uytvaaren
van *Saldania*
waar te
neemen is.

Ik soude alle / die uyt de Baay van *Saldania* met een Oosten / of Zuyd-oosten wind koomen / raaden / dat sy wat verre van het Land af vaaren / eer sy het na het Zuyden ober-leggen / alsof andersins het hooge Land hun de wind beneemen sal ; en indien yemand daar de wind ontvald / sal hy vry veel ongemak konnen hebben ; alsof men daar omtrent gemeenelyk een sterke Westelyke Zee heeft / en als de wind Noord-noord-west / West / of Zuyd-west geweest is / die stroom sterk na het Land aan set / te meer / om dat daar geleegendheyt om te ankeren is.

Den 6. October, waren wy op eene graad na by de Eben-nagts-linie / en hadden een sterke stroom / die Noordelyk aan ging.

Teekenen
van de kust
van *Sumatra*.

Den 12. sagen wy in Zee drijven meenigte van allerley goed / als ried / en veele andere dingen / welk men gemeenelyk op de kust van *Sumatra* heeft.

Den 16. dreef by ons schip allerley goed / als klip-gras / ried / takken van boomen / basten van Cocos-nooten / en diergelyke.

Den 17. op de middag dreef omtrent ons een geijeele streek / ten minsten 2 mijlen lang allerley groente ; die groene streep hadden wy in het Noord-noord-westen / en Zuyd-zuyd-oosten ; deselve dreef af na het West-zuyd-westen.

Celeber (Il-
labar) op
Sumatra.

Den 18. in den morgen-stond sagen wy Land / leggende by *Celeber* (Ilabar) op het Eyland *Sumatra* : dese Stad *Celeber* legd omtrent op 3 graden Zuyder-breedte.

Den 27. hadden wy een stroom / die Zuyd-waard aan ging.

Den 29. hadden wy den Souten-Berg, of Eyland 16 / of 18 mijlen in het Oost-noord-oosten van ons.

't Souten-
Eyland.
Straat van
Sunda.

Den 1. November, 's avonds ten 6 uren waren wy een scheut weegs van het Souten-Eyland.

Den 2. op de middag koomende tussen het Land van *Java*, en een ruud Eyland / leggende ten Westen van het punt van *Palimbam*, kreegen wy een

zen sterk ty / welk soo sterk uyt-liep / dat wy met een steebige koelte deselve qualijk konden dood se-
 len : maar de wind slappende / lieten wy ons an-
 ker vallen / en bevonden / dat het ty in eene wagt
 3 mijlen en een halve liep. Hier merkte ik / dat het
 ty / of stroom geen eene kours hield / maar by
 dag na bukten / en by nacht na binnen liep. Op
 de middag lag het punt van Palimbam 3 mijlen
 Noord-oost ten Oosten van ons. De Reede van
 Bantam is hier van daan 5 mijlen na het Zupd-
 zupd-oosten ten Oosten. Dus is Bantam op de
 lengte van 145 graden / 2 minuten / op de breedte
 van 6 graden / 10 minuten / en de verandering
 aldaar 3 graden. Dese lengte van 145 graden /
 2 minuten / heeft men wat Oostelyk van de Ree-
 de van Bantam, maar als men eerst ontrent het
 Land komt / is de opregte lengte 144 graden van
 Bantam, gerekend van het Epland Flores.

Sterke ty.
 Desselfs
 kours.

Palimbam.

Bantam.

Den 18. quamen 9 seplen van Hollanders op de
 Reede / en de 2 andere / daags te vooren vertrok-
 ken / quamen met hen tot Pulo Panian ; sy had-
 den haar verberst aan de Eplanden van Mascaren-
 has, leggende op 21 graden en een half Zup-
 der-breedte ; sy preezen die plaats ongemeen / seg-
 gende / dat sy daar overbloed van verberffing ge-
 bonden hadden.

Berigt van
 goede ver-
 verffing op
 Mascaren-
 has.

1612. den 7. Maart, 's namiddags ten 5 uuren /
 quamen wy op de breedte van 20 graden / 34 mi-
 nuten / en sagen Land 9 mijlen in het Noord-oo-
 sten / een halve streek ten Noorden ; de Zupd-oo-
 stelyke zyde desselfs is wat hoog-agtig / maar steekt
 met een laag punt uyt / maar de West-zyde is
 niet seer hoog / en na het eynde / welk sig regt
 uyt-strekt / vlak en effen ; dit Epland is vol on-
 diepten en gebrooken Land aan de Zupd- en West-
 zyde ; hoe het aan de andere zjden is / hebben wy
 niet kunnen sien ; men soude daar na alle waar-
 schijnlykhepd goede verberffing vinden. Dit E-
 land legd op de lengte van Flores 104 / maar na
 mijn reekening op 107 graden / maar in dese kours
 beyliten wy ons niet geheel op onse reekeningen /

Vertrek van
 Bantam.

Een Eyland
 ontdekt.

Naauwkeu-
 rige aanwij-
 sing, hoe
 en waar het
 legd.

1612.

en deden ons beste / om soo veel mogelijk / de oprechte lengte te vinden / welk een groot middel is / om ons tot dienst van andere ligt te geeven.

Diego Roiz
een Eyland.

Den 10. kreegen wy het Epland Diego Roiz in 't gesigt.

Cirne (Mauritius.)

Den 14. sagen wy Land / welk een gedeelte was van 't Epland de Cirne, van de Hollanders, Mauritius genaamd. Daar is nog een Epland / dat 4 mijlen van het groote Epland legd / en nog

Andere Eylanden.

2 andere klepne Eplandjens / die 'er 10 mijlen af leggen. Ander-halve mijl daar af zijnde / peylden wy / maar hadden niet 40 vadem geen grond: als men tegen ober de keede is / legd de berg met 3 spitsen in het Zuid-oosten.

Mascarenhas
hoe en waar
gelegen.

Den 16. 's morgens ten 6 uuren sagen wy het Epland de Mascarenhas. 4 Mijlen van het selve legd een plaat / die 3 mijlen lang is: hier is seer goede verberffing. Het Epland Mauritius legd op de lengte van 99 graden / en op de breedte van 20 graden / 15 minuten / en het Epland de Mascarenhas op de lengte van 9 graden / en op de breedte van 21 graden.

Sterken blixem, regen
en stilte:

Den 2. April, ontrent 7 uuren begon het te weer-lygten / welk niet soo sterken blixem tot 11 uuren duurde / als ik oopt gesien heb; hier op volgde een swaare stort-reegen / en daar op een schielijcke stilte; een quartier-uurs daar na / kreegen wy een harde wind upt het Zuid-westen / die niet lang duurde / maar booz die korte tijd soo sterk was / als te vooren upt het Noord-oosten.

En daar op een harde wind.

Welk een holle Zee maakte.

Booz dese tegen-strijdige winden ging de Zee soo geweldig hol / dat ons schip in de Zee byna smoorde / en de galerpen bykans onder-bloeyden. Ontrent 12 uuren draayde de wind na het Zuiden / maar ten eersten daar na wederom na het Noord-oosten. Ondertussen waren onse seplen gescheurd / die wy tot den volgenden morgen soo lieten blijven.

Ascension.

Den 10. Juny, kreegen wy het Epland Ascension in 't gesigt. Ten minsten 2 mijlen van dit Epland aan desselfs West-zijde zijn eenige banken.

Den

Den 21. waren wy op 27 graden Noorder-breedte / en hadden een sterk ruyffen in de Zee / welk van het Oostelyke boord gehoord wierd / gelijk als het water van een sterk-stroomende Rivier / en gelijk als het neder-storten van het water uyt een geut / en een geruyg maakte / als een werbel-wind.

1612.
Ruyffen van de Zee.

Den 6. Augusti, hadden wy wederom sulken geruyg en storten van de Zee.

Den 14. waren wy op de Noorder-breedte van 38 graden / 59 minuten / en hadden weder dat geruyg en storten van de Zee / welk een geluyd maakte / als het water dat door een sluyt berst.

E Y N D E.

R E Y S

Na

O O S T - I N D I E N,

Van Kapiteyn

SAMUEL CASTELTON,

Met het Schip de PAARL.

Gedaan in het jaar 1612. en vervolgens.

Beschreeven door Schipper JOHAN TATTON.

In 't jaar 1612. den 22. Augusti, vertrokken wy van Blackwal na Gravesande, en alsoo de winden ons niet dienden / was het den 1. November, eer wy 't eynd van Engeland konden kriegen.

1612.
Tegen-winden, om ten eynde van Engeland te koomen.

Den 27. November, quamen wy by Lancerota, een der Canarisse Eylanden.

Lancerota een der Canarisse Eylanden.

Den 3. December, arbedden wy / om op de Reede van Lauratavi te koomen.

Den 5. dreef het quade weder ons van dese Reede / en bleeven tot het eynde van dese maand ontrent dit Eyland / en dat van Teneriffa, en namen 16 pyppen wijn in.

Daar sy lang bleeven sukken.

1613.

Een Engels
schip van
Hollanders
genoomen,
ortquam
hen.

Den 31. vonden wy een kleyn schip van London een weynig in de open Zee / dat te vooren by ons op de Reede geweest / en naderhand van een Hollands Oorlog-schip genoomen was; de Hollanders alle dronken zijnde / waren sy hen in de nacht ontkoomen / hebbende niet meer / als 3 mannen op haar schip; wy setteden daar in 2 mannen en een koopman ober / en meenden het tot groot Canarien te brengen / maar wierden door het quaad weder belet / en wierd goed gebonden / dat het na het Eyland van Palma soude gaan / welk raadsamer geoordeeld wierd / om daar sig van voorzraad te voorzien. Dit schip bleef dien dag by ons.

Capo Verde.

1613. Den 15. January, quamen wy op de Reede van Capo Verde ten anker / daar wy eenige ossen kreegen / en water in-namen.

Rofisco.
Desselfs
stand-
plaats.

Den 21. haalden wy ons anker op / en boeren ober na Rofisco, om beesten te koopem / daar wy te 5 uuren op 5 badem water ten anker quamen. Merkt / dat 'er maar 11 badem water is / ober de Baay / als men van het Oosten ten Noorden komt / want soo legd Rofisco van het Eyland / welk de Reede van Capo Verde maakt.

Den 22. kreegen wy hier 7 ossen.

Den 23. in den morgen-stond vertrokken wy van Rofisco.

Den 28. waren wy op 6 graden / 32 minuten / daar wy de eerste Ternado hadden / die ruim 2 uuren duurde.

Passeeren
de Linie.

Den 22. February, passeerden wy de Even-nagts-linie, en namen onse kours Zuid-zuid-oost aan.

Vlot-gras
(Trombas)
in Zee, een
teeken van
land.

Den 15. April, hadden wy Zynder-breedte 32 graden / 39 minuten / en de wind wpt het Zuid-westen: wy stuurden Oost-zuid-oost aan; hier vonden wy veel vlot-gras / van de Portugysen Trombas genaamd / en groote verandering in het water. Wy hielden die selve kours tot 5 uuren na de middag; thans sagen wy Land tusschen het Oost-zuid-oosten / en het Oost-noord-oosten; wy

Wp stuurden Oost-waard aan tot 's morgens te 7 uuren / wanneer wp ons 4 mijlen tegen ober het punt van St. Lucia bevonden. Wp peylden / en hadden 43 badem water op een klippige grond / en daar na land-grond.

't Punt *St. Lucie*, waar geleegen.

Den 16. op de middag hadden wp de breedte van 33 graden. 's Avonds te 5 uuren waren wp soo verre in de Baay geraakt / dat wp een rij klippen Zuid-zuid-west van ons hadden. Hier op weeken wp wederom af.

De Baay.

Den 17. 's morgens waren wp ruim 7 mijlen van het Land / hebbende ruim 3 mijlen Zuid-waard aan gebozderd / en bevonden ons nog op 33 graden. Wp wenden het na het Land / en quamen te 3 uuren na de middag / recht op het punt op 15 / 16 en 13 badem water / daar somtijds harde / en somtijds sagte klep-grond was / en binnen het punt 2 mijlen van het Land koomende / hadden wp 9 badem water / en meest sagte klep-grond. Hier quamen wp ten anker aan de Zuid-oost-zijde van de Baay op 7 badem water sagte grond / hebbende het eene punt 7 mijlen van ons in het Noord-noord-oosten / en het ander / daar wp by in quamen / in 't Noord-westen.

Hoe sy daar in quamen.

Den 18. in den morgen-stond sonden wp onse boot en sloep na het Land ; de sloep quam ten eersten wederom / en bragt tijding / dat sy daar menschen gebonden had / en omtrent 20 derselver by hen gekoomen waren. Wp sonden de sloep weder derwaards met een psere hoep in stukken gehakt / en eenige hand-bijltjens ; booz een klep stuk van de psere hoep / kreegen wp een kalf / en booz een bijl een treflijk goed schaap. Hier op sonden wp onse boot upt / om water te soeken / maar de Baay in het rond vaarende / vonden geen vers water / maar kreegen een poel / of plas in 't oog / daar het volk van het Land upt dronk / en met teekens te kennen gaven / dat daar geen ander was. Dit Land schijnd een seer onvrugtbaare en schraale plaats te zijn. Onse boot boez een rivier ten eynde van de Baay op / daar

Daar sy voor een stukken yser &c. kalvers en schapen kogten.

Een poel vers water.

1613.

Een schoone Rivier, maar fout water.

met hoog water aan de kanten 6 voet water was; dit was wel een schoone Rivier / die sy een myl ber op-voeren / maar al zout water / en een schraale Land-streek.

Vertrek van daar.

Den 19. 's morgens ten 2 uren quam de wind uyt het Noord-noord-westen; wy haalden ons anker op / en quamen tegen over den boodem van de Baay op 10 / 9 / 8 / en 7 vadem water. Chams liep de wind na het West-zuyd-westen / en West ten Zuyden / daar wy mede na buyten raakten / tot op 3 mylen buyten het punt van de Reede / daar wy de geheele nacht stilte hadden.

Den 22. waren wy tot op de breedte van 33 graden / 53 minuten / en ruim 8 mylen van het Land.

Tafel-berg.

Den 23. 's morgens lag de Tafel-berg 5 mylen van ons in het Zuyd-oosten / en 't was die geheele nacht stil.

Saldania.

Den 24. quamen wy op de Reede van Saldania. Die van dit Land hadden niet liever als koper / maar van ander metaal maakten sy geen werk.

Priaman.

Den 24. Augusti, vertrokken wy van Priaman na Tecoo (Tecoo) Priaman legd op 38 minuten Zuyder-breedte; De verandering is daar 4 graden / 50 minuten na het Noord-westen. Tecoo legd op 25 minuten Zuyder-breedte; tussen beyden leggen 3 / of 4 banken / maar 4 mylen van het Land blyvende / heeft men niet te breezen.

Tecoo.

Den 31. liepen wy in de Baay / die na een steedetjen / daar een weynig na het Zuyden van daan leggende / genaamd word Ayrebangye; dese Baay is op 8 minuten Noorder-breedte. Buuten om de ondiepte binnen-waards koomende / heeft men een vieren-deel milder / als 9 vadem water: maar tussen het groote Eyland en dese ondiepte / is het beste kanaal met een Noordelyke wind / alsoo het punt van het Eyland buuten / op een goede kabels lengte na het Noorden / een ondiepte heeft. Ruym 2 mylen van het Land tegen over het Westelyke punt / welk ten Noorden van Ayrebangye is / legd een ondiepte / of bank / daar men maar 8 / of 9 vadem wa-

De Baay Ayrebangye. Naauwkeurige aantekening van de ondiepten en veyligste passagen.

water heeft / de grond enkel klippen / maar door-
gaans tusschen dat Land en in de ruimte langs
het groote Epland / dat 'er ruim 7 mijlen af legd /
heeft men maar 28 / of 30 badem water.

Den 10. September, raakten wy met de wind
van het Land af / en quamen tot ontrent 2 mij-
len van Pattahan (Padang.)

Pattahan.

Den 11. 's morgens / quamen wy ten anker aan
het Zuid-west-eynde van het Epland Pattahan, op
14 badem sagte grond / en 's namiddags ten 2
uuren ankerden wy tegen ober de Rivier van Pat-
tahan op 5 badem / de grond als vooren. De ge-
heele kust heeft sulken grond ontrent het Land /
uptgenoomen daar de banken / of ondiepten zijn.
Dese Rivier heeft seer goed water / en op de Baar
6 / of 7 voet water / en legd op de Noorder-breed-
te van 0 graden / 28 minuten.

Ankeren te-
gen over
desselfs Ri-
vier.

Den 14. vertrokken wy van Pattahan / 2 tot loot-
sen en 3 jongens mede-neemende / na Barons en A-
chen.

Vertrek na
Achen.

Den 16. quamen wy niet verre van een groot
Epland / (welk 2 mijlen van dat van Sumatra
legd) aan welkers Zuid-zijde nog 2 kleyne Ep-
landjes waren: tusschen dit Epland nu en dat van
Sumatra is een hoogen ronden berg / die een Ep-
land maakt. Dit is ruim 25 / of 26 mijlen ten
Noorden van Pattahan. Het gemelde groote Ep-
land legd / op de Noorder-breedte van 1 graad /
40 minuten: aan desselfs Noord-west-zijde is een
beek van berg water / die / gelijk als een kleyn Ri-
viertjen / van een steyle klip na beneeden loopt in
een kanaal / en sig van verre (alsoo men deselve
7 / of 8 mijlen daar van daan seer wel sien kan)
wit vertoond. Aan de Noord-zijde van het selve
is een fraape Baap / daar wy / dicht voor-by vaa-
rende / 30 badem sagte kleyn-grond hadden. Ten
Zuid-westen / of West-zuid-west ruim 4 mijlen
van het Epland / is een bank; meer na binnen van
het Epland is een diepte van 22 badem water /
en dicht by het voornamste Epland heeft men 20
badem / de grond als vooren.

Eylanden
by Sumatra.
Een Berg-
Eyland.

Een beek,
die sig wit
vertoond.

1613.

Nicubar.

Den 31. October, betrokken wy van Nicubar, daar wy tot onse reys na Ceylon goede verberfsing bonden / en de Canoës met ons / soo lang wy daar omtrent waren / quamen handelen.

Aanmerking.

Den 12. November, op den middag by klaare Sonnen-schijn bevonden wy ons op 5 graden / 35 minuten Noorder-breedte. By dese aanmerking (observatie) merkte ik / dat wy 40 mijlen verder na het Zuiden waren / als ik na ons zeplen in minder / als 2 dagen / konde denken. En 's morgens ten 8 uuren sagen wy 12 mijlen in het Noordoost ten Noorden van ons / het Land van Ceylon, zijnde het hooge Land binnen / of agter Punta de Galle. De wind begon ons te begeeven / dies wy onse sloep voor-uyt sonden om te peplen / maar sy bond geen grond.

*Ceylon.**Punta de Galle.*

Hun cours.

Den 13. op de middag hadden wy 5 graden / 32 minuten / en tegen den avond de verandering 13 graden / 24 minuten. Die geheele nacht hadden wy een ongestadige / dog flappe wind / en seer veel reegen / daar wy egter / soo veel wy konden / mede Noord-waard aan voeren.

Den 14. 's morgens lay het Land Oost-noordoost van ons ; op de middag hadden wy de breedte van 6 graden / of daar ontrent / en het Zuidelijke punt van Ceylon, genaamd Diundra, in 't Oosten van ons.

De Baay Velagam.

Den 16. na de middag hadden wy de wind Zuidelyk uyt de Zee / dies wy ons anker op-haalden / en tot in de Baay / daar de booten waren / genaamd Velagam, voeren / met oogmerk om daar water in te neemen / en ankerden op 5 badem / sijn brypn zand / hebbende het eene punt in het West-noord-westen / en het andere / daar wy byna binnen quamen / Zuid-zuid-west ten Westen ; wy lagen geen viere-deel van een mijsl van het land af. Dien avond sonden wy onse sloep na het land met een vrede-baan / maar sy gingen niet aan land / alsoo het volk te kennen gaf / dat het geen Portugys verstond.

Daar sy afgeweefen,

Den 17. sonden wy onse boot na de andere zijde van

van de Baay / daar hupfen van Christen-Portu- 1613.
 gyfen gebouwd waren; hier quamen van de in-
 geseetene na onse boot toe / en een van hen in 't En van de:
Portugysen,
 water / tot dicht by onse boot / die seer goed Portu-
 gys sprak / gekleed / gelijk daar de gewoonte is /
 maar wy geloofden vastelyk / dat hy een Portugys
 was: dese gaf ons volk tot antwoord / dat wy Met een
schijn van
vriend-
schap,
 daar niets souden konnen krijgen / ten ware sy
 alvorens hun Koning daar kennis van gegeven
 hadden / en daarom op den volgenden dag souden
 moeten weder koomen / om antwoord van hunnen
 Koning te hebben / 't welk hy met seer aangenaame
 woorden seyde / maar straks daar na merkten wy /
 dat eenige Portugysen in een hinder-laag lagen /
 dies wy weder af-weeken.

Den 22. sonden wy onse boot en sloep na het
 Land / denkende / dat sy ten minsten voor de 2
 booten en het volk ons water souden gegeven heb-
 ben / edog gaben onse lange boot last / niet dicht
 aan het Land te koomen / maar van verre te blij-
 ven leggen / om de sloep / indien het de nood ver-
 eyste / te hulp te koomen. Die van het Land
 lieten hen niet sien / maar sonden een van hen upt/
 om met die in onse sloep waren / te spreken en aan
 te seggen / dat sy voor geld water souden hebben ;
 hier op gaben de onse tot antwoord / dat onse Ka-
 piteyn hen geern soude geeven / soo veel sy quamen
 te eysen / en dat wy na Maticalo , een stad op
 het selve Eylant wilden / om onse Koophandel te
 drijven : hy wat nader by de sloep koomende /
 toonde sig bang te worden / en seyde / dat sy ge-
 schut hadden / om op hen te schieten ; maar sy
 verseekerden hem geen geschut in te hebben / gelijk
 sy in der daad niet hadden ; (alsoo de boot tot hun
 bescherming voorzien / en klaar gemaakt was ;)
 hier op quam hy nader by / en sprak seer vriende-
 lijk met de onse / en gelliet sig / of hy iets toe-gaf :
 maar schielijk van de sloep te rug wijkende / quam Vyandlijk-
beschooren,
en gequetst
worden.
 'er sulken by van musquetten / diergelyke men
 niet veel gesien heeft / by gissing niet minder dan
 200 scheuten / waar door al ons volk in de sloep /

1613.

zjnde 6 in getale / gequetst wierden / dog geen van allen / God dank / doodelyk / maar in de lange boot wierd niemand geraakt / dog de sloep was dicht onder het Land. De Portugysen hun schiet-geweer gelost hebbende / quamen uyt de struyken uytballen / en sommige van hen liepen tot den hals toe in het water / om sig meester van de sloep te maken / maar 2 van de onse in de sloep hadden / hoewel ook gequetst / beter moed / als de andere / en roepden verder af / en de lange boot loste haar stukken en musketten / waar op de andere weder na hunne struyken keerden ; en dus quamen de sloep en boot weder aan boord.

Diandra.

Den 24. boeren wy Oost-waard aan ontrent Diandra, zjnde het Zuydelijke punt van het Eyland / en lagen die geheele nacht ruim 7 mijlen na het Oosten op anker.

De Rivier Wallaway.

Genoegsaam gestopt met een klip.

Den 26. boeren wy Oost-waard aan langs het Land / en ankerden op de middag tegen ober een Rivier / (by de ingeseetene Wallaway genaamd) op 8 vadem / byn sagt zand ; het scheen een groote Rivier te zyn / maar de mond was genoegsaam gestopt. Onse boot aan de mond van de Rivier koomende / oordeelde / dat 'er dwars voor de mond der Rivier een klip lag / en alsoo de Zee by hol ging / konden sy niet voort koomen / en quamen weder aan boord.

Een bank.

Den 27. 's avonds te 5 uuren / waren wy tegen ober een bank / die wy aan de Zee-zijde hadden ; ten Oosten van deselve geraakt zjnde / haalden wy alle onse zeplen in / uytgenoomen die van de fok / en weeken daar van af / om soo die nacht door te koomen / maar geen sin in het weder hebbende / riep ik / om ons nieuw fok-zepl voor den dag te haalen ; terwyl sy daar mede beesig waren / scheurde het andere ; 4 mijlen van het Land zjnde / sloegen wy het nieuwe aan / en hadden 34 vadem water. Hier op leyden wy het na het Land / en lieten ten 11 uuren ons anker vallen / op 13 vadem water / sijn zand / 3 mijlen en een half van het Land / en hadden weynig wind.

Den

Den 28. liepen wy ruim 5 mijlen voort / en
 saagen weder een bank bukten ons af / ruim 3 mij-
 len van het Land / welk sig opdeed als zandige
 bergen. 5 / of 6 mijlen van het Land zijnde / had-
 den wy 6 / of 8 badem water / en met een woep
 maar 5 badem / zijnde weder een bank / maar die
 men niet konde merken / alsoo de Zee effen was.
 Vervolgens kreegen wy 10 en 15 badem ; wy
 hielden als nog na het Oosten / en quamen by
 een klip-agtig punt ; hier een fraaye Rivier siende /
 lieten wy ons anker aan de Oost-zijde van het
 punt vallen op 9 badem / byzupne zand-grond / en
 hadden het punt Zuid-west ten Zuiden van ons.
 Hier namen wy water in / en stelden 30 man met
 musquetten op een rots op de wagt ; hier quamen
 eenige der ingeseetene met schroom by ons / en
 maakten teeken van groote vriendschap ; de mee-
 ste van hen hadden seer groote gaten in hunne oo-
 ren / en sommige hadden op hunne hoofden lang
 haar / gelijk als de Chineesen , dat op de kruyn
 van hunne hoofden op-geknoopt was ; sy waren
 geheel naakt / uptgenoomen dat sy om hun mid-
 den een kleedjen hadden / dat tot op de knyen
 hong. Hier quamen op verscheyden tijden 2 van
 hen by ons aan boord / die goed Portugys spra-
 ken ; sy beloofden alles / maar daar quam niets
 van : maar alsoo wy merkten / dat de een / soo
 veel wy konden speuren / schelmery met ons boor-
 had / (hoewel / gelijk wy geloofden / upt hem sel-
 ven) namen wy gelegendheyt om den selven aan
 boord te houden / en sonden den anderen met drey-
 gementen en beloften na het Land / om ons eeni-
 ge eet-waaten te halen ; dese wat lang uptblyvende /
 begon de andere / dien wy opgehouden hadden /
 by hang te worden / veyngde hem siek te zijn /
 en versogt aan Land te moogen gaan / maar
 daags daar aan quam sijn makker met 2 kalve-
 ren.

1613.

Nog meer
 banken en
 ondiepten.

Sy nemen
 water in uyt
 een Rivier.

De inwoon-
 ders aldaar
 beschree-
 ven.

Den 4. December , 's morgens voeren wy Oost-
 waard aan tot 2 uren na de middag / maar qua-
 men op 6 mijlen na niet ter plaatse / daar wy
 meen-

Wat kours
 sy hielden.

1614. meenden; hier ankerden wy op 10 vadem / sijne
 bruyne zand-grond / 2 mijlen van het Land; wy
 hadden de breedte van 6 graden / 40 minuten / en
 de verandering van 12 graden / 46 minuten na
 het Noord-westen; wy bleeven daar leggen tot op
 den 8 / wanneer wy het na het Westen setteden /
 en ankerden den volgende nacht tegen over een
 groote hoogte.

Den 9. lagen wy wederom de geheele nacht op
 anker / een wepnig ten Westen van de Westelykste
 ondiepte.

Quamen wy
 weder by
 Wallaway.

Den 11. quamen wy niet verre van de Rivier
 Wallaway, maar de Zee ging soo hol / dat wy
 het Westelyker moesten door-setten / en waren te-
 gen den avond tegen over het punt / ruim 5 mijlen
 ten Oosten van Diundra. Hier bleeven wy leggen
 tot den 16 / wanneer de stroom sterk begon voort
 te setten na het Oosten / welk seer selden gebeurd /
 dies wy ons anker op-haalden / en ook na het
 Oosten liepen.

En Diun-
 dra.

Den 17. krompen wy wat in / en quamen bin-
 nen korten tijd ten Westen van Diundra, tegen
 over de 2 roode klippen / hebbende het Oostelyke
 punt een wepnig in het Noorden van ons / daar
 wy ons anker op 25 vadem water lieten vallen.

2 Roode
 klippen.

Den 18. sloopten wy onse Pinas / die van de
 wormen soo door-boord was / dat men daar in / voor
 't in-loopen van 't water / qualijk konde byz blij-
 ven. Hier bleeven wy met een Oosten wind ten
 eynde van de maand toe leggen.

Swerven
 daar on-
 trent.

1614. Den 7. January, waayde de wind Oostelyk /
 en wy setteden het na de Rivier Wallaway, daar
 wy 10 dagen lang op 10 vadem / 3 vieren-deel van
 een mijl van het land bleeven leggen / hebbende
 het punt Oost ten Zuiden van ons; hier besorg-
 den wy onse groote mast / en hadden seer veel Oo-
 stelyke wind.

Den 19. ter midder-nacht wierden wy een zepl
 gewaar.

Nemen een
 Schip.

Den 20. in den morgen-stond maakten wy jacht
 daar op / en namen het / geen 3 mijlen het selve
 Ver-

vervolgd hebbende. Op die dag stuurden wy na het Noord-westen uyt het gesigt van het land / en daar na weder lande-waard aan. 1614.

Den 24. ankerden wy rupin 7 mijlen ten Noorden van 't Punt de Galle.

Den 25. begonden wy onse prijs te ontladen / leggende op 30 badem / rupin 3 mijlen van het Land. Dat sy ontladen.

Den 2. February hadden wy met het ontladen van het schip gedaan / edog lieten daar in ontrent 100. tonnen peper en sandel-hout.

Den 3. maakten wy sepl / om na hups te varen. 's Avonds te 6. uuren hadden wy 5 / of 6 mijlen van 't land zijnde / 14 badem water / tegen over een Eyland / leggende rupin 6 mijlen ten Zuiden van het Portugysse Fort op Ceylon, genaamd Colombo.

Den 20. Maart, hadden wy de breedte van 13. graden / 7 minuten; en 24 graden / 26 minuten verandering / de grootste / die wy gevonden hebben. Wy namen onse kours Zuid-west en voelden geen stroom. Merkt / dat wy stroom hadden gehad / en veel ruppen der Zee van 4 graden / 30 minuten Zuid-breedte / tot dat wy quamen op 13 graden. Dit ruppen maakte somtijds sulkt een geluyd / als het storzen van het water uyt een slups / bysonder tegen over Pedras Brancas tot aan desselfs West-zijde. Ruyssen der Zee, hoe en waar.

Den 24. hadden wy de breedte van 16 graden / 50 minuten / en 23 graden / 10 minuten verandering. Wy stuurden Zuid-west aan.

Den 27. hadden wy de breedte van 21. graden / en sagen 5 mijlen van ons in het West-zuid-westen / en Zuid-west ten Westen een Eyland / zijnde seer hoog land. 's Avonds ten 6 uuren quamen wy ten anker aan de Oost-zijde van het selve op 10. badem water / sijn bywyn sand / een miyl van het Land. Van 40 / tot 4 badem digt onder het land heeft men doorgaans sulken grond. Wy sonden onse boot na het land / en vonden daar een oneyndig getal land-schild-padden / soo groot / als Een hoog Eyland. Land-schild padden.

1614.

Van Tattort
't Engels-Bos
genaamd.
En van an-
dere 't Paar-
le-Eyland.

Ongemeen
veel en
tamme vo-
gels.

Endvogels,
ganfen,
en seer veel
grootte aa-
len.

als een man konde dragen / welke een seer goed eeten waren. Het Noorder-punt van dit Eyland is seer hoog en steyl / maar een weynig na het Zuiden is laag land / daar een fraay watertjen / gelijk een rivier / stroomd; hoewel nu onse boot het selve niet konde bevaaren / egter is daar een weynig van het Land een goede water-plaats. Het Eyland is als een bosschagie / en uyt dien hoofde gaf ik het de naam / van Englands Bos, maar andere noemden het na ons schip / het Paarle-Eyland. Hier is een overbloed van groot en kleyn land-gebogelte / seer veel dupben / grootte papegaapen en diergelyke; daar is ook een vogel van grootte / als een kalkoen / die vry vet is / maar heeft soo korte vleugels / datse niet kan vliegen; deselve is wit van vederen / en genoegsaam tam / gelijk ook alle de andere vogels zijn / alsoo die noopt door schieten gestoord / of schuuld gemaakt zijn; ons volk sloeg deselve met stokken / of met het werpen van steenen ter aarde; 10 mannen konden soo veel vogels vangen / daar 40 man een geheelen dag genoeg aan te eeten hadden. Ons volk land-waard in gaande / vonden nog een rivier / en een poel / of vijver / daar seer veel wilde end-vogels en gansen waren; sy vonden daar ook een meenigte van grootte aalen / soo goed / als 'er mijns oordeels / in de geheele wereld zijn: als men met een lange stok daar na staat / sullense niet meer dan 2 / of 3 ellen wijken / en daar blijven leggen; men kan deselve in het water met gemak agter na waaden. Ik woeg 'er een van / (doordiense grooter waren / als ik mijn leven gesien heb) die 25 pond woeg; het is de soetste vis / die 'er kan gegeten worden. Met een woord / ik geloof / dat dit soo goede plaats om te verberffen is / als de wereld kan uytleeven / maar onbewoond.

Den 1. April vertrokken wy van daar / en koomende ontrent desselfs Noorder-punt / was de geheele Noord-zijde van het Eyland fraay laag land / maar vol boomen / en vertoonde sig plafsieriger als de Zuid-zijde.

Den

Den 2. waren wy op de breedte van 20 graden / 58 minuten / en hadden het gemelde Epland 5 mijlen in het Zuid-oost ten Oosten van ons. Ontrent het Epland hadden wy geen perijkel gesien / ten ware van het land selfs. 's Avonds ten 6 uuren lag het Zuid-westelyke punt Zuid-oost ten Oosten van ons / en bevonden de verandering 22 graden / 48 minuten.

1614.

Hun kours.

Den 1. Mey waren wy op de breedte van 38 graden / 47 minuten / welk was de grootste Zuyder-breedte / die wy oopt gehad hadden / en namen onse kours na het West-noord-westen.

Den 11. 's middags waren wy op de breedte van 33 graden / 58 minuten / en merkte een Noordelyke stroom; thans bevonden wy ons ten Westen van de Kaap de bona Esperance.

Kaap de bona Esperance.

Den 1. Juny vertrokken de Salomon en 4 groote Hollandse scheepen van de Reede van St. Helena: na dat deselve 4 uren vertrokken waren / quamen op het punt 2 groote Kraaken / ondertussen hadden wy de andere scheepen nog in 't gesigt. Ons meeste volk was aan land en siek / en had niet meer / dan 10 man aan boord; ik sond derhalven onse boot na het land met welke te rug quamen / soo veel / als in staat waren / om te koomen: maar eenige / de gezondste / waren land-waard in / op de gebergten.

St. Helena

2 Kraaken koomen op de Reede.

Soo dja de boot aan boord gekoomen was / kaptten wy onse kabels / en saken na buyten / en maakten soo veel zeplen by / als wy konden / zijnde maar 26 man sterk / en hadden 25 soo sieke / als gesonde / neffens een Indiaan aan land gelaten / met alle onse water-baten / en verscheyde andere saken tot dienst van onse sieke. Dus de Hollanders naderende / maakten een teken / dat sy ons sou den in-wagten / laat in den avond quamen wy by den Admiraal van de Hollanders, en bragten hem dese tijding / die daar over seer verblijd / en aanstonds begeerig was / om weder na de Reede te zeplen / gaf een teeken aan sijn vloot / om hem te volgen / en settede het dus / soo veel de wind wilde dienen / na de Reede; maar 's morgens sag by sijn groot-

Verleegentheyd van 't Schip de Paarl.

De Hollanders effen hier van daan vertrokken.

Koomen daar op weder na de Reede.

ste

1614.

Gevegt van
de Hollandſe
Scheepen
met de
Kraaken.

ste en best voorzienne ſchip / neffens dat van Salomon van Londen niet; hy egter met ſijn 3 ſcheepen / en wy met hem voeren na de Kede / daar wy op den 3. Juny quamen. De Admiraal van de Hollanders ging eerſt na binnen / en liet ſijn anker op zijde van den Admiraal der Kraaken vallen; hy gaf ſijn kabel ſoo veel bot / eer hy ſijn ſchip ſoo verre konde brengen / dat hy met het agterſte van ſijn ſchip tegen de galerij van de Kraak aan quam / egter begroetede hy haar ſoo met ſijne 2 ſtukken / die agter en vjz laag lagen / gelijk ook met nog eenige andere / dat hy 2 van haare ſtukken onbrykbaar maakte / en soude haar hebben kunnen doen ſinken / ten ware ſy te gierig geweest waren / om die beyde weg te ſleepen. Naast hem quam het ſchip de Bantam, welk ſoodanig ankerde / dat het met ſijn geheele zijde tegen de boeg van deſelve Kraak / en deſelve op zijde in de booz-ſteeben ſoodanig habende / dat den Portugyſen de moed ontviel. Hier by quam de Witte Leeuw, daar eenen Simons Kapiteyn op was / die dwars booz de Kraak ging leggen / en deſelve ſoo toznde / dat men de Zee tuſſen wind en water konde ſien / daar in ſpeelen: ſoo dat deſelve haare kabels kapte / en van de Witte Leeuw af-fakte / en op het Land soude gedreeben hebben / ten waare de Vice-Admiraal een kabel op het Land vaſt gemaakt had; - de Kraak dug in de byt van dit kabel leggende / maakte ondertuſſen een ander kabel en anker veerdig / en bleef dug in 't water / hoewel ſy daar lang werk aan hadden. Hier quam de Witte Leeuw, om haar weder aan te doen / alſoo be- raadſlaagd was / dat alle 3 de ſcheepen haar sou- den aan boord gaan leggen; De Witte Leeuw raakte op zijde van den Portugyſſen Vice-Admi- raal, loſte ſijn geheele laag op de Kraak / gelijk die van de Kraak wederom op haar. Maar ſig wendende / om aan boord van den vrandlijken Admiraal te koomen / en het volk beefig zynde / om het benedenſte geſchut na den Vice-Admiraal te draapen / en te loſſen / ſprong een van deſſelg

ſtuk-

stukken / gelijk men giste / over de kruyd-kamer / 1613.
 waar door het agterste van het schip sprong / en
 dus het geheele schip ten eersten sonk. Geduurende Een Hol-
 lands schip
 dit gebeegt quamen II van de onse van het geberg- vliegt op,
 en linkt.
 te na de Zee-kant / die wy upt de Baay aan de
 Oost-zijde van de Kapel af-haalden / latende nog
 15 man van ons met een Indiaan aan land. In Eynde van
 het gevègt.
 't schip de Witte Leeuw was Hendrik Bacon, en
 Hendrik Tedman, die met 49 Hollanders op-bloo-
 gen. De Admiraal der Hollanders, daar Jan Dir-
 ken Lambe Kapiteyn op was / siende hem selven
 dus verswakt / te meer / oin dat 2 van sijne stukken
 onbruikbaar waren geworden / en hy veele dooden
 en gequetsten had / en wy hem niet veel hulp kon-
 den toe-brenghen / vondt wy dien hoofde raadsaam de
 Portugysen te verlaten / en beloofde ons met wa-
 ter te voorzien; dus trok de eene voor / en de an-
 der na af / en nog eenige schooten op de Kraaken
 gedaan hebbende / naamen wy onse kours na En-
 geland.

Den 18. July vonden wy in Zee veel groente / Veel groen-
 te in Zee.
 hebbende een lang smal blad met witte besijen / van
 groote als een peper-korn. De schipper van het
 Karabeel aan boord van de Hollanders verhaalde
 ons / dat verder na het Westen de Zee soo met dit
 onkruid beset is / dat de vaard van een schip daar
 door belemmerd word: sy noemen het de Gras-Zee;
 en seyde / dat hy in voorgaande reysen daar in
 geweest was.

Den 19. passeerden wy de Noorder / of Kreefts Tropicus
 Cancrini
 Son-keer-kring, en soo voort.

E Y N D E.

R E G I S T E R,

Der voornaamste saken, vervat in de *Negende, Tien-*
de en Elfde Reys, op Oordre van de *Engelse Maat-*
schappy, als mede die van SAMUEL
CASTELTON, naar OOST-IN-
DIEN, gedaan.

A.

Alen van een ongemeene swaarte, en hoe te vangen by het Eyland *Engelands-bos*, 94

Aanbieding van den Koning van *Beringar* aan de *Engelse*, 31

Aanmerking over de *Stroom*, 16

Abdalachon Gouverneur van *Amadabar*, 68

Accoord tuffen *Thomas Best*, de Gouverneur en kooplieden van *Suratte* gemaakt, 20

Admiraal der *Hollanders* raakt met 2 *Portugysse* Kraaken in een gevegt, 96

— der *Portugysen* vlugt voor de *Engelse*, 57

Agra, een stad met geschut wel voorsien, 78

Amadabar, een stad beschreeven, 68

Amadavar, Hoofd-stad van *Guzerate*, 64

Antilopes vegten tegen malkander te *Achen*, 48

Antony Starckey word van 2 *Monniken* vergeeven, 28

— na *Engeland* gesonden, 65

Arancaja Puto, Eer-naam aan *Thomas Best* gegeven, 37

Artijkelen van *Koophandel* tuffen de *Engelse* en die van *Suratte* gemaakt, 20. 21. 22

Ascension ('t schip) waar omtrent vergaan is, 58

Avond-maal-tijd seer prächtig van den Koning van *Achen*, 48

Ayrebangye, een Baay beschreeven, 86

B.

BAar van *Priaman* waar gelegen, 4

— van *Suratte* hoe gelegen, 59

Baay van *St. Augustijn* beschreeven, 2

— van *Mul Ilha* leeverd goede ververffing, 17

— van *Moha* beschreeven, 25

Ballast ingenoomen, 5

Banca een Eyland, hoe sig vertoond, 9

Banjaanen in hun manier van leven en Gods-dienst beschreeven, 74

— hoe der selver vrouwen sig na der mannen dood kleeden, *ibid.*

Bank omtrent het *Penguinen-Eyland*, hoe te mijden, 54

Banket van 400 schootels, voor de *Engelse* door den Koning van *Achen* op-gedist, 34

Bantam, des selfs gelegenheyd naauwkeurig beschreeven, 81

— naam van een *Hollands* schip, raakt met een *Portugysse* Kraak in 't gevegt, 96

Barengoe, Vergader-plaats van de

R E G I S T E R.

<i>Cafily</i>, 68 <i>Burk</i> (<i>Portugyffe</i>) door de <i>Engelfe</i> genoomen, 36 — word op verfoek des Konings van <i>Achen</i> weder ontslagen, 37 <i>Barocho</i>, een stad, vol Linnen en Katoen, 68 <i>Bedevaart</i> van <i>Agra</i> tot <i>Aggimeere</i> te voet gedaan, 78 <i>Bedrog</i> der <i>Portugyfen</i> door schijn van vriendschap tegen de <i>Engelfe</i>, 89 <i>Beek</i>, fig van verre wit vertooneude, 87 <i>Benjoin</i> van den Koning van <i>Achen</i> aan <i>Best</i> verkogt, 37 <i>Berg</i> by <i>Bintam</i> beschreeven, 11 — hebbende het fatsoen van een suyker-brood, 16 — hebbende de gedaante van een Eyland, 87 <i>Berigt</i>, hoe den kours te houden 12 mijlen van <i>Lucapara</i>, 8 <i>Beringar</i> een plaatsje, waar gelegen, 30 <i>Best</i>, sie <i>Thomas Best</i>. <i>Bintams</i> Eylanden waar gelegen, 3 — hoe men aldaar de ondiepten moet mijden, 34 <i>Blaauw-schuyt</i> onder het scheepsvolk, 43 <i>Blixem</i> ongemeen swaar, 82 <i>Boldia</i>, een stad met besetting, 68 <i>Bolochers</i> in hun manier van leven en Gods-dienst beschreeven, 75 <i>Boom</i> tot een teeken by de Ree van <i>Petepoli</i>, 7 <i>Boot</i> van de <i>Engelfe</i> lek geschooten, 24 — met <i>Cocos</i>-nooten door de	<i>Engelfe</i> genoomen, 30 <i>Brammes</i> in hun leven en Gods-dienst beschreeven, 76 <i>Bramport</i>, een Stad met een Kasteel, ibid. — des selfs land streek beschreeven, ibid. 77 <i>Brander</i> der <i>Portugyfen</i> verbrand, 53 <i>Brief</i> van den Gouverneur van <i>Suratte</i> aan <i>Thomas Best</i> gebracht, 18 — der <i>Engelfe</i>, met veel statie aan den Koning van <i>Achen</i> gebracht, 34 — des Konings van <i>Achen</i> aan den Koning van <i>Engeland</i> gesonden, 49. 50. 51 <i>Brieven</i> van den Grooten <i>Mogol</i> aan <i>Best</i> te <i>Achen</i> gesonden, 38 <i>Burdiano</i> heeft ongefond water, 71 C. C <i>Alwalla</i>, een Dorp door <i>Ecbar</i> aan eenige ligte-kooyen gegeven, 69 <i>Mr. Canning</i> gevangen en los gelaten van de <i>Portugyfen</i>, 64 — na <i>Agra</i> gesonden, 65 <i>Canoes</i> te <i>Beringar</i> koomen met verversing aan boord, 30 <i>Celeber</i>, een stad, waar gelegen, 80 <i>Ceylon</i> waar gelegen, 32 <i>Ceylonners</i> in hun dragt beschreeven, 91 <i>Chan Chin Naw</i> heeft een kostelijk huys gebouwd ter gedagtenis van een overwinning, 69 <i>Chineesen</i> (300) op de <i>Trades-Increase</i> vergaan, 40 <i>Christenen</i> bewoonen de kust van

R E G I S T E R.

<i>Beringar</i> tot de <i>Kaap Comorin</i>, 31 <i>Cirne</i>, een Eyland, 82 <i>Cochin</i> hoe te kennen, 30 <i>Columbo</i> waar geleegen, 32 <i>Colombo</i>, een Eyland op <i>Ceylon</i>, 93 <i>Comorin</i> waar geleegen, 32 <i>Cooliers</i>, een volk op den roof leevende, 70 <i>Mr. Copland</i> Predicant heeft eenige aantekeningen gemaakt op de <i>Reys</i> naar <i>Indiën</i>, 44 D. D <i>Aman</i> waar geleegen, 27 <i>Decaners</i> beleegeren eenige steeden der <i>Portugysen</i>, 67 <i>Diego-Roiz</i>, een Eyland, 82 <i>Diepte</i> van <i>Goa</i> na <i>Cochin</i> beschreeven, 30 <i>Diundra</i>, het <i>Zuydelijke</i> punt van <i>Ceylon</i>, 88 <i>Dood</i> van <i>Kapiteyn Hippon</i> en <i>Mr. Brouwne</i> aan <i>Best</i> bekend gemaakt, 38 — van <i>Hendrik Middeltou</i> en andere <i>Engelse</i> aan <i>Best</i> bekend gemaakt, 40 <i>Draak</i> ('t schip) jaagt 3 <i>Portugysse</i> scheepen aan de grond, 64 E. E <i>Cbar</i> (Koning) heeft een <i>Bede</i> vaard van <i>Agra</i> tot <i>Aggimeere</i> te voet gedaan, 78 <i>Edmund Marlow</i> gaat in <i>Zee</i>; passeerd de <i>Linie</i>, 1 — komt in de <i>Baay</i> van <i>St. Augustijn</i>, 2 — komt op de <i>Reede</i> van <i>Priaman</i>, 4 — komt op de <i>Reede</i> van <i>Paleacate</i>, 6 — komt te <i>Masulipatan</i>, 7	— komt te <i>Patane</i> en <i>Sango-ra</i>, 12 — sterft, <i>ibid.</i> <i>Eet-waaren</i> van de <i>Ceylonners</i> aan de <i>Engelse</i> geweygerd, 33 <i>Engelands-Bos</i>, dese naam aan een onbekend Eyland gegeven, 94 — heeft overvloed van vogelen, <i>ibid.</i> <i>Engelse</i> (2) te <i>Suratte</i> vast gehouden, 19 <i>Engelsman</i> van 2 <i>Monniken</i> ver-geeven, 47 <i>Eyland</i> nieuws ontdekt, vol van ververfing, 79 <i>Exels</i> (wilde) waar gevonden, 70 F. F <i>Actory</i> te <i>Petepoli</i> door de <i>Engelse</i> opgerigt, 7 — der <i>Hollanders</i> op <i>Fohor</i> vernietigd, 38 — der <i>Engelse</i> te <i>Passaman</i> op-gebrooken, 40 <i>Fonteyn</i> met sout water, 70 <i>Fregat</i> der <i>Portugysen</i> komt op de <i>Engelse</i> af, 24 — word wakker verwelkomt, <i>ibid.</i> <i>Fregatten</i> (16) van de <i>Portugysen</i> koomen by de <i>Engelse</i> op de <i>Rivier</i> van <i>Suratte</i>, 19 G. G <i>Alijoenen</i> (4) der <i>Portugysen</i> koomen af, om met de <i>Engelse</i> te vegten, 23 — raaken met de selve in ge-vegt, <i>ibid.</i> — 3 der selver door de <i>Engel-se</i> aan de grond gejaagt, 24 <i>Ganges</i>, een <i>Rivier</i>, welks water nooyt stinkt, 78 <i>Geld</i> (<i>Engels</i>) voor dat van <i>Siam</i> ge-

R E G I S T E R.

gewiffeld,	35
<i>Gemint</i> , een Rivier by <i>Agra</i> ,	78
Generaal van <i>Moha</i> foekt met <i>Best</i> te fpreeken,	28
— doet eenige vereeringen aan <i>Best</i> ,	ibid.
<i>Georg Chanfy</i> te <i>Petepoli</i> voor koop- man gelaten,	7
<i>Gfant</i> van <i>Siam</i> befoekt <i>Thomas</i> <i>Best</i> te <i>Achen</i> ,	34
Gevegt tuffen de <i>Engelfe</i> en <i>Portu- gysen</i> ,	23
— voor de tweede-maal tuf- fen de <i>Engelfe</i> en <i>Portugysen</i> ,	26
— van <i>Olyfant</i> en, <i>Buffels</i> en <i>Rammen</i> te <i>Achen</i> ,	34
— tuffen de <i>Engelfe</i> en <i>Portu- gysen</i> ,	46
— tuffen een <i>Olyfant</i> en een wilde <i>Tijger</i> ,	49
— ten tweede-maal door de <i>Portugysen</i> te vergeefs ondernoo- men,	57
— word wederom door de <i>Engelfe</i> hervat,	58
<i>Gevogelte</i> een ken-teeken, dat men by het Eyland <i>Juan de No- va</i> is,	15
<i>Goa</i> hoe van verre te kennen is,	29
<i>Golf</i> van <i>Cambaya</i> vereyft vers linnen,	59
<i>Gods-dienst</i> der <i>Negers</i> van <i>Sinon</i> ,	45. 46
<i>Gordels</i> (2) van den Generaal van <i>Moha</i> aan <i>Best</i> vereerd,	26
<i>Gráf-steede</i> des <i>Konings</i> befchree- ven,	78
<i>Gras-Zee</i> , waar geleege, en waarom foo genoemd,	97
<i>Grond</i> by het Eyland <i>Banca</i> be- fchreeven,	9

H.

H andel der <i>Portugysen</i> op <i>Cam- baya</i> feer groot,	23
<i>Hanen-gevegt</i> te <i>Achen</i> , hoe ge- fchied,	48
<i>Haven</i> van <i>St. Auguftijn</i> befchree- ven,	2
— van <i>Patane</i> en <i>Siam</i> feer goed,	35
<i>St. Helena</i> hoe en waar geleege, — heeft veele verkens, li- moenen en goed water,	ibid. 42
<i>Hinderlaag</i> der <i>Portugysen</i> tegen de <i>Engelfe</i> gebruykt,	89
<i>Hitte</i> maakt veele <i>Engelfe</i> fiek, —	31
<i>Hoeren</i> (openbare) koomen fig aan de <i>Engelfe</i> aanbieden,	69
<i>Hollanders</i> (49) vliegen met het fchip de <i>Witte Leeuw</i> op,	97
<i>Hoofden</i> (169) van de <i>Cooliers</i> bin- nen <i>Bolloda</i> gebragt,	70
<i>Hoogte</i> van het water, hoe fig in de <i>Baay</i> van <i>Suratte</i> vertoond,	18
<i>Hout</i> en water van <i>Marlow</i> inge- noomen,	5
<i>Huijens</i> van de inwoonders van <i>Saldania</i> befchreeven,	45
<i>Huwelijk</i> der <i>Banjaanen</i> op hun derde jaar geflooten,	75
— op wat wijfe het felve fee- ftelijk met de kinderen gevierd werd,	76
<i>Huys</i> ter gedagteniffe van een overwinning door wie ge- bouwd,	69
<i>Huysen</i> te <i>Suratte</i> , hoe gebouwd, — der <i>Roovers</i> by <i>Inno</i> be- fchreeven,	47 71

R E G I S T E R.

I.

K.

J Addow, een maakelaar, komt by de Engelse aan boord, 18
Jan Dirksen Lambe, Admiraal der Hollanders verlaat 2 Portugysse Kraaken na een gevegt, 97
Jesuit komt by de Engelse bedelen, 69
Jesuiten hebben een Kerk en Klooster te Agra gebouwd, 77
Indigo, waar gemaakt wierd, 68
Ino de Nova, een Eyland, hoe het selve moet werden aan gedaan, 55, 56
Inwoonders van Beringar beschreeven, 31
 — van Saldania in hun dragt, manier van leven en kleeding beschreeven, 45
Johan Alkin, tot de Portugysen over-gelopen, komt weder by de Engelse, 67
 — Mildenhall vergeeft 3 Engelse jongens, en word self vergeeven, 76
 — Tatton beschrijft de Reys van Kapiteyn Castleton, naar Oost-Indiën, 83
John Hackwel dood geschooten, 26
Jongens te Achin konnen met een hand swemmende, het eten in schootelen door het water brengen, 48
Jonk van Bantam brengt tijding aan Best, van de dood van Hendrik Middleton, 40
Jonken van Calicut koomen met Cocos nooten aan boord van Best, 29
Juan de Nova naam van een Eyland, hoe sig op-doeft, 15

Kaap Comorin, hoe sig ver-toond, 59
 — das Aguillas hoe aan te doen, 55
Kanon-schooten wakker tussen de Engelse en Portugysen gehouden, 23, 24
 — (1026) uyt 2 Engelse scheepen op de Portugysen gedaan, 53
Kapiteyn der Hollanders blijft te Achen schielijk dood, 49
Kerk te Agra, door de Jesuiten gebouwd, 77
 — der selver deuten door den Mogol gestooten, ibid.
Kleeding van de Inwoonders van Saldania, 45
 — der Suratters beschreeven, 47
Klip, soch hoog als een tooren, op het Eyland Ceylon, 83
 — op welk de Trades-Increase verging, waar geleege, 61
Klippen by het Eyland Banca geleege, 10
 — seer hoog by Mal-Ilha, 16
 — (2) te Goa van een schrikkelijke hoogte, 29
 — (2) gevaarlijk omtrent de Kaap Comorin, 58
Klooster te Agra, door de Jesuiten gebouwd, 77
Koegel schiet een man dood, en een ander sijn arm af, 24
Koning van Achen onthaald Best seer defig, 34
 — doet groote eer teekenen aan Best, 35, 36
 — verloekt Best, om sig met hem te baaden, 36

... word

R E G I S T E R.

— word binnens huys van
 vrouwen en buyten van man-
 nen gediend, 47
 — schrijft een brief aan den
 Koning van Engeland vol eer-
 tijtelen, 49
 — is een wakker krijgs-man, 51
 — verfoekt 2 blanke vrouwen
 van de Engelse, 52
 Kooper voor Ossen en Schaapen
 ingeruyld, 14
 — by de Inwoonders van Sal-
 dania voor Goud gezagt, 45
 — by die van Saldania in
 hoog agting, 86
 Koopmanschap te Swally door de
 Engelse aan boord gebragt, 28
 Koopvaarders (240) koomen dicht
 by de Engelse te Suratte, 23
 Koorn te Suratte beschreeven, 47
 Kours van, of naar Bantam, hoe
 te neemen, 5
 — om de Linie te passeren,
 hoe te neemen, 54
 — na Tecoo, hoe te houden,
 60
 — hoe ver te ysen, 68
 Kraaken (2 Portugysse) koomen op
 de Reede van St. Helena, 95
 — raaken met de Hollanders
 in een gevegt, 96
 — die verlaaten worden, 97
 Kust van Beringar tot de Kaap Co-
 morin door Christenen bewoond,
 28
 — van Brasiliën hoe te ont-
 koomen en te mijden, 54
 — van Goa na Cochín beschree-
 ven, 30
 — E.
L Aag (volle) met kanon en
 musquetten aan de Portugy-
 sen gegeven, 64

Lancerota, een der Canarisse Eylan-
 den, 83
Land-schild-padden, waar in mee-
 nigte gevonden, 93
Land-streek van Bramport beschree-
 ven, 76. 77
Lengte tusschen de Kaap de goede Hoop
en Lexard hoe ver, 42
Lente en Oogst te gelijk te Surat-
te, 47
Limoënen in overvloed op St. Hele-
na, 42
Linga geestren fraay gesigt, 11
Loop onder het scheeps-volk, 63
Lootzen door de Engelse ingenoo-
men, 18
Lorribander, Hoofd-stad van Sin-
goda, 69
St. Lucie, waar geleege, 85
Lugt seer gezond te Saldania, 14
 — te Passaman seer besmette-
 lijk, 41

M.

M Adafeldebar waar gelee-
 gen, 25
 — door den Nabob beleegerd,
 46
Magt des Konings van Siam be-
 schreeven, 35
Majo een Eyland beschreeven, 13
 — hoe men aldaar op de Ree-
 de koomen kan, 14
Malabaaren (3) ontrent Basaim ge-
 koomen, 28
Mal. Ilha een Eyland, waar ge-
 leege, 16. 17
Malim Gavy brengt brieven aan
 Best van den grooten Mogol te
 Achen, 38
Manancabo waar geleege, 4
Mangoes van den Koning van A-
 chen aan Best ten eeten gegeven,
 37

R E G I S T E R.

- Mannen* (80) op een Fregat ver-
dronken, 24
- Marlow*, fiet *Edmund Marlow*.
- Mascarenhas*, Eylanden van goede
ververfing, 81
- Mauritius*, een Eyland, 82
- Menschen* van *Suratte* beschreeven,
47
- Mompijne* een berg waar gelegen,
10
- Monniken* (2) vergeeven, *Antony*
Starckey, 28
- Monfan* hoe waar te neemen by
de Kaap *Comorin*, 32
- N.
- N** *Abob* verfoegt de *Engelse*
Vloot, over zijn Leger te
willen koomen, 57
- Naibanaël Salmon* heeft eenige by-
sonderheeden aangeteekend van
zijn Reys, 53
- Negers* van *Saldania* beschreeven,
62, 63
- Nicolaas Wihington* tot Factoor in
het land van den grooten *Mogol*
aangesteld, 62
- tot Factoor te *Suratte* aan-
gesteld, 65
- gaat te land van *Suratte*
op Reys, 68
- wat bysondere plaatsen hy
in desen Togat aandoet, 68,
69, 70, 71, 72, 73
- word twee-maal over-val-
len van de Roovers, 71, 72
- word van een *Ragee*, zijn
leyds-maân geplonderd, 72
- word ten tweeden-male
van het sijne beroofd, 73
- is gedwongen te bedelen,
dog een *Banjan* komt hem te
hulp, ibid.
- komt te *Amadabar* en we-
der te *Suratte*, ibid.
- vertrekt van *Suratte* en
komt te *Bramport*, 76
- komt te *Saldania* en te
Douvres, 78
- Nicubar* een goede plaats van ver-
verfing, 88
- Niriand* een plaats vol *Indigo*, 68
- Nuno d'Acunha* Admiraal van de
Portugysse Vloot, 46
- geeft een trots bescheyd
aan den *Sabander* tot *Suratte*
over de *Engelse*, ibid.
- Nuraquimire*, een aangename stad,
O. 71
- O** *Lysant*, mag van niemand,
als die den Koning van *A-*
chen eer wil aandoen, bereeden
worden, 36
- Onbeschaamdheyd* der Vrouwen van
Saldania, 45
- Onderhandeling* tuffen den Koning
van *Achen* en *Best* afgebroo-
ken, 34
- Ondiepte* van *Tecou*, hoe te mij-
den, 4
- op de Reys naar *Bantam*
waar-geoomen, 3
- hoe ontrent de Eylanden
van *Bintam* moeten gemijd wor-
den, ibid.
- Onseckerheyd* van kours naar *Ban-*
tam en *Cormandel*, 5
- Onweder* seet swaar door *Blixem*
en wind, 82
- Oogst* en *Lente* te gelijk te *Surat-*
te, 47
- Opschikking* der Inwoonders van
Saldania, 45
- Offen* voor stukjens koper gekogt
op *Saldania*, 14
- te *Suratte* voor de wagens
gespannen, 47

R E G I S T E R.

P.

P aard met zijn toe behooren van den Generaal van *Moha* aan *Best* vereerd, 26

Paarden van *Sinda* seer sterk, worden met een jaar bereeden, 74

Paarl, naam van het schip van Kapiteyn *Castelton*, 83

Paarle Eyland, waarom soo genoemd, 94

_____ is vol van gevogelte, *ibid.*

Palencate hoe gekend worden geleegen is, 6

Pants-luyden van *Best* uyt een Bark geligt, 19

Passagie na, of van de Reede van *Achen*, hoe te neemen, 39

Passaman, hoe sig van verre opdoed, 39

_____ heeft een ongesonde lugt, 41

Pattaban een Rivier, 87

Peper (17000 sakken) te *Bantam* op-gekogt door de *Engelse*, 40

Petepoli ontrent zijn Zee-kusten beschreeven, 6, 7

Pinas door *Best* te *Moha* aan land gesonden, 26

_____ gesloopt, 92

Portugysen vlugten voor de *Engelse*, 25

_____ (140) verdrinken, 46

_____ kappen hunne kabels, en vlugten voor de *Engelse*, 47

_____ (300) in het gevegt met de *Engelse* gesneuveld, 47

_____ handelen met een bedekt bedrog tegen de *Engelse*, 89

_____ schieten wel 200 musquet-schenten op de boot der *Engelse*, *ibid.*

_____ dog moeten onverrigter sake te rug keeren, 90

Present voor den Grooten *Mogol* aan Land gebragt, 22

_____ word wederom aan boord gebragt, 23

Presenten aan den Gouverneur van *Amadavar* en aan des selfs soon gegeven, 23

_____ van den Koning van *Achen* voor den Koning van *Engeland* aan *Best* overgeleeverd, 38

Priaman waat geleegen, 4

_____ hoe van verren te kennen, 39

Priester (*Portugys*) tot Opperhoofd over de *Christenen* by de kust van *Beringar*, 31

Prijs op eenige koopmanschappen te *Tecoo*, tussen *Best* en den Koning gesteld, 40

Pulo Sio, hoe sig verdoend, 10

_____ heeft water en hout, maar geen menschen, 11

Pulo Timon waar geleegen, *ibid.*

Pulo Tujo een Eyland, waar geleegen, 10

Punt 8 mijlen van *Kaap Comorin*, hoe te kennen, 58

R.

R agee doet eenige kooplieden en 5 dienaars ophangen, 72

Ragee Bouma zoekt de smaat van den *Mogol*, aan zijn vader gedaan, te wreken, 72

Ralph Wilson gaat met het schip *Salomon* naar *Oost-Indiën*, 79

_____ komt by 't Eyland *Ascension*, 82

Razbootchen eeten geen ossen, of buffels, 74

_____ der selver vrouwen verbranden haar met haare doode mannen, *ibid.*

Rec-

R E G I S T E R.

Reede van Priaman beschreeven, 4
 — van Paleacate beschreeven, 6
 — van Achen, hoe gelegen, 59
 — van Tecoo beschreeven, 62
 Reuk door de winden verwekt, waar omtrent, 44
 Richard Barker boots-man dood geschooten, 24
 Rijs uyt een Bark door de Engelse geligt, 19
 Rivieren van vers water seer schoon te Saldania, 14
 Robert Boner, schipper op de Draak, gaat onder zeyl van Gravesande, 53
 Robert Claxon, Moors geworden komt weder by de Engelse, die hy bedriegt en wederom ontvlugt, 67. 68
 Robert Johnson laat sig besnijden, word Turks en sterft, 67
 Robert Trully laat sig besnijden en word Turks, ibid.
 Rosisco, waar en hoe gelegen, 84
 Roode Herten, waar gevonden, 70
 Roode Klippen (2) by Ceylon gelegen, 92
 Roovers by Inno in hun aard en leven beschreeven, 71
 Rosijne-wijn, waar gevonden, 46
 Rotsen (witte) waar gelegen, 14
 Rotte-vel van de inwoonders van Saldania voor hun schaamte gebruykt, 45
 Ruysen van de Zee ongemeen waar, 82

S.

S Abander komt met een brief by Best te Swally aan boord, 28
 Saldania beschreeven, 14
 — een plaats, vol van Vee, 41
 — is een seer gezond oord, 44
 — heeft veel vee, vogelen, vissen en wild, 44. 45
 — des selfs inwoonders en hun manier van leven, 45
 — hoe te kennen en aan te doen, 54
 — hoe uyt en in te varen, 80
 Salomon ('t schip) daar Ralph Wilson mede naar Oost-Indiën voer, 79
 Samuel Castleton gaat met het schip de Paarl naar Oost-Indiën, 83
 — komt op de Reede van Capo Verde, 84
 — passeerd de Linie, ibid.
 — komt te St. Lucie, 85
 — komt op de Reede van Saldania, 86
 — neemt een schip, 92
 — komt aan een onbekend Eyland, dat hy de naam van Engeland's-bos geeft, 93. 94
 — komt op de Reede van St. Helena, 95
 — raakt in groot gevaar, wegens 2 Portugysse Kraaken, ibid.
 — passeerd des Kreefts Sonkeer kring, 97
 Sand-bank seer gevaarlijk, waar gelegen, 27
 Sangora beschreeven, 12
 Sarder Cham doet een vereering aan

R E G I S T E R.

aan Best, 65 <i>Sarruna</i>, een stad met een kasteel, 72 Schape<i>n</i> voor stukjens koper gekogt, 14 — seer goed koop te <i>Moha</i> gekogt, 25 — te <i>Saldania</i> hebben hayr, in plaats van wol, 62 Scheeps-gevegt tussen de <i>Engelse</i> en <i>Portugysen</i> te <i>Suratte</i>, 56 Scheeps-raad gehouden, 25 Schilden van die van <i>Sinda</i> beschreeven, 74 Schip door de <i>Engelse</i> van de <i>Portugysen</i> genoomen, 29 — word het goed uyt-geligt en in de grond geboord, <i>ibid.</i> — door de <i>Portugysen</i> genoomen, 66 — (<i>Engels</i>) van de <i>Hollanders</i> genoomen, en weder vry geraakt, 84 <i>Sequatera</i>, een stad met besetting, 68 Serail tussen <i>Aggimeere</i> en <i>Agra</i>, 77 — hoe men aldaar getraecteerd word, 78 <i>Serkiff</i>, Begraaf plaats der Koningen van <i>Guxerate</i>, 69 <i>Simons</i>, een <i>Hollands</i> Kapiteyn, raakt met 2 <i>Portugysse</i> Kraaken in 't gevegt, 96 — vliegt met sijn schip op, 97 <i>Sinda</i>, een stad met des zelfs inwoonders beschreeven, 74 <i>Somen-Eyland</i>, waar geleegen, 80 Stormen zijn niet onder de <i>Tropici</i>, 44 Straf-oeffening seer streng over ee-	nige <i>Edel-lieden</i> te <i>Achen</i>, 49 <i>Stroom</i> by de <i>Kaap</i> <i>das Aguillas</i>, hoe waar te neemen, 55 <i>Suyker-brood</i> by de <i>Kaap</i> van goede <i>Hoop</i>, hoe sig opdoed, 54. 55 <i>Sultan Bulbub</i> de ooggen door den <i>Mogol</i> uytgegraven, 72 <i>Sumatra</i> beschreeven, 52 <i>Swally</i> waar geleegen, 20 — hoe geleegen, 59 <i>Swasse</i>, een seker metaal te <i>Achen</i>, 48 T. T <i>Addy</i>, een drank te <i>Suratte</i>, 47 <i>Tafel</i>, naam van een Berg by <i>Saldania</i>, 45 <i>Tecoo</i>, hoe sig op-doed, 39 — hoe veylig aan te doen en de klippen te mijden. 60. 61 — hoe en waar geleegen, 86 <i>Teekenen</i> omtrent de kust van <i>Sumatra</i>, 80 <i>Tenadare</i>, hoe geleegen, 33 <i>Tent</i> van den <i>Nabob</i>, seer kostelyk, 46 <i>Tenten</i> voor de sieken te <i>Saldania</i> opgeslagen, 14 <i>Thomas Best</i> gaat in Zee, 13 — komt op de Reede van <i>Saldania</i>, 14 — neemt 2 lootsen in, 18 — komt op de Baar van <i>Suratte</i> ten anker, 18 — krijgt een brief van den <i>Gouverneur</i> van <i>Suratte</i>, 18 — doet sijn komst aan den <i>Koning</i> van <i>Agra</i> bekend maken, 19 — raakt met de <i>Portugysen</i> in gevegt, 23 — doet en ontfangt eenige vereeringen van den <i>Generaal</i> van

R E G I S T E R.

van <i>Moha</i>, 26 _____ raakt ten tweeden-maal met de <i>Portugyfen</i> in gevegt, ibid. _____ komt te <i>Suratte</i> en <i>Swally</i>, 28 _____ neemt een schip met eetwaaren van de <i>Portugyfen</i>, 29 _____ komt by <i>Ceylon</i>, 32 _____ komt op de Reede van <i>Achen</i> ten anker, 33 _____ word met veel statie tot den Koning van <i>Achen</i> opgehaald, 34 _____ verkrijgt groote eerbewijsingen van den Koning van <i>Achen</i>, 35. 36 _____ word van den Koning van <i>Achen</i> versogt, om te baaden, 36 _____ word met een Eer-tytel van den Koning van <i>Achen</i> begiftigd, 37 _____ vertrekt van <i>Achen</i>; 38 _____ komt te <i>Tecoo</i>, 39 _____ vertrekt van daar en komt te <i>Bantam</i>, 41 _____ komt op de Reede van <i>St. Helena</i> ten anker, 42 _____ komt op de <i>Theemis</i>; 43 _____ slaat de <i>Portugyfen</i> in 't gefigt van 't leger van <i>Sarder Cham</i>, 65 <i>Thomas Karridge</i> komt by de <i>Engelse</i> te <i>Suratte</i> aan boord, 18 <i>Top zeyl</i> scheurd aan stukken, 31 <i>Trades-Increase</i> ('t schip) op wat wijze vergaan is, 40 _____ waar omtrent vergaan is, 61 <i>Travancar</i> Koning van <i>Beringar</i>, 30	<i>Trombas</i>, in Zee een teeken van Land, 84 <i>Trotsheyd</i> van de <i>Portugyffe</i> Admiraal tegen den <i>Sabander</i> te <i>Suratte</i> weegens de <i>Engelse</i>, 46 <i>Turnados</i> waar omtrent voorvallen, 53 <i>Tutta</i> een vermaarde Koop-stad, 73 V. V <i>Aley</i> seer goed van water op <i>St. Helena</i>, 42 <i>Valsheyd</i> van een <i>Sabander</i> van <i>Suratte</i> tegen de <i>Engelse</i>, 56 <i>Vee</i> van schapen, ossen en kalveren goed koop te <i>Saldania</i>, 41 <i>Verkens</i> in meenigte op <i>St. Helena</i>, 42 <i>Verbranding</i> der vrouwen met hare mannen, op wat wijze geschied, 74. 75 <i>Vereeringen</i> tusschen <i>Best</i> en den Generaal van <i>Moha</i> gedaan, 26 _____ (weder-sijds) tusschen den Koning van <i>Achen</i> en <i>Best</i>, 33 <i>Verlies</i> der <i>Engelse</i> en <i>Portugyfen</i> naa de Zee-slag, 65 <i>Verzoek</i> van den <i>Nabob</i> aan <i>Best</i>, 57 <i>Ververffing</i> seer wel te <i>Saldania</i> te bekoomen, 14 _____ van ossen, hoenders, geyten, &c. by de Baay van <i>Mal-Ilha</i> te bekoomen, 17 _____ aan boord gebracht, 59 _____ op <i>Nicubar</i> gevonden, 88 <i>Vis</i> in overvloed te <i>Saldania</i>, 14 <i>Vliegende Vissen</i> onder de <i>Tropici</i>, 44 <i>Vloed</i> hoe sijn cours in 't Land van <i>Cambaya</i> neemt, 28 <i>Vloot</i> der <i>Portugyfen</i> geslagen in 't ge-

R E G I S T E R.

<i>gefigt van 't leger van Sarder Cham,</i> 65 <i>Vogels seer veel te Saldania, 14.</i> 45 — van alderhande soort op het <i>Paarle-Eyland</i> gevonden, 94 <i>Vrouw van 10 jaren liet sig met de kleederen van haar gesnevelde man levendig verbranden,</i> 75 <i>Vrouwen der Razbootchen verbranden sig met haare doode mannen, maar die der Banjaanen niet,</i> 74 <i>Vrugten te Suratte beschreeven,</i> 47 <i>Vryheyd der Jesuiten te Agra,</i> 77	<i>Wallaway, een Rivier op Ceylon,</i> 90 <i>Wereld-kloot, naam van een schip,</i> 12 <i>Witte Leeuw, naam van een Hollands schip raakt met 2 Portu-gysse Kraaken in 't gevegt,</i> 96 — loft sijn geheele laag op den <i>Vice-Admiraal,</i> <i>ibid.</i> — vliegt op en sinkt, 97 <i>Wreedheyd der Portugysen aan een begraven Engelsman,</i> 66

W.

W <i>Aarneeming van het uyt- en in-varen van Saldania,</i> 80   <i>Waarschouwing voor de scheepen omtrent Petepoli,</i> 6   — van <i>Best</i> wegens de on-gesonde lugt te <i>Passaman,</i> 41

Y <i>Ser by de inwoonders van Sal-dania voor silver geagt,</i> 45   — voor eenig vee geruyld, 85

Z.

Z <i>Ee kust van Petepoli beschree-ven,</i> 6. 7   <i>Zee-slangen, waar gesien worden,</i> 63   <i>Zeylen aan stukken gescheurd,</i> 90

E Y N D E.

Berigt voor den Boekbinder waar de Figuren
moet stellen.

* 1 tegen pagina 33 ✓
* 2   76 ✓

[Handwritten mark or signature]

